

Uvodnik

Andrej Bratuž

Razmišljanje ob Trinkovih dnevih

Ob letošnji 50-letnici Trinkove smrti je naš list že objavil nekaj spominskih zapisov. Danes se k Trinku vračamo v zvezi s posvetom o njem in bogatim tridnevним programom v organizaciji Kulturnega društva Ivan Trinko iz Čedad. Slovenski Primorec, predhodnik Katoliškega glasa in delno tudi Novega glasa, je 28. januarja 1948 ob Trinkovi 85-letnici v krajšem članku voščil beneškemu duhovniku, velikemu rodoljubi in učenjaku na mnogih področjih, da bi dočakal čas, ko se "Beneški Slovenec ne bo več ne sramoval ne bal povedati, da je Slovenec, ki ljubi ne samo svojo zemljo, ampak tudi svoj jezik in njegovo kulturo". Trinko tega žal ni dočakal. Minuti je moralo še veliko časa, preden so se razmere v Benečiji začele izboljševati. Ustanovljala so se društva in dramske skupine, organizirale so se vsakoletne množične prireditve, glasbene dejavnosti itd. Poleg vsakovrstnih novic in komentarjev nam danes o razgibanem kulturnem dogajanju v Benečiji poročata dva tamkajšnja časopisa, Dom in Novi Matatur, ogledalo beneške stvarnosti, zlasti kulturne, je zdaj že polstoletni Trinkov kolektor. Tudi drugače je založniška dejavnost precej razvita. Nove čase pripravlja tudi dvojezična šola v Špetru, zdaj državna. K prebujanju Benečije so prispevali in še prispevajo nekdanji učenci in dijaki, ki so v težkih časih obiskovali slovenske šole v Gorici in Trstu. V novih razmerah so se mladi začeli vključevati v kulturno prosvetno delo, razširil se je krog narodno zavernih izobražencev in še bi lahko naštevati. Omeniti je treba vsaj še vedno pomembno vlogo slovenskih duhovnikov, t.i. čedermacev, ki ostajajo beneškim ljudem trdna opora, ne samo v verskem pogledu, ampak tudi kot odločni glasniki idej, ki jih je oznanjal Ivan Trinko.

Kdor je v sredstvih javnega obveščanja ali osebno sledil dogajanju v minulem tednu, ko je v Vidmu in Špetru potekalo dobro in smotno organizirano srečanje, se je lahko prepričal, da danes Benečani pred širšo kulturno javnostjo, pred najvišjimi predstavniki civilne in cerkvene oblasti ter univerzitetnega sveta nastopajo kot pripadniki slovenske narodnostne skupnosti, ki v naši deželi živi že dolga stoletja. Pokončni in pogumni so s Trinkovimi besedami *Brat daj roko bratu, sosed pa sosedu* in z naslovom posveta *Msgr. Ivan Trinko (1863-1954), spodbujevalec spoznavanja in dialoga med kulturami* nakazali cilje in pot, ki jim jih je začrtal Trinko in za katere so se tudi sami zavestno odločili.

Te dni smo večkrat brali in slišali, da Trinkovo sporočilo presega čas in prostor. In res: njegove smernice in njegova duhovna oporoka, njegov zgled in nauk so veljali v njegovem času in veljajo danes, in sicer za Benečane in za ostale zamejske Slovence, a tudi za rojake v matični domovini in po svetu.

V Koledarju Goriške Mohorjeve družbe za leto 1955 je o Trinku zapisano, da je s svojim življenjem in delom "pripeljal rojake od Nadiže v slovensko skupnost" in je že s samim svojim imenom zapustil "program in cilj, kakršnega so začrtavali svojemu rodu le največji sinovi". Danes lahko ugotovljamo, da se želje, izražene v Slovenskem Primorcu sredi minulega stoletja, uresničujejo in da Trinkov duh še naprej vodi Benečijo.

Spodbujevalec spoznavanja in dialoga

Posvet ob 50-letnici smrti msgr. Ivana Trinka

Luka Koper je zaradi političnih spletk tržaške desnice, ki ni zmogla prenesti dejstva, da so lahko tudi Slovenci v Trstu uspešni, zapustila sedmi pomol v Trstu. Odklanjanje vsega slovenskega in sovraštvo do Slovencev povzročata slepoto, ki prekaša našo sposobnost razumevanja! Dokler bodo taki ljudje krojili usodo mestu, se Trst gotovo ne bo dvignil!

Pred leti smo se zelo razveselili neverjetnih in ponavljajočih se uspehov Kosminovih jader na Barčolani, ki so dokončno postavili na laž rek "Čič ni za barko". Ta je jasno namigoval na našo "pomanjkljivo" pomorsko tradicijo (pridevnik smo dali med navednice, da nam ne bi zameril Bruno Lisjak, ki se že leta trudi dokazati, kako smo bili uspešni tudi na morju, čeprav na drugem bregu). Sicer nismo nič razumeli o jadraniu, morju in vetrovih, a s Kosmino smo zmagovali tudi mi in naenkrat smo vsi postali zakrknjeni navijači jadralskih mojestrov. Predvsem pa ponosni. Pred dobrimi tremi leti pa je našo in širšo javnost presenetila novica, da Luka Koper prevzema upravljanje sedmega pomola v Trstu. To ni bil več šport, to je bilo nekaj hudo resnega, češar bi si še nekaj mesecev prej nihče ne upal niti misliti, kaj šele napovedati. Naš spomin je takrat šel nazaj v leta počasne in previdne rasti koprškega pristanišča. Takrat si je tržaški pisatelj Josip Tavčar drzno upal definirati dogodek leta dograditev tretjega priveza v koprskem pristanišču. Prihod Luke Koper na sedmi pomol bi bil zanj apoteoza, toda žal je ni doživel. Ta prihod je pretresel ne samo nas, pač pa tudi druge in drugačne someščane, ki so se naenkrat zavedeli, da je Trst dosegel dno. Šok je bil hud, a vsi smo mislili in upali, da bo terapijski, da bo Trst postal s svojimi ljudmi normalno obmorsko mesto, ki si želi razvoja in pogledov naprej, se pravi: odpiranja, sodelovanja in nove podjetnosti. Vse to seveda predpostavlja, da moraš hkrati spraviti med staro šaro zamere in strahove preteklosti, nestrpnost, objestnost in vse komplekse večvred-

nosti.

Vse to se Trstu ni zgodilo.

Namesto da bi izkoristili priložnost in skupaj s Koprcom zgradili moderno in med seboj dopolnjujočo prometno infrastrukturo, ki bi bila sposobna tekrovati s severnomorskimi pristanišči, so tržaški politični krogi začeli Koprčanom metati polena pod noge. Sedmi pomol je bil tehnološko zastarel in obremenjen z nerešenimi sindikalnimi problemi, zaradi katerih so bili že pred Koprčani zapustili Trst Nizozemci. Hitra rešitev vseh teh problemov se je vedno bolj odmikala, zamere pa so se vedno bolj kopičile in ... Luki Koper ni preostalo drugega kot odhod.

To seveda pomeni, da se bosta obe strukturi razvijali vsaka zase in si obojestransko konkurirali na škodo celotnega področja. Nizozemci so odšli čez noč in Trst je klofuto močno občutil, a nanjo tudi hitro pozabil. Koprski sklep o odhodu pa je bil pričakovani. Težko je verjeti, da bi šla tržaška izkušnja mimo brez bolečin. Luka Koper se je pač opekla, upajmo le, da se je umaknila pravočasno in da izgube ne ogrozijo njenega samega razvoja.

Kar neprijetno preseneča, pa so komentarji tržaških političnih krogov, katerim je prisotnost Koprčanov od vsega začetka grenila življenje. Tokrat so res pokazali svojo kratkovidnost in pomanjkanje volje do sodelovanja s sosednjo državo in pravega interesa za prihodnost mesta: odklanjanje vsega slovenskega in sovraštvo do Slovencev povzročata slepoto, ki prekaša našo sposobnost razumevanja. Dokler bodo taki ljudje krojili usodo mestu, se Trst gotovo ne bo dvignil.

Pogovor

Gospa Ada Gabrovec o vrnitvi slovenskega pouka v Števerjan pred 60 leti

3

Galerija Skerk v Trnovci

Razstava slovenskih impresionistov je priložnost za ogled enega od vrhov slovenske umetnosti

8

Luka Koper zapustila Trst

Dr. Edi Kraus, predsednik SDGZ, je ob odhodu Luke Koper iz Trsta poudaril pomen sodelovanja

10

Narodni dom / Tudi predstavitev projekta Libris

Informativni center Slovencev v Italiji

V Narodnem domu, kjer ima svoj sedež Visoka šola za moderne jezike, prevajalce in tolmače, deluje od minule srede, 20. oktobra, Slovenski informativni center, ki je nastal na pobudo Narodne in študijske knjižnice in Slovenskega raziskovalnega inštituta. Odprtje centra minulo sredo je bil pomemben dogodek tako za slovensko kot za italijansko skupnost v Trstu in v Furlaniji-Juljski krajini. Ob pomenu, ki ga ima za Slovence, se ni treba dlje zastavljati: dovolj je povedati, da postaja po zaslugi tega projekta slovenska prisotnost v tej - za slovensko narodnostno skupnost - simbolični stavbi vidnejša in (zaenkrat) kontinuirana.

Tudi za italijansko skupnost ima odprtje informativnega centra določeno težo. Prvič, ker gre za prvi korak v izvajanju zakona italijanske države, in sicer določila, ki v zaščitenem zakonu za Slovence v Italiji (38/01) predvideva, da se v prostoru v ulici Filzi namestijo tudi kulturne in znanstvene institucije slovenskega jezika v skladu z obstoječimi dejavnostmi v stavbi. Univerza v Trstu je kot znano v skladu z zakonom odstopila slovenski narodnostni skupnosti dve sobi, ki ju upravlja Narodna in študijska knjižnica. Sedaj postajata ti dve sobi "živi", saj sta dobili namen "poslanstvo" oziroma sven. Drugič, informativni center o

Slovincih v Italiji bo neke vrste stičišče med slovensko in italijansko kulturo ter med obema tu živječima narodnostnima skupnostima. Kar pomeni, da bo informativni center nudil konkretno priložnost, da se italijanski someščan neposredno seznanijo s slovensko manjšino. Nanjo tako ne bodo mogle več leteti kritike, da se zapira v geto. Slovenski informativni center "Narodni dom" bo od 9.00 do 13.00 ter od 15.30 do 18.30 vsak delavnik odprt za študente, mladino, raziskovalce in za vse, ki jih zanima življenje slovenske manjšine v Italiji. Obiskovalcem bodo na razpolago informacije o slovenski manjšini v Italiji, o njeni organiziranosti, delovanju in o ponudbi njenih ustanov ter društev. V njem bo možno najti tudi informacije o slovenski kulturi, jeziku, zgodovini in državi ter o širši problematiki manjšin v Evropi.

/ stran 9

Ob dogovoru med F-Jk in Venetom

Ambicije v zvezi z evroregijo in stvarnost

V zadnjih časih je poimenovanje raznih načrtov ali industrijskih proizvodov z "evropskim" predznakom postalo že prava moda. Zajela je tudi politike na raznih ravneh, ki skušajo svoje ambicije utemeljevati z novimi prijemi in oblikami uveljavljanja vpliva na najširša možna območja, sklicujoč se pri tem seveda na to, da gre za večji blagor ljudi. Vsi zatrjujejo, da so za čimbolj odprto in široko sodelovanje na vseh področjih, ki naj brez vsakršnih predsodkov presežejo tudi državne in druge meje. Takšno sodelovanje zasledujejo in priporočajo tudi mednarodne organizacije, zlasti Svet Evrope in Evropska zveza.

Na teh osnovah se je razvil pojem regionalizacije, ki v bistvu pomeni decentralizacijo osrednje (državne) oblasti in ustreznih pristojnosti. Evropske države jo uresničujejo na različ-

ne načine in na različnih stopnjah. S širitvijo Evropske zveze na območje Srednje in Vzhodne Evrope postaja aktualno vprašanje povezovanja in sodelovanja med raznimi sosednimi državami, tudi pri nas. Odtod pobuda za ustanovitev t.i. čezmejne regije, ki naj bi zaobvela poleg Veneta in Furlanije-Juljske krajine še avstrijsko Koroško, Istro in Slovenijo. V bistvu naj bi nadomestila oz. prerazdelala Delovno skupnost Alpe-Jadrana, ustanovljeno že davnega leta 1978. Glavni pobudnik čezmejne regije je, kot znano, predsednik F-Jk Riccardo Illy. Načelno s to pobudo soglašajo Avstrija, Slovenija in Hrvaška, odprto pa ostaja vprašanje njenega pravnega okvira in pristojnosti ter skupnih organov. V Sloveniji se nekatere pomembne stranke zavzemajo, da bi morala obsegi celotno Slovenijo in ne le njen zahodni del, njeno uprav-

no središče pa naj bi bila Ljubljana.

Pretekli teden sta predsednika Veneta in F-Jk, Galan in Illy, v Benetkah podpisala dvostranski dogovor o zavzemanju za ustanovitev omenjene evroregije. Ob tej priložnosti je predsednik Illy dejal, da bi njen mednarodni pravni okvir temeljil na Madridski konvenciji, ki jo je leta 1980 sprejel Svet Evrope (mednarodna organizacija za sodelovanje med evropskimi državami, ustanovljena že leta 1949 s sedežem v Strasbourgu) in predvideva formalne institucionalne oblike čezmejnega sodelovanja. Italija je sicer ratificirala omenjeno konvencijo, a si je pridržala pravico, da osrednja vlada predhodno odobri ustanovitev čezmejnih evroregij. Predsednika Veneta in F-Jk zagovarjata stališče, da zadnja ustavna reforma izpred nekaj let priznava deželam pristojnosti na določenih področjih zunanje politike. Pred kratkim pa se je oglasil sam zunanji minister Franco Frattini in potrdil stališče, da ima osrednja vlada primarno vlogo pri sklepanju meddržavnih sporazumov.

Kot vidimo, je vprašanje čezmejne evroregije vse prej kot enostavno. Poleg tega moramo vedeti, da se Evropska zveza neposredno ne ukvarja s čezmejnimi regijami, temveč podpira zgolj posamezne načrte o čezmejnem sodelovanju. Ne glede na opisane težave in ovire v zvezi z uresničevanjem čezmejne regije v obliki samostojnega pravnega obseka kot nosilca sodelovanja, pa ne moremo mimo zadržanosti, ki jo kaže prav naša Dežela glede polnega priznanja slovenske manjšine v deželnih institucijah in zlasti še slovenskega jezika. To nam nazorno razkrivajo razprave v zvezi z oblikovanjem novega deželnega statuta, iz katerih je razvidno, da se izmika kakršni koli javni veljavi drugega jezika od italijanščine, v našem primeru slovenščine, češ da bi dvojezičnost zahtevala prevelike stroške (sic!). Ob tem se človek sprašuje, ali bi v okviru delovanja čezmejne evroregije imeli jeziki vseh narodov, ki prebivajo na njenem območju, enakovreden položaj. Naša Dežela bi morala v tem pogledu služiti kot model jezikovne enakopravnosti. Ali je pripravljena odigrati to vlogo?

Alojz Tul

Poslanska zbornica odobrila v prvem branju novo ustavo

Zadnjo besedo bodo imeli volivci!

Poslanska zbornica je konec prejšnjega tedna z večino glasov odobrila novo ustavo Republike Italije. Desnosredinska večina je naravnost žarela od zadovoljstva, medtem ko opozicija ni skrivala svoje potrnosti in svojega razočaranja. Zgodbe pa s tem še nikakor ni konec. Že zdaj je namreč jasno, da bodo zadnjo in odločilno besedo imeli volivci in volivke. Kdaj bodo slednji poklicani pred volilne žare, v tem trenutku ne more nihče natančno predvideti.

Zakonski osnutek, ki ga je izglasovala poslanska zbornica, bo najprej romal v senat. O njem bo ta glasoval, potem ko bodo potekli vsaj trije meseci od njegove odobritve v poslanski zbornici. Če bo besedilo zakonskega osnutka ostalo nespremenjeno, bo o njem po treh mesecih spet glasovala poslanska zbornica in ga nato vrnila senatu v drugo in zadnje branje. Tedaj pa bo začel potekati trimesečni rok, v katerem petina članov ene izmed zakonodajnih zbornic ali 500 tisoč volivcev ali petero deželnih svetov lahko zahteva, naj se o novi ustavi razpiše referendum. Nova ustava ne bo postala veljavna, če na referendumu ne bo "prejela večine veljavno oddanih glasov". Tako namreč določa 138. člen sedanje republiške ustave, ki je postala veljavna 1. januarja leta 1948, torej pred skoraj 57 leti. Nobena skrivnost ni, da je Berlusconi "Dom svobode" ohranil enotnost v svojih vrstah predvsem zaradi groženj in izsiljevanja Severne lige, ki je večkrat zagrozila z izstopom iz vladne koalicije, če ministrski predsednik Berlusconi ne bo poskrbel, da se bo dosledno spoštoval sporazum, ki so ga koalicijske stranke bile sklenile pred državnoborskimih volitvah leta 2001. V tem sporazumu pa zavzema eno prvih mest prav "DEVOLUCIJA", to je prenos

oblasti od Rima na dežele, kar pa se lahko opravi le s spremembo republiške ustave iz leta 1948. Italija naj bi torej postala federalno urejena država, s čimer se sicer strinjajo tudi mnogi politični krogi, ki nikakor ne sodijo v Berlusconijev tabor. Toda besedilo zakonskega osnutka, ki ga je pravkar izglasovala poslanska zbornica, na novo ureja tudi področja, ki nimajo nobenega opravka s federalizmom. To je tudi glavni razlog, zaradi katerega med obema taboroma ni moglo med razpravo nikdar priti do najmanjšega soglasja, čeprav je na potrebo po taki drži tako rekoč stalno opozarjal predsednik republike Ciampi.

Kako si torej Berlusconi in njegovi zavezniki zamišljajo novo italijansko ustavo? Poglejmo nekatere njene temeljne postavke. Italija naj bi po njihovem ne bila več dvodomsko urejena država, kar pomeni, da mora vsak zakon odobriti tako poslanska zbornica kot senat. Odslej bi poslanska zbornica imela 500 članov (zdaj jih je 630) in največ tri dosmrtno poslance. Zanimivo je, da bi kar 18 poslancev izvolili italijanski izseljenci. Federalni senat pa bi imel 252 članov (zdaj jih je 315). Vsaka dežela bi imela največ 6 senatorjev, dežela Molise le dva, Dolina Aoste pa enega. V pristojnosti poslanske zbornice bi bila področja, kot so zunanja politika, obramba, javni red, mednarodna policija. Vse spremembe so predvidene tudi pri sestavi ustavnega sodišča.

Poglavje zase sta lika predsednika republike in predsednika vlade ali po novem "premiera". Prvega izvolijo poslanci, senatorji, predsedniki dežel in po dva odposlanca ali delegata vsakega deželnega sveta, ki se za volitve zberejo na t.i. "zboru re-

publike". Predsednik republike predstavlja državo, je varuh njene ustave in njene federalne enotnosti. Na zahtevo premiera razpusti poslansko zbornico in tako ravna tudi v primeru premierove smrti ali v poslanski zbornici izglasovane neupornice. Ministrski predsednik ali premier je dejansko izvoljen neposredno na državnoborskih volitvah. Predlog nove ustave namreč določa, da predsednik republike MORA imenovati za premiera kandidata zmagovite volilne koalicije. Novi premier imenuje in tudi odstavlja ministere ter celo razpušča poslansko zbornico. Poslanci lahko izglasujejo tako imenovano konstruktivno nezaupnico, a v tem primeru morajo tudi predlagati ime novega premiera.

Zlasti lik premiera, kakršnega si zamišlja Dom svobode, vzbuja pri mnogih strokovnjakih za ustavno pravo ter pri mnogih politologih velike pomisleke in pridržke, češ da se rojevajo pogoji za uveljavljanje nedemokratskega, v skrajnih primerih celo diktatorskega vladanja. V vrstah sedanje večine pa ni nihče doslej jasno povedal, koliko bo nova ureditev obremenjevala italijanske davkoplačevalce, saj je že na prvi pogled jasno, da se predvideva rojstvo številnih novih birokratov, ki gotovo ne bodo živeli od samega boglonaj. Referendum utegne zato zares biti rešilna bilka, če bo večina volilnega zbora spoznala, kam jih lahko zapeljejo tisti, ki so zdaj na oblasti.

Kar zadeva narodne manjšine, je v besedilu predlagane ustave člen, po katerem so v avtonomnih deželah vsi državljani enakopravni ne glede na njihovo jezikovno pripadnost. Predlog baje prihaja od Nacionalnega zavezništva, ki so mu pri srcu predvsem Italijani v avtonomni bocijski pokrajini, kjer so v večini Južni Tirolci, zaradi česar je treba zavarovati pravice Italijanov! Taki ustavi moramo vsi reči odločno NE!

Drago Legiša

Povejmo na glas

Nujen povratek Romana Prodi

Nedavno je prišlo do pomembnega srečanja celotne leve sredine z Romanom Prodiem na čelu. Od leta 1998 leva sredina ni več vsa sedla za isto mizo, po šestih letih se je to ponovno zgodilo. Romano Prodi se vrača na domače politično prizorišče trdno odločen, da popelje vse svoje somišljenike povezane na volitve čez dve leti. In ker je nasprotnik sam Silvio Berlusconi, se je treba zares dobro pripraviti. Zgodba o Oljki je že preveč izpeta, zato od sedaj naprej Veliko demokratično zavezništvo. Prvi nastop že naslednji mesec z manifestacijo proti proračunu, februarja primarne notranje volitve, ki naj uradno določijo kandidata za novega predsednika vlade. Zelo podrobni dogovori torej, ki so gotovo potekali tudi v napetem vzdušju, toda Prodi je očitno pričel svoje sogovornike, da Berlusconi ni mogoče premagati s slabo organiziranim nastopom. Bistvo stvari je vsekakor jasno: v kolikor ne pride do nepredvidljivih prevratov ali novosti, se bodo volilci čez dve leti odločali med Berlusconijevo in Prodijevo Italijo.

In prav je, da dobi Berlusconi Italija jasno in močno alternativo, saj namreč kaže vse več tistih lastnosti, ob katerih ne bi smeli ostati ravnodušni in ki se bodo zelele nadaljevati in krepiti tudi v prihodnosti. V tem smislu bo Berlusconi zagotovo še naprej podpiral vojno v Perzijskem zalivu, kolikor se bo le dalo. Z izjavami kot tista, da Italija ni v vojni, ali tista, da je prišla v Irak kasneje, oziroma tista, da gre le za mir in de-

mokracijo in da je osrednji sovražnik terorizem, ki se napaja iz sebe in iz nobenih drugih razlogov, je nadaljevanje sedanje smeri več kot začrtano. Težave s prepričevanjem javnega mnenja pa vendar obstajajo, zato ni presenetljivo, da je predsednik senata namignil na potrebo, da bi v ustavi na novo opredelili odnos države do vojne, ki je trenutno ta, da Italija vojno zavrača, kar je težko spraviti v sklad s prisotnostjo čet v razburkanem Iraku. Nadalje bo Berlusconi vse bolj delil italijansko družbo na bogate in nebogate ter bogate podpiral, pri čemer bo vse več revnih. In slednjič bo vse bolj klestil socialno državo, kar pomeni, da bomo morali državljani odšteti vse več denarja za zdravje, za solo oziroma vzgojo svojih otrok, za varstvo ostarelih, poleg tega bo vse manj radodaren tudi pokojninski sistem. Ob vsem tem se človek vpraša, kako da vsem naštetim smernicam v glavnem ugovarjajo le opozicijski politiki, t.i. civilna družba pa ni videti več kot toliko zaskrbljena, kar gotovo ni spodbudno. Ker da ni nobene druge možnosti, nobene alternative? Alternativa seveda je, marsikatera druga evropska država jo pozna, pomeni pa točno nasprotna stališča od tistih, ki jih ima Berlusconi do vojne v Iraku, do družbene poudobe in do socialne države. Romano Prodi si je očitno zadal nalogo, da bo s svojimi sodelavci Italijanom predlagal drugačno Italijo od sedanje. In v tem smislu je njegov povratek izjemno pomemben.

Janez Povše

NOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Poljak
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredištvu v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredištvu v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 65 evrov, prioritarna pošta 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Cena oglasov po dogovoru

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI
in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakona št. 675/96 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To število smo poslali v tisk v torek, 19. oktobra, ob 14. uri.

V Italiji živi danes dva milijona tristošestdeset tisoč družin, na pragu revščine, povedano s številko: 2.360.000 družin mora živeti z največ 869,50 evri na mesec.

Ti podatki so prišli na dan, ko je italijanski statistični urad ISTAT pred dnevi objavil vsakoletno poročilo o stanju v državi. Dnevnik so v en glas natiskali mastne naslove, niti ne na prvo stran, ampak kar na kroniko, da je vsaka peta italijanska družina revna ali pa je tik pred pragom revščine; odveč je dodajati, da je teh družin največ na Jugu, kot vedno. Ker so statistiki predvsem matematiki, so objavili tudi odstotke, in sicer so povedali, da v državi 81,5 odstotka družin živi dobro, 7,9 odstotkov družin je na tem, da postanejo revne, so torej tako imenovane "že skoraj revne" družine, 5,7 odstotkov italijanskih družin je revnih, 4,9 odstotka italijanskih družin pa je že "zelo revnih in živijo v zelo težkih razmerah". Statistika je dodala še podatek, da gre skupno za šest milijonov in sedemstošestdeset tisoč (6.786.000) ljudi, ki so že revni, hudo revni, ali pa so na pragu revščine.

Veseli smo, da so statistiki poročili, o katerem boste malo zvedeli po televiziji v deželi, kjer televizijo dobesedno kontrolira nekdo, ki še vedno trdi, da je "Italija v polnem gospodarskem razcvetu in morate pomagati, da bo do še večjega razcveta prišlo tako, da greste v trgovine in nakupujete!", veseli smo torej, da so statistiki dali svojemu poročilu zgovern naslov: La poverta' relativa in Italia 2003 (Relativna revščina v Italiji leta 2003).

Jasno je, da gre za čisto drugačno revščino od tiste, ki jo poznajo v najbolj revnih državah po svetu, kjer največji reveži nimajo niti pol evra na dan za hrano, kaj šele, da bi lahko upali v kaj več. Je pa to vseeno revščina, ki so jo statistiki zavestno imenovali revščino predvsem zato, ker ljudje, ki nimajo dovolj denarja v naši družbi, ničesar drugega ne morejo storiti, kot da sprejmejo danost revščine, se z njo spriznajo, so torej revni v bogatem okolju. Strokovnjaki so tudi povedali, da se v Italiji že štirje milijoni družin, ki živijo v povprečju s samo tisoč evri na mesec, kar je seveda dovolj povedno, kot statistiki tudi opozarjajo, da so najbolj ogrožene družine na jugu in pa številne družine, tiste, kjer imajo tri in več otrok. Poročilo ISTAT o revščini v Italiji tudi prinaša podatke, da je predvsem na severu Italije vedno več revnih ljudi, ki so starejši od 65 let. Prav tako je ISTAT znanstveno pokazal, da je med njimi največ žensk, za katere se ve, da ponavadi živijo dlje od moških. Prav tako statistično poročilo opozarja, da so tjo najbolj ogrožene matere samohranilke, kar tudi ni nič novega.

Prav tako ni nobena novost, da so med najrevnejšimi sloji v Italiji tudi najmanj izobraženi ljudje, predvsem taki, ki nimajo nobenega poklica in zato težko najdejo zaposlitev. Dejstvo, da je med najbolj revnimi in revnimi ljudmi v Italiji najmanj podjetnikov in zasebnih delavcev, obrtnikov in nasploh zasebnikov, govori v prid podjetnim ljudem. Prav tako ni nobena novost, da je 65 odstotkov revnih družin na jugu Italije, kjer pa živi samo 32,6 odstotka vseh družin v Italiji, in je zato slika za to območje katastrofalna. Tudi v tej luči gre razumeti kriminal na jugu Italije, ki je tam stalno prisoten. Če povzamemo, lahko zapišemo, da je 5,3 odstotka revnih družin na severu Italije, da je od vseh družin v srednji Italiji revnih za 5,7 odstotka in je 21,3 odstotkov od vseh družin, ki živijo na jugu Italije, revnih ali pod pragom revščine.

Toliko pove statistika in komentar znane poslanke Rosy Bindi, da so v Italiji razlike vedno večje in je zato "država vedno bolj nepravilna", ne dodaja h gornjim dejstvom ničesar.

V tej luči postajajo obljube sedanje vlade, da bo Italija kar čez noč začela ponovno gospodarsko rasti in bogateti, iz trte zvite in so nestvarne, preprosto povedano, gre za znane laži sedanjega predsednika vlade, ki še edini verjame, da bo lahko v doglednem času znižal davke...

paljk@noviglas.it

Na dnu...

TA NOVI FINANČNI ZAKON ME NE PREPRIČA. MISLIM, DA JE ŠE VEDNO BOLJE SE POROČITI V CERKVI!

POGOVOR Ada Gabrovec: spomini na Števerjan pred 60 leti

"Živeli smo v veliki revščini, a mislim, da smo bili vseeno srečni..."

V Števerjanu se v letošnjem oktobru spominjajo več dogodkov iz bolj ali manj oddaljene preteklosti, ki so zaznamovali briško vas, dali pečat njeni družbeni in kulturni istovetnosti. Dne 10. oktobra so se pri maši spomnili 150-letnice rojstva nadškofa F.B. Sedeja, po katerem nosi ime krajno društvo, in pa župnika Cirila Sedeja, ki je v več kot 40-letnem modrem upravljanju župnije ogromno naredil za števerjansko skupnost. V soboto, 30. oktobra, pa se bodo popoldne s srečanjem, mašo in kulturnim sporedom spomnili 60-letnice vrnitve slovenskega pouka v vaško Šolo; leta 1927 je bila namreč prisilno ukinjena. Nekaj spominov na omenjeni osebnosti in dogodek ter še kaj nam je pripovedovala gospa Ada Gabrovec, klena Brika, ki je prav oktobra 1944 začela poučevati v Števerjanu. Hvaležni smo ji za njeno bogato življenjsko pričevanje.

Dne 1. oktobra 1944 so vas dodelili kot učiteljico. Kakšne spomine imate na tisti čas?

S Huma, kjer smo tedaj živeli, me je poklical neki Anton Reja, socialist "do kože", oče šestih otrok, ki ni šel v ilegalo. Bil je mizar, čudovit človek, velik poštenjak. Na Humu so ga imenovali "tovariš Sever", jaz sem mu pravila "Tonček Rejev". Poučevati sem začela z veseljem. Z otroki sem vedno rada delala, saj sem jih že prej učila petje. Vesela sem bila tudi, ker sem tako lahko bila v rodni vasi, med svojimi ljudmi. Življenje in okolje v Števerjanu sta različna kot na Humu. V Števerjanu smo imeli 70% kolonov. Šolsko poslopje je pogorelo, pouk je zato potekal v pritličju današnje občinske hiše. V petih razredih sem imela nekaj čez 40 učencev iz zaselkov Ščedno in Britof. Otroci iz spodnjega dela vasi so obiskovali šolo pri Fabriževih, kjer je poučeval višješolec, semenišnik Bruno Podveršič. Tam je bilo več otrok, bili so tudi bolj mir-

Foto DPD

ni. Graščina pri Fabriževih je bila namreč precej zakrita od drevja; zato je Nemci niso opazili ali nadzirali.

Lepo je bilo delati; ni res, kot pravijo nekateri, da je bilo težko poučevati. Razen ob četrkih, ko se je g. Sedej udeleževal srečanj z duhovniki v Gorici, je bil vsak dan na šoli: učil je tako versko snov kot tudi slovenski jezik. Spominjam se, da smo pisali naloge v slovenščini. Tisti otroci, ki so doma brali z materami, so se še kar znašli. V nekaterih družinah pa so bili nepismeni; njim je šlo težje.

Pomembno vlogo na vasi je tedaj in tudi kasneje igral g. Ciril Sedej.

Nova politična linija je kmetom prepovedala dati polovico gospodarjem. To je doživel tudi župnik, g. Sedej, ki je imel štiri kmete, živel pa v revščini. Vse življenje je ostal jurist; pred vstopom v bogoslovje je namreč študiral pravo na Dunaju. Težave v revni župniji je reševal na lep način.

Kaj nam lahko poveste o svojem otroštvu?

Vedno sem imela rada otroke. Na domu, v družini sem namreč zrasla nezaželeno... Moja mama ni bila poročena, moj oče je bil po rodu Italijan, iz Vicenze. Sorodstvo me ni sprejelo. Kljub vsemu sem bila ve-

seljaška in odprtega značaja. Edini človek, ki me je razumel in imel posebno rad, je bil župnik Sedej; in to verjetno zato, ker sem bila najbolj potrebna...

Največ blaženih ur sem preživela pri stari mami ob postelji; bolela je na jetrih, veste, jok, žalost... Prva leta sem živela pri starih starših. Bili smo koloni. Doživljala sem naravo. Še kar pametno je bilo, da mi ni nihče posvečal pozornosti... Sama sem odkrivala nara-

vo, od hroščev do beloušk. Lovila sem prve češnje, brez vednosti stare mame in očeta sem se jih našla. Češnje so bile takrat dragocene; koloni smo živeli od češenj in kostanja, verjetno bolje kot Kraševci in Vipavci.

Živeli smo v baraki. Ko je bilo neurje, je kar odkrilo streho. Živeli smo v revščini, a mislim, da mo bili... srečni (se posmeje in me pogleda v oči).

Kje ste vi obiskovali šolo?

Najprej sem obiskovala ljudsko šolo, potem pa nadaljevalne tečaje. Ko sem bila stara 13 let, se je mama poročila. Novi očim je rekel: "Pupa ne bo jedla zastoj pri hiši!" In šla sem delat v tovarno v Podgoro. V hišo sem morala prinesiti kaj denarja. Hodila sem s kolesom ali - ko je deževalo - peš, saj so doma rekli, da bo kolo zarjavelo! Delala sem tudi ponoči. Pot je bila tudi nevarna, zato sem staremu očetu Andreju rekla: "Prav nič se mi ne ljubi tvegati vsak dan in v žepu nimam niti sto lir. Ostala bom doma!" Delala sem doma in učila petje otroški zbor; za to mi je g. Sedej vsako leto s podpisom odstopil vsoto denarja. S tistim sem si kupila čevlje.

Doma sem vedno veliko brala, prav tako kot moja mama. Še vedno sem zahajala k veroučni snovi, ki jo je g. Sedej imel do

Štirinajstih let. Bil je izredno skrben duhovnik!

Na Humu je bilo vzdruže drugačno: ni bilo kolonov, vseeno so bili dobri ljudje; partija pa je tam imela svoje razširjeno središče.

Bila so težka leta. Gotovo imate tudi bridke spomine...

Kdaj pa kdaj so na vas ali v šolo prihajali nacisti. Najhujši, še hujši od njih, so bili tisti od X. Mas. Prihajali so z brzoželkami. Koliko nedolžnih ljudi je zakopanih po jarkih okrog Huma! Tam je bil namreč sedež partije... Šestnajst dni sem bila tudi jaz zaprt v Snežatnem v Brdih. Cel odred oboroženih moških me je prišel iskat - bila sem stara nekaj nad 20 let - in me odpeljal v noč. Niso mi hitro sodili. Moj največji greh je bil, da sem hodila orglat in učiti petje... Rešil me je župnik Sedej! Bil je našel stik s partijcem Jožetom Srebrničem. Skupaj sta namreč študirala na Dunaju, nato je eden šel levo, drugi pa v semenišče; a ostala sta prijatelja. To nam je lahko v zgled.

Koliko ljudi je rešil g. Ciril Sedej? Bil je zelo inteligenten, človekoljuben in dobrodušen.

Kako pa se spominjate nadškofa Frančiška B. Sedeja?

Mislim, da s tem, kar bom rekla, ne bom žalila nadškofa. Po mojem je škofijo na neki način, posredno vodil bolj g. Ciril kot pa stric. Nadškof Sedej je bil namreč v letih in obremenjen. Redno je prihajal k nečaku v Števerjan. S Čučjo ga je med tednom z enim konjem pripeljal Franc Žbogar. Nadškof je v pisarni govoril z g. Cirilom, mu zaupal svoje težave in vedno našel kakšen koristen nasvet. Medtem je Žbogar dal konju oves. Mi otroci pa smo bili na trgu in čakali verouk. Nadškofa so kasneje dejansko odstavili. Še zdaj mi je žal, da ga otroci od njegovega zadnjem obisku Števerjana nismo pozdravili. Ko bi le vedeli... Spominjam se neke nedelje, ob koncu oktobra 1931, kako je g. Ciril pri pridigi povedal, da je nadškof umrl.

/ stran 12
Danijel Devetak

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Giuliano Ferrara je "velina"

"Vsi smo "veline" (U. Eco). Izredno globok stavek (sploh če ga je izustil U. Eco).

Tudi Berlusconi je velina? Seveda, saj izpolnjuje enega izmed najosnovnejših pogojev: plasticiran narejen nasmeš, ki nam omogoča, da mu preštejemo vsak karies. Je "velina" tudi Giuliano Ferrara? No, zanj bi sicer to nekoliko težje trdili. Ali pa... Nedvomno je tista "velina", ki ima na La7 največjo (medijsko) težo. Da ne govorimo o Marii De Filippi: tudi ona je ne samo televizijska voditeljica, ampak prvovrstna "velina", saj pleše kot Carla Fracci. Če parafraziram cenzuriranega komika Lutazzija, "izvrstna plesalka, sicer vključena v telo, togo kot drevesno debljo, a vseeno izvrstna plesalka".

Vsi smo torej "veline". Čeprav nihče ne ve, kaj to pomeni, mora že biti res. Saj je tako rekel U. Eco. Ipse dixit.

No, ali vsaj to smo razbrali iz televizijskega programa, s katerim je veliki guru Antonio Ricci izbral dekleti, ki v novi sezoni v večerni špi postaje Canale 5 migata boke ob večnem Ezio Greggiu in nekdanji gospe Ramazzotti, Michelle Hunziker. Omenjene imenitne misli ni nihče razumel, a vsi so v njej iskali sledi semiotičnih nauk, ki so jih deli slavni italijanski filozof. No, in prav v tem je vsa skrivnost: U. Eco, ki je prišel na dan z globokoumno mislijo o "velinah", ni znani italijanski mislec, marveč neznanj samotar, Ugo Eco, ki živi v ligurskem podeželju in ki ga je Ricci "cital" samo zaradi njegovega slavnega soimenjaka. Zgodbo je zaradi očitne dvomnosti pojasnil pravi Umberto Eco v svoji stalni rubriki "La bustina di Minerva", objavljeni v reviji L'Espresso (7. oktober 2004). Ce-

sar je torej gol. Italijanski podložniki so v njegova nevidna oblačila zrla celo poletje ter pri tem bili pametni in komentirali njihovo lepoto.

No, pri vseh teh zafrkacijah se lahko še vedno tolažimo, da vsaj državno TV postajo RAI 1 plemeniti Porta a porta, resni program, ki meri vsedrjavno politično in družbeno temperaturo. Ko je pri Vespi (podatek, ali je med oddajo tam vsaj toliko ljudi, kolikor je vhodnih vrat v studio, je zame še vedno skrivnost) debata o političnih temah, med gosti navadno zasledimo nekaj predstavnikov večinske Hiše svoboščin ter nekaj predstavnikov opozicije. Poleg tega so v studiju prisotni tudi številni strokovnjaki, ki na politično stvarnost nudijo svoj "pogled z viška". Med najbolj prisotnimi tovrstnimi komentatorji so seveda osebnosti vi-

sokega intelektualnega kova: Alba Parietti, Iva Zanichchi. Pred volitvami 2001 je Vespi

uspel veliki met: kot zagovornico vodje Oljke Francesca Rutellija je povabil celo subretko Flavio Vento. Ja, seveda: Vespa res upošteva zelo stroge in selektivne pogoje pri izboranju gostov. Sprašujem se, kdaj bo "arbitrer" italijanske politične scene v svoj program vključil "veline". Baje bo Vespa v kratkem s svojim vsemogočnim blagoslovom razglasil Pietra Tariconeja za novega Norberta Bobbia. Čestitamo.

Saj, ali nismo navsezadnje vsi "veline"? To mora biti že res, če se je pod tem podpisal U. Eco in je to potrdila televizija. Oproščamo se za trenutno prekinitve. Nadaljevanje svoje najljubše oddaje boste ponovno spremljali v najkrajšem času. Voščimo Vam prijetno gledanje!

Andrej Černic

Premier Anton Rop se slovesnosti kljub napovedi ni udeležil

Na Teharjah odkritje spomenika žrtvam poveljnih pobojev

V spominskem parku na Teharjah (pri Celju) so 10. t.m. odkrili velik spomenik žrtvam poveljnih pobojev. V kazenskem taborišču v tem kraju je komunistična oblast po drugi svetovni vojni internirala predvsem civilne pripornike in iz Koroške vrnjene domobrance. Po nekaterih podatkih naj bi bilo le-teh približno 5.000. Večino so kmalu usmrtili, pobili in jih zmetali v jame, bodisi na Teharjah ali pa v okoliških krajih. Na spominski slovesnosti na Teharjah, ki jo je hudo motil dež, tudi zato ni prišlo veliko ljudi, sta govorila predsednik državnega zbora v mandatu, ki se je zaključil, Feri Horvat, ki je k sarkofagu položil tudi žalni venec, in mariborski škof dr. Franc Kramberger. Najprej so pričakovali, da bo ob odkritju spomenika žrtvam poveljnih pobojev govoril predsednik slovenske vlade Anton Rop, a na Teharje kljub

napovedi ni prišel. Predsednik Feri Horvat je v svojem nagovoru na Teharjah

dejal, da se želi Republika Slovenija s spomenikom predvsem simbolično oddolžiti

vsem žrtvam in svojem za njihovo trpljenje, hkrati pa želi postaviti temelje za nov

začetek našega skupnega življenja. Poudaril je, "da to zmremo in smo še posebej dolžni storiti za prihodnje generacije ter za skupno sobivanje in sožitje v združeni Evropi."

Spomenik je blagoslovil in ob somaševanju 8 duhovnikov daroval sveto mašo mariborski škof dr. Franc Kramberger. Zbrane, ki so kljub močnemu dežju vztrajali do konca, je tudi nagovoril na tej "Slovenski - Štajerski Kalvariji, kjer se je pred 59. leti uresničil veliki petek za tisoče in desetisoče iz našega naroda", kakor je imenoval Teharje.

Nato je poudaril tri misli, ki so dajale vsebino srečanju. Prva je daritev: "ob resnici, ki jo odkrivamo, spoznavamo in ki jo smemo povedati na glas, želimo najprej moliti za vse žrtve in opraviti spominsko sveto daritev. S tem dejanjem želimo preseči vsako sovraštvo, vsak sodni proces. Žrtvam hočemo vrniti njihovo pravo ime, priznati njihovo človeško dostojanstvo, povedati, da so bili in da so naši, člani našega naroda."

Druga misel je odpuščanje. "So stvari in dogodki, ki ostanejo v spominu kot vklesani opomini, da se ne bi nikoli več ponovili in jih ni mogoče pozabiti, možno pa je odpustiti. Odpustiti pomeni preseči vse idejne in ideološke, narodnostne, nazorske in verske ozire.

Pomeni preseči sebe in usposobiti za nov začetek. In to nam narekujejo prebrani evangelij, zdrava pamet in vest. To nas uči znamenje križa in sam Kristus."

Tretja misel pa je sprava. "Sprava, posebej narodna sprava, ni filozofija, ne beseda; tudi ne samo slovesnost; sprava ni obred ali razglas; tudi ne napovedani dogodek določene dne. Marveč: sprava je dogajanje, je stalno navzoča pripravljenost podati vsakemu človeku desnico miru in medsebojnega spoštovanja. Sprava je in bo zgodovinski napor vsega naroda in vseh generacij. Sprava mora biti del vzgoje in kulture našega duha in srca. Samo tako bo slovenski narod v tem tisočletju narod bratov in sester, narod s prihodnostjo in narod brez strahu."

Za ureditev spominskega parka Teharje in postavitve spomenika, ki ga je zasnoval arhitekt Marko Mušič, je slovenska država namenila okrog 500 milijonov tolarjev. Vladna komisija za reševanje vprašanj prikritih grobišč je z odkritjem spomenika končala svoje delo. Nadaljnje aktivnosti glede odkrivanja in obeleževanja grobišč bo vodila nova slovenska vlada. To bo zapleteno in odgovorno delo, saj naj bi bilo v Sloveniji poleg 390 že odkritih grobišč še 130 grobišč, ki niso vključena v uradni seznam grobišč.

Obisk v Beogradu

Srbska dinastija

Dne 21. septembra je poteklo sto let, ko je bil kronan kralj Peter I. Rojen je bil 11. junija 1844, ko pravoslavna Cerkev slavi Petrovo. Osnovno šolo in gimnazijo je končal v Beogradu. Šolanje je nadaljeval v Ženevi v Švici. Po končanem študiju leta 1861 nadaljuje študij v Parizu v tradicionalni vojni akademiji in jo konča 1864. Za pariško obdobje je značilno, da se je med drugim bavil tudi s fotografijo. V začetku leta 1868, star komaj 24 let, na Dunaju tiskajo njegov prevod knjige iz angleščine v nemščino, angleškega filozofa in politika Dona Stuarta - Milla "O svobodi". Knjigi je napisal uvod, v katerem nakaže svoj politični program za Srbijo. Letošnjo obletnico so v Beogradu slovesno obhajali 21. septembra. Ta dan Srbska pravoslavna Cerkev praznuje Mali Šmaren. Srbski patriarh je vodil slovesno bogoslužje, pri katerem so bili navzoči tudi sedanji prestolonaslednik Aleksander II. in princesa Katarina, kot tudi vsi trije sinovi iz prve-

ga zakona. Kot posebnost naj pripišem, da je obredom prisostvovalo zelo veliko ljudi, prav tako je bilo po ulicah, koder je šel prestolonaslednik veliko šolarjev v narodnih nošah kot tudi Beograjčanov. Ob tem sem dobil neverjeten občutek, da pravoslavne cerkve obiskuje zelo veliko mladine, še zlasti fantov. Naravnost ganljivo je, s kakšno pobožnostjo poljubljajo ikone in sodelujejo pri obredih. Vidi pa se, da v cerkvah manjka srednja generacija, ki je bila ateistično vzgojena. Popoldan 21. septembra so v Jugoslovanski kinoteki prikazali biografski film Kronanje kralja Petra I., ki so ga rekonstruirali leta 1904. Bili sta dve predstavi, prva za povabljeni in druga zvečer za ostalo publiko. Kraljevski družini je bilo vrnjeno nekaj imetja. Med drugim tudi dvorski kompleks na De-

dinju. V dogovoru z vlado republike Srbije in prestolonaslednikom Aleksandrom in s pomočjo beograjske turistične agencije si te prostore lahko tudi ogledamo in to nekaj mesecev v letu na vsako soboto in nedeljo, ko se iz njih umakne kraljeva družina. Najprej se vidi kraljevi dvor, ki sta ga na željo kralja Aleksandra I. gradila arhitekt Živojina Nikolij in akademik dr. Nikolaj Krasnov, član ruske carske akademije. Gradili so ga od leta 1924 do 1929. To je velika reprezentativna vila, grajena v belem marmorju v srbsko-bizantinskem slogu. V kompleksu je tudi dvorna kapela, posvečena sv. Andreju apostolu. Stil spominja na samostansko cerkev sv. Andreja na Trsci v

Makedoniji. Na željo kralja Aleksandra I. je skupina umetnikov obiskala večino

Življenja svetnikov in jih nato prenesli v freske te cerkve. Po Titovem ukazu je cerkev v petdesetih in šestdesetih letih bila pretvorjena v skladišče. Po-

sija. Ta je zahteval, da se mu ob obisku pripravi tudi kapela za molitev, zato so v ta namen tedaj obnovili tudi to cerkvice. Mimogrede: Etiopskega cesarja je spremljal tudi tedanji etiopski gradbeni minister Slovenec inž. Konjedic, brat znane prevajalke Nade Konjedic, ki je bil rojen v Plaveh. Ob Belem dvoru so še parkirišča, terase, bazeni, paviljoni, ki služijo za koncerte... Izpred zgradbe se je razprostiral veličasten pogled na Dedinje, Košutnjak, Topčider in Avalo. Beli dvor je kralj Aleksander I. zidal za sinove Petra, bodočega kralja Petra II., Tomislava in Andreja. Grajen je v času od 1934 do 1937. Projektiral ga je inž. arh. Aleksander Džordžević. Ko je bil Dvor končan, se je vanj vselil knez Pavle z družino.

Ambrož Kodolja

30. NAVADNA NEDELJA-MISIJSKA

Sir 35,12-14.16-18; Ps 34,2-3.17-19.23; 2 Tim 4,6-8.16-18; Lk 18,9-14

Po Jezusovem vnebohodu se Cerkev zave, da se mora odpreti svetu. Prihod Svetega Duha jim odpre razum in srce za to nalogo. Jezusovo zapoved oznanjevanja evangelija vsemu stvarstvu vidijo v novi luči. Niso namreč več v strahu, ki jih je do tedaj vklepal v zaprt in ozek krog.

Celo preganjanje, ki je nastalo po Štefanovi smrti, odpre nova obzorja. Jezusovi učenci so zaradi tega raztreseni po vsej Judeji in Samariji, kjer pogumno oznanjajo Jezusovo kraljestvo. Tako tudi preganjanje pripomore k dobremu (Apd 8,1).

Bog je na delu z močnim Duhom. Kaže se v ponižnosti, v uboštvu. Današnji psalm poje: "Blizu je Gospod njim, ki so skrušeni v srcu, in tiste, ki so potrtega duha, rešuje" (Ps 34,19).

Prvo berilo se začne danes tako: "Gospod je

sodnik" (Sir 35,12). Bog ne gleda na slavo osebe, ni pristranski in škodo reveža. Usliši tistega, ki se mu godi krivica. Poslušaj prošnjo sirote in vdove (Sir 35,12-14).

Bog razodeva svojo vsemogočnost prav s tem, da je postal majhen, človek, v Jezusu Kristusu (Flp 2,6-8). Ošaben človek in ošaben angel pa ne preneseta ponižanja, uboštvu in majhnosti. Ne poznata kesanja zaradi krivde, greha, medtem ko siromak jo priznava in se zaradi tega tolče po prsah, rekoč: "Bog, bodi milostljiv meni, grešniku!" (Lk 18,9-13). Saj oblake predre samo molitev siromaka. In Bog uslišuje pravične ter jih rešuje iz vseh njihovih stisk (Ps 34,18).

Razne skupine kristjanov se zavzemajo za prenovo v Duhu. Pomagajo si za notranje ozdravljenje, ki ga Bog daruje. Cerkev vse take skupine materinsko spremlja. A obenem daje navodila in kaže na to, kar je bistveno za večjo Božjo čast in korist človeka. Živimo namreč v časih, ki niso naklonjeni ne Cerkvi in ne veri. Tradicionalno versko življenje se spreminja, če ne, celo izginja. S tem je treba računati in se znajti. Kajti včasih je bilo versko življenje samoumevno, čeprav so ljudje tudi površno verovali. Danda-

nes pa je verski čut bolj kritično razvit. Za to zahteva osebno in odločno verovanje. Tako ima dandanes lahko vsak laik svoje mesto in svojo službo v Cerkvi. To obenem pomeni, da se laiku izkaže zaupanje bolj kot nekoč. A povsod moramo računati tudi na pomanjkanje odgovornosti, tudi pri duhovniku se to lahko pokaže in si zato pomagamo drug drugemu do živega sodelovanja. Pogum pusti klopi zadaj v cerkvi ali celo v zakristiji.

Sveti Pavel v drugem berilu, ki je njegov nekak testament, omenja, kako mu je bilo včasih bridko. Ostal je namreč sam. Takole piše: "Ko sem se prvič zagovarjal, mi ni nihče stal ob strani. Vsi so me zapustili (2 Tim 4,16). Dandanes pa v svobodnem svetu duhovnik ni sam. Ne sme pa biti edini, ki naj bi delal vse. Skupaj z močnimi v veri nudi pomoč vsem, ki so v katerikoli stiski. Saj je veliko katehistinj in katehistov, ki jih nekoč ni bilo. Res je pa, da primanjkuje staršev, ki bi bili pripravljeni poslušati in primerno odgovarjati otrokom v družini na vse izzive, po bolnišnicah, na romanjih idr. Potrebno pa je, da smo pozorni tudi na težave, na ovire in trpljenje pri vsem oznanje-

vanju in življenju za nebeško kraljestvo, ker je včasih za kristjana življenje ponekod še kruto. Že Pavel piše, da ga je Gospod rešil iz "levjega žrela" (2 Tim 4,17).

A tudi danes drži, kar nam apostol Peter piše: "Ponižajte se pod močno Božjo roko, da vas ob svojem času poviša... Trezni bodite in budni! Vaš nasprotnik hudič hodi okrog kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl!" (1 Pt 5,6-8).

Rešuje pa nas vera, ki nas povezuje z drugimi, ki trpijo podobno kot mi. Saj je vera vedno povezana z drugimi. Je občestna. Vera je misijonarska (1 Pt 5,9). Zgodovina Cerkve je za evangelista Luka zgodovina misijona, ki ima svoj cilj v širšem oznanjevanju zgodovine Jezusa. Jezus bo zopet prišel šele, ko bo oznanjevanje Kristusa doseglo "konec zemlje" (NZ, U.W., 395).

Upeh misijona je odvisen od vztrajne in ponižne molitve.

Zanimanje za stanje v misijonih, velikodušna denarna pomoč, izpeljava določene načrta na kraju samem v Afriki, Indiji, Južni Ameriki in povsod tam, kjer je lakota po kruhu in po besedi evangelija, je znamenje žive Cerkve.

Foto DPD

“Franciškov duh” prejšnji teden po goriških ulicah

Znamenje enotnosti in dialoga

Nismo politiki. Smo ljudje Cerkve, ki se trudimo, da bi spreminjali družbo! Bolj korenito in prepričljivo bomo kristjani evangeljski kvas sprave in miroljubnega sožitja v sodobni evropski družbi! S tem močnim pozivom koprškega škofa Metoda Piriha se je v soboto, 16. t.m. popoldne, končal t.i. “kapitelj pod rogoznicami” (it. capitolo delle stuoie), ki ga je franciškansko gibanje za italijanski severovzhod prvič organiziralo na goriški meji. Več sto redovnikov in laikov iz naše dežele, Veneta in slovenske Primorske, ki se navdihujejo v duhovnosti sv. Frančiška Asiškega, se je v jutru zbralo v Kulturnem centru Bratuž, kjer jih je nagovorila s. Anna Piccinin. O lakoti in žeji pravičnosti je spregovoril br. Danilo Salezze. Med drugimi so bili prisotni kapucinski provincial Ur-

bano Bianco, italijanski predsednik Frančiškovega svetnega reda Rosa Galimberti, slovenski predsednik p. Robert Bahčič in številni drugi zastopniki te stvarnosti. Opoldne je bila maša, ki jo je daroval goriški nadškof De Antoni ob somaševanju koprškega škofa Piriha, popoldne pa so navzoči - z molitvijo, branjem Božje besede, refleksijami in petjem - krenili peš do Travnika. Tam jih je pričakal goriški župan Brancati: “Občinska uprava je želela in želi posredovati močna znamenja v duhu sožitja in sprave,” je dejal ter poudaril, da je krajevna Cerkev glede tega prehitela politiko in sedanje upravitelje v tem vedno podpirala. Pot je prisotne vodila do novega trga pred severno železnico v molitvi, da bi bili prebivalci dveh Goric znamenje povezanosti, razumevanja, dialoga in enotnosti.

Romanje doberdopskih vernikov

Gorenjska nekoliko drugače

Tak je bil naslov letošnjega enodnevnega jesenskega romanja župnije Doberdob v nedeljo, 19. septembra.

Na Gorenjsko Primorci vedno radi zahajamo, ne samo zato, ker je precej drugačna od naše pokrajine, ampak tudi zato, ker je tam del zibelke naše kulture, saj

ima v svoji zgodovini kar lepo število pomembnih mož, ki so zaznamovali našo slovensko kulturo in zgodovino. Župnija Doberdob se je tokrat odločila za nekoliko nenavadno romanje. Najprej smo se ustavili v karmeličanskem samostanu v Sori pri Medvodah. Sestre so nam oblikovale zelo doživeto mašo, ki je ne bomo

zlepa pozabili. Tudi stik s sestrami, njihovo priorico s. Petro in pogovor z njo sta nam ostala v nepozabnem spominu.

nu. Poleg skupne maše in molitve je za nas, ki živimo v svetu ostal nepozaben doživet razgovor o namenu in pomenu kontemplativnih redov. Marsikdaj mislimo, da je takšen način življenja nekje odveč ali pa preživeti. Če pa se vsaj malo pogledamo v njihov namen bodisi redovnic ali redovnikov v teh kontemplativ-

nih samostanih, potem spoznamo, kakšna izredna vrednota so za Cerkev kot tudi za naš narod. Njihova molitev redno

spremlja naše življenje, zato bi morali tudi mi večkrat pomisliti nanje. Sledil je ogled župnijske cerkve v Sori. Prijazni g. župnik nam je razkazal pa tudi povedal nekaj vspodbudnih misli o pomenu župnije in gradnje župnijskega občestva, kar nam je vsaj nekaterim dalo misliti. Velikokrat mislimo, da je v žu-

priji vse odvisno od župnika, pa le ni tako. Župnijo in župnijsko občestvo gradimo skupaj vsi, ki najprej z župnijo čutimo in smo tudi do nje soodgovorni.

Po kosilu v mali prijazni vasi smo prišli v Škofjo Loko. Tu smo si ogledali mestno jedro in g. kaplanu smo hvaležni za

lepo razlago o župnijski cerkvi. Pot smo nadaljevali na Brezje. Kot zanimivost naj povem, da je bilo med nami kar lepo število takih, ki so tu bili prvič. Prepričali smo se, kako je to naše narodno svetišče živo in koliko romarjev se redno zateka k Mariji Pomagaj. Proti domu smo odšli preko Rateč in v Trbižu smo še mimogrede pozdravili našo Višarsko Marijo. Hvaležni smo vsem, ki so nam omogočili to enkratno doživetje.

Dario Bertinazzi

Rupenci in Pečani s prijatelji na Kureščku

Prijetno jesensko romanje

Za vsakoletno jesensko romanje so nekateri predlagali Marijino svetišče na Kureščku, južno od Ljubljane. Župnija Rupa/Peč že od nekdaj namreč rada pogloblja vero z romanjem na kako Marijino božjo pot. Tako smo letos želeli obiskati nam skoraj neznano omenjeno svetišče. V avtobusu se veliko moli in poje. Romarji računajo na spoved pri drugem duhovniku v mirnem svetišču, da lahko zbrano sodelujejo pri sv. maši, med katero prejmejo sv. obhajilo.

Na Kureščku nas je prisrčno sprejel upravitelj svetišča prof. Anton Košir, salezijanec. Med molitvijo rožnega venca je bil na razpolago v spovednici. Po evangeliju nam je pridigal. Najprej je vse romarje pozdravil. Razgrnil je zgodovino starodavne cerkve Marijine božje poti, ki je vsa obnovljena kakor nevesta.

Poseben pozdrav je namenil misijonarju p. dr. Vladimirju Kosu iz Tokia, ki nas je prišel pozdravit. Večina ga je prvič videla in se po maši in kosilu z njim pogovarjala. Somaševal je z župnikom. V domovino je

prisnel na povabilo ljubljanske univerze predavat o vzhodnih verstvih, saj je v tesnem stiku z Japonsko in drugimi deželami Vzhoda. Pozna njihove kulture in njihov svet. Saj biva tam že skoraj petdeset let. Vsa leta je

predaval na Tokijski univerzi. Toda za svoje glavno delovanje ima že od začetka oznanjevanje Kristusa in nenehno skrb za uboge. Pri tem mu tudi mi radi priskočimo na pomoč z denarjem, zlasti za sirote in po-

moči potrebne otroke vrtca, ki ga on vodi. V stiku je tudi z gosičnimi središči na Filipinih. Ti so namreč skrajno zanemarjeni in skoraj pozabljeni. Čeprav obvlada na desetine jezikov, ostaja skromen in ponižen. Kot tak moli za nas vse, mašuje za nas vse, kakor smo ga

videli na Kureščku. Med mašo je prepeval naš mešani pevski zbor Rupa/Peč, ki ga je na orgle spremljala Tanja. Izredna urejenost cerkve, zunanja kapela, ki jo je poleg dveh

slik v cerkvi poslikal s freskami Lojze Čemažar (nam je znan po delih v naši pečanski cerkvi), karizmatična osebnost očeta Franceta Špeliča, ki je znan kot pospeševalec vere po češčenju Božje Matere (a ga, žal, nismo srečali) prav na Kureščku, čudovit razgled vse naokrog, zlita romarska skupnost, petje, molitve, je gotovo pustilo v vseh živo hrepenenje po Bogu in Božji Materi.

Nekoč so kurili kres, da so posvarili ljudi na bližajočo se turško nevarnost, odtod ime Kurešček. Danes pa imamo opraviti s še hujšimi hudiči nevere, uživašva, zagledanosti samo v ta svet. A prav zaradi tega zaupamo v Božje mogočno varstvo po Mariji. Na poti proti domu smo v Črni vasi obiskali Plečnikovo edinstveno cerkev in še mozaik p. Marka Rupnika v Grosupljem. Bogato duhovno hrano tega dne smo použili z ogledom mogočnega Predjamskega gradu, vklešanega v nepremagljivo skalo.

Hvala vsem za duhovne darove, pa tudi za vso skrb, ki so nam jo nudili predsednik g. Ivo, Šofer Alessio in organistka Tanja.

Lepo nam je bilo!

Žpk

Relikvije sv. Klare

Relikvije sv. Klare v Sloveniji

V okviru praznovanja Klarinega leta bodo v Slovenijo pripeljali relikvije sv. Klare (1193-1253). V soboto, 16. oktobra 2004, ob 18.00, je bil v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani sprejem in počastitev relikvij sv. Klare. Ob 18.30 je bila slovesna sv. maša, ki jo je vodil upravitelj ljubljanske nadškofije msgr. Andrej Glavan, po sv. maši pa je bila molitvena ura. Relikvije so nato odpeljali v mariborsko škofijo v samostan Brezmadežne sester klaris v Nazarjah.

Sv. Klara je po zgledu sv. Frančiška Asiškega pri sv. Damjanu v Assisiju v Italiji ustanovila redovno družbo. Po njej redovno družbo imenujemo klarise. Njen godovni dan v katoliški Cerkvi obhajamo 11. avgusta.

Izvor in pomen besede relikvija

Relikvija izhaja iz latinske besede reliquia, ki je del telesa, obleke ali predmet, ki je bil povezan z nekim svetnikom. Čaščenje relikvij v katoliški Cerkvi je bilo posebej obravnavano in določeno na vesoljnem cerkvenem zboru (koncilu) v Tridentu v Italiji (1545-1563). Po nauku Cerkve častimo relikvije svetnikov v prepričanju in veri, da so svetniki zaradi krepotnega in svetega življenja na zemlji že dosegli polnost življenja pri Bogu. Relikvijam izkazujemo posebno čast in spoštovanje, kar se odraža v čaščenju. Hranimo jih v posodi, ki se imenuje relikvijarij.

O življenju sv. Klare in sester klaris

Sv. Klara (1193-1253) je bila učenka sv. Frančiška Asiškega (1181-1226) in soustanoviteljica klaris. Njena življenjska pot je tesno povezana s sv. Frančiškom, saj je po pogovoru z njim spoznala, da jo poklicana v Bogu posvečeno življenje v popolnem uboštvu. Pri sv. Damjanu v Assisiju je postopno nastal prvi ženski samostan Frančiškove družine. Posebnost reda sester klaris je privilegij izjemnega uboštvu, za katerega se je sv. Klara pri cerkvenih oblasteh tedanjega časa morala dolgo in odločno boriti. Sv. Klara je bila že dve leti po smrti razglašena za svetnico.

Kratka zgodovina klaris na Slovenskem

Na Slovenskem smo dobili prvi samostan klaris leta 1300 v Mekinjah pri Kamniku, pozneje pa tudi v Gorici, Ljubljani in Škofji Loki.

V času katoliške obnove se je v stare samostane klaris na Slovenskem ponovno vrnilo goreče kontemplativno življenje. V Ljubljani so leta 1656 zgradili nov samostan klaris. Cvetoče obdobje redovništva na Slovenskem je trajalo le dobrih sto let, ki so cesar Jožef II. v začetku leta 1782 z odlokom razpustil vse samostane, ki so bili “za državni blagor brez koristi”. Tako so bili razpuščeni samostani klaris v Ljubljani, Škofji Loki, Mekinjah in pri nas v Gorici. Sestre klarise so tako morale zapustiti kontemplativni način življenja. Od 21 klaris v Škofji Loki jih je 14 prestopilo k uršulinkam, ki so se naselile v njihovem samostanu. Klarise iz Mekinj in verjetno tudi od drugod so šle v samostan dominikank v Velesovem pri Kranju. Ker jim niso dovolili sprejemati novink, so izumrle. Slovenke, ki so želele živeti kot klarise, so morale od tedaj odhajati v samostane v tujino. Po skoraj dvestoletni odsotnosti je 1. aprila 1978 luč svete Klare ponovno zagorela v samostanu klaris ob božjepotni cerkvi Marijinega oznanjenja v Nazarjah v Savinjski dolini. V Nazarje so prišle tri Slovenke iz zagrebškega samostana. V samostanu v Nazarjah je trenutno petnajst sester, pet pa v Dolnicah v Ljubljani, kjer so sestre I. 2000 odprle novo skupnost. Živijo po prvem Klarinem Vodilu v vsej strogosti. Njihovo glavno opravilo je molitev, ki ji posvečajo osem do deset ur dnevno. Poleg tega opravljajo različna ročna dela.

Relikvijarji sv. Klare, ki bo na obisku v Sloveniji

Mere: Relikvijarj je visok 65 cm; spodnji del je ovalen, največji premer je 24 cm; pečat v steklu je 9 cm premera.

Materiali: Ogrodje relikvijarja je iz mojstrsko oblikovanega bronu, vlitga v vosek, z izdelavami iz satiniranega in sijajnega zlata; pečat, ki vsebuje relikvije, je iz pozlačene medenine in stekla.

Opis: Oblika predstavlja na zgornjem delu leteče angele, ki obkrožajo pečat z relikvijami. Na vrhu je podoba Božje Matere. Pod pečatom “izvira” vrelce, ki oblikuje stojalo relikvijarja; ob straneh le-tega je predstavljena sveta Klara (ali klarisa) in križ, na sredi pa je sadika.

Simboli in pomeni:

- 1) Relikvijarj bi pomensko lahko razdelili na dva dela: na zgornji del, ki predstavlja nebeško slavo (angeli, Božja Mati, pečat z relikvijami) in spodnji del, ki predstavlja zemeljsko življenje sv. Klare (križ, sadika, izvira in Klara).
- 2) Oblika relikvijarja predstavlja središnji pečat kot luč notraj skulpture, v kateri imajo angeli bleščeče peruti, simbolično upodobljene tako, da izgledajo kot žarki luči, ki se stekajo proti središču.
- 3) Božja Mati predstavlja najbolj sijajno Devico, ki jo je sv. Klara tako zvesto posnemala, da je postala njena živa podoba; Marija se je prikazala tudi ob vzglavju umirajoče Asiške luči.
- 4) Izvira, ki izvira iz pečata, simbolizira Klaro kot mater reda.
- 5) Križ je temeljno znamenje v življenju sv. Klare.
- 6) Klarisa na dnu lahko predstavlja sestro Klarino, mišljeno kot red, rojen iz sv. Klare, ali pa sv. Klaro med molitvijo ob vznosu križa.
- 7) Sadika predstavlja vez med sv. Klaro in sv. Frančiškom; Klara se v svoji Oporoki imenuje “sadika svetega očeta Frančiška”.

Celotna oblika relikvijarja lahko spominja na močno drevo (sv. Frančiška), na čigar deblu raste mladika (sv. Klara).

Relikvijarj je last federacije klaris iz Umbrije. Izdelavo je marca 2003 dovolila Kongregacija za svetnike, njihovo avtentičnost je s pečatom potrdil asiški škof. Relikvije so začele potovati v začetku jubilejnega Klarinega leta, aprila 2003. Najprej so potovale v italijanske dežele Lombardijo, Piemont, Ligurijo, junija 2003 pa v Švico. Oktobra so bile teden dni v Avstriji, nato pa dva meseca v Mehiki. Aprila 2004 so bile v Albaniji, vmes pa so vseskozi potovale po Italiji.

Potovanje relikvij organizira samostan Monastero Clarisse S. Lucia, Viale I. Vanni, 6, 06062 Citta' della Pieve (PG) v Italiji.

Kratke

Gledališki festival Castello di Gorizia / Še eno Nicolaievo delo

Lepa skupina slovenskih gledalcev, ki z italijansko publiko spremlja 14. izvedbo državnega oz. letos mednarodnega ljubiteljskega gledališkega festivala Castello di Gorizia, je v petek, 8. t.m., doživela lep umetniški užitek ob delu nedavno preminulega italijanskega avtorja Alda Nicolaija Mai stata sul Cammello? v odski postavitvi gledališke skupine La Formica iz Verone in režiji Gherarda Coltrija. Kot v Stari gardi je tudi v tem zelo dobrem tekstu z grenkim priokusom, pa tudi z veliko duhovitih ostrin in zbadljivega cinizma, v ospredju starost z raznimi -izmi, med katerimi prevladuje egoizem. Junakinja zgodbe je namreč skoraj devetdesetletna Olga, nekdanja lepota, vajena preživljati dneve na potovanjih in plesih v šamantni moški družbi, ki skrajno sebično, prav trinoščno ravna s petdesetletno hčerjo Elso. Ta se ji je popolnoma posvetila in zaradi tega tudi ostala samska. Ko se ji ponudi še zadnja priložnost za čisto mladostno ljubezensko razmerje, ji mati prekriža vse načrte, le da bi hči še naprej ostala priklenjena nanjo.

Vloga protagonistke je izredno plastično in skoro profesionalno brezhibno, v igri, mimiki in gibih, odigral Gherardo Coltri in pri tem močno nadkriljeval ostale tri soigralce. Iz njegovega izrazitega izvajanja sta se jasno izluščila podoba te "grozljive" matere in Nicolaievo pretanjeno besedilo.

Komedijo je avtor spisal za trdoživno igralko Paolo Borboni, ki bi bila idealna intrepertka, a smrtna kosa ji je preprečila uresničitev te vloge. **K**

O fašističnih taboriščih v Goriškem muzeju

Minuli teden je bil v Goriškem muzeju v Kromberku običajni "torkov kulturni večer", pravzaprav v ponedeljek in to zaradi uglednega gosta, zgodovinarja Spartacca Capogreca, ki je tudi goriškim ljubiteljem zgodovine predstavil svojo zgodovinsko študijo o uničevalnih fašističnih taboriščih v Italiji, ki je izšla pod naslovom I campi del duce - L'internamento civile nell'Italia fascista (1940-1943) pri ugledni italijanski založbi Einaudi in je tudi na italijanskem knjižnem trgu doživela izjemen uspeh. Pravzaprav za nas Slovence skorajda nič novega, kar je bilo razvidno iz lepe spremne študije mag. Slavice Plahuta, ki je dosedanje slovensko zgodovinsko opise o fašističnih taboriščih izjemno dobro podala in obenem tudi predstavila italijanskega zgodovinarja in njegovo delo. Spartacco Capogreco je številnim prisotnim na slikovit način prikazal pot do svoje zgodovinske študije, predvsem pa se zaustavil pri ljudskem prepričanju v Italiji, da "Italijani itak

niso ničesar hudega nikjer storili", po miselnem vzorcu, ki ga poznamo iz znanega filma Italiani brava gente. Pa vendar ni bilo tako, saj je italijanski fašizem načrtno postavil taborišča, načrtno vanje deportiral ljudi, taborišče je bilo okrog 500, od teh 200 za deportirance iz naših krajev, za Slovence, Hrvatce, Čmogorce in druge. Večer se je lepo prešel v pogovor, med katerim so prišla na dan tudi pričevanja o taborišču v Zdravščini, kot tudi potreba po ohranjanju zgodovinskega spomina, ki ga Italijani o samih sebi šele odkrivajo.

Obisk na našem uredništvu in pri Mohorjevi družbi

Minuli teden je naš dober znanec, občasni sodelavec in prijatelj, sicer pa znani zgodovinar in vodja Znanstveno raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Novi Gorici dr. Branko Marušič prišel s sodelavkami pomembnega goriškega študijskega centra na obisk v naše uredništvo in na ogled poslojpa, kjer domujejo Katoliška knjigarna, Goriška Mohorjeva družba, Katoliško tiskovno društvo, uredništvo Pastirčiča in Novega glasa. Prof. Marija Češčut je mladim znanstvenicam orisala zgodovino in delovanje Goriške Mohorjeve družbe, v našem uredništvu pa so si gostje ogledale prostore in v mrežo povezane računalnike, se na kratko pogovorile z nami o našem delu ter nas povabile na obisk novega sedeža ZRC SAZU v Novi Gorici.

Poti spomina in sprave

Združenje Concordia et Pax, ki si na Goriškem že dolga leta prizadeva za spravo med sosednjimi narodi in boljše razumevanje med ljudmi, ki jih je druga svetovna vojna zaznamovala, da nekateri še danes ne morejo preboleti krivic in izgube svojih dragih, bo v soboto, 30. oktobra, priredilo srečanje in "nov postanek na poti, ki so jo poimenovali Poti spomina in sprave. Tokrat bodo udeleženci tik pred praznikom Vseh svetih odšli na Ustje v Vipavsko dolino, kjer je med vojno prišlo do pobje domačinov in zažiga vasi ter razgona prebivalcev. Sprava prireditelj se bo pričela na Ustjah pri Ajdovščini ob 15. uri, kjer bo po pozdravu krajevnih predstavnikov tudi molitev in razmišljanje ter položitev cvetja ob spomeniku. Ob 16. uri bodo udeleženci spravnega srečanja odšli proti Gorici, kjer bo ob 17. uri srečanje pred spomenikom izginulim med drugo svetovno vojno in po njej. Tudi v Gorici bo molitev in zgodovinski oris dogajanja. Poti spomina in sprave želijo v duhu razumevanja bolečine drugega biti tudi trenutek, ko se spomnimo trpečih ljudi v Iraku in Osecciji, v Latinski Ameriki in drugod, vseh tistih nemočnih ljudi, ki so žrtve nasilja in sodobne človeške norosti.

Društvo Ars Goriški poklon Srečku Kosovelu: Aleš Berger, Ludwig Hartinger in "Ikarjev sen"**Človeški in pesniški prikaz Kosovela, umetnika evropskih razsežnosti**

Dragocena je vsaka priložnost, ko imamo v naši sredi vidne predstavnike sodobnega slovenskega knjižnega snovanja, ki prinašajo na naš, zahodni rob enotnega slovenskega kulturnega prostora živ utrip iz matične domovine.

Nadvse prijeten in bogat je bil kulturni večer v prostorih galerije Ars na Travniku prejšnji petek, 15. oktobra, saj je v navzočih okreplil ljubezen do lepe slovenske besede in navdušenje zanjo. Za mizo so sedeli štirje ljubitelji (slovenske) poezije in govorili o Srečku Kosovelu tako, kot bi govorili z njim, ko bi bil v njihovi sredi. Društvo Ars je za goriški poklon pesniku s Krasa ob 100-letnici njegovega rojstva povabilo v našo sredo urednika zbornika *Ikarjev sen*, ki je nedavno izšel pri založbi Mladinska knjiga, doslej požel veliko uspeha in že doživel tri izdaje: dramaturga, prevajalca in urednika Aleša Bergerja ter enega najboljših poznavalcev Kosovelovega življenja in opusa, Ludwiga Hartingerja. V pogovoru z Jurijem Paljkom in Davidom Ban-

Foto DPD

dellijem sta se gosta odlično prepletala in dopolnjevala v pripovedovanju o nastanku zajetnega in dragocenega zbornika, ki želi - s pomočjo dokumentarnega in fotografskega gradiva, faksimilov rokopisov v velikosti ena prta ena in s pričevanji sodobnikov - na čimbolj celosten način prikazati Kosovelovega človeški in pesniški obraz. Občinstvo je takoj očaral Ludwig Hartinger, ki je uvodoma rekel:

"Ljubezen in poezija nista na svetu, da ju razumemo, ampak da ju živimo." Hartinger je namreč Avstrijec, ki se je (vzorno lepo!) naučil slovenščine, ko je spoznal Kosovelove stihne in osebnost. Slovenske knjige so mu odprle pot do slovenske duše, ki jo je z vsem svojim življenjem vžbil in se ji še vedno posveča z veliko vnamo. Skupaj z Bergerjem sta se lotila poglobljenega raziskovanja Koso-

velove zapuščine v NUK-u. In nastal je zbornik. Ta govori o pesniku, ki je pisal v različnih možnih pesniških jezikih, o pesniku, ki je bil odprt, vedoželjen, neizprosno vztrajen pri slovenskosti, sproščen, pa tudi hiperaktiven in hipernervozen, "sončen človek s senčno dušo" (Hartinger). Vsekakor - tako Berger - "ogromna ustvarjalna moč, ki se je zgostila v enem samem človeku". **DD**

Nekaj misli iz nagovora predsednika SZ Olympia Gregorja Sfiligoja**Prejšnji teden so v Gorici predstavili ekipo Rast Olympia moška D liga**

"V okviru goriških in tržaških slovenskih društev, ki se ukvarjajo z moško odbojko, smo se lani dogovorili za skupno strategijo, s katero ovrednotiti delo, ki jo naša društva opravljajo. Predvsem gre sodelovanje na mladinskem sektorju ter za sestavo kakovostne članske ekipe, ki naj bi nam omogočila, da se moška odbojka ohrani in razvija. Nastal je projekt, ki že v samem imenu sintetizira to, kar si vsi želimo: RAST. Že v lanski sezoni nam je uspelo sestaviti mladinske ter članske ekipo tako, da so bili rezultati nad vsemi pričakovanji. V lanski izjemno uspešni sezoni so se naše ideje konkretizirale: prestop članske ekipe v državno B2 ligo, 6. mesto - za las v play-offu - v deželni D ligi z mlado ekipo, ki jo danes tukaj predstavljamo, deželni naslovi v kategorijah

Under 20, Under 18, Under 16 ter drugo mesto v deželi v kategoriji Under 14. To pomeni,

pu projekta RAST pod imenom Sportnega Združenja OLYMPIA s finančno pomočjo

Foto JMP

da smo absolutni "leaderji" na moškem področju v F-Jk. Ekipa, ki jo danes predstavljamo, nastopa v deželni D ligi v sklo-

pu projekta RAST pod imenom Sportnega Združenja OLYMPIA s finančno pomočjo

na ekipe, ki bo nastopala tudi v prvenstvu Under 18 in je lansko leto tudi osvojila deželni naslov v tej kategoriji. Ekipa sta zapustila podajač Filip Hlede in tolkač Artem Bajdak. Pridružil se je tolkač Daniel Nanut, ki pa bo v kratkem odšel k vojakom. V ekipi bo tudi podajač ter podpredsednik Olympie Andrej Vogrič. Njegovo prisotnost v tako mladi ekipi smo želeli zaradi njegove izkušnosti, ki naj bi mlade igralce spodbujala k večji samozavesti. In prav ta je tudi letošnji cilj ekipe: pridobiti na samozavesti! Upajmo, da bo igralce trud v telovadnici čim prej popeljal v našo najboljšo reprezentativno ekipo v B2 ligi ali še više.

Dodaten razlog, da se morajo ti fantje res potruditi, je ta, da je samo pri Olympia letos približno 70 otrok, ki se ukvarjajo s prvimi koraki odbojke, minivolleyem in ostalimi mladinskimi dejavnostmi. Naj se torej še enkrat zahvalim Zadrudni Banki Doberdob-Sovodnje, ki naš projekt finančno podpira in omogoča, da se moška odbojka ohranja in razvija."

Pri SZ Olympia pričele dejavnosti za najmlajše Skoraj mesec dni že redni treningi minivolley-ja

Dne 27. septembra so se pri Sportnem združenju Olympia pričeli redni treningi za najmlajše pripadnike društva v sezoni 2004/05. Pri SZ Olympia namreč vsa dejavnost ni osredotočena le na višje odbojarske lige in ekipe, cilj društva niso le vrhunski rezultati v športu, ampak tudi in predvsem rast mladine v zdravem športnem okolju. Ravno zaradi tega je Olympia tudi v letošnjem šolskem letu organizirala športne dejavnosti v društveni telovadnici na drevoredu XX. septembra v Gorici. Število otrok je pri vseh skupinah nadvse zado-

voljno, pri društvu pa se vpisovanje v raznorazne panoge še nadaljuje - in to kar med urami treningov. Poleg splošne telesne vzgoje za predšolske otroke, ritmike, plesa, orodne telovadbe, so se pred skoraj mesecem dni ponovno pričeli tudi redni treningi MINIVOLLEY-ja. Skupina prizadevnih mini odbojkaric in odbojkarjev je letos izredno številna (prav gotovo v zahvalo Mateju Černicu ter Elisi Togut!). Čez 25 deklic in dečkov je razdeljenih v dve starostni skupini. Od 10. leta dalje spoznavajo prva pravila in vadijo že prve osnov-

Skupina prizadevnih mini odbojkaric in odbojkarjev s trenerjema

ne večšine te športne igre z žogo pod vodstvom trenerja Ivana Markiča, mlajši od 7. leta dalje pa se pod vodstvom trenerja Diega Poletta in gredo od prvih korakov osnovne motorike ter usmerjanja v ta šport. Vsi se tako učijo večščin z žogo, trenirajo pa tudi veliko drugih elementov, ki so pomembni za bodočega dobrega

igralca pod mrežo: vaje za razvijanje hitrosti, spretnosti, moči... Treningi pa potekajo vsak torek in petek od 17. do 18. ure. Seveda je vpis v to skupino še možen - kar med urami treningov, v telovadnici na drevoredu XX. septembra 85 v Gorici ali na tel.335 5952551 (Damijana Češčut). **DC**

Koroški kulturni dnevi na Primorskem

Veliko smeha in zabave s selskimi komedijanti

Vsako drugo leto na pobudo Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Krščanske kulturne zveze iz Celovca in Slovenske prosvete iz Trsta prihajajo k nam na Primorsko koroški rojaki in nam podarjajo košček svoje razvejene kulturne ustvarjalnosti, ki je kljub znanim pritiskom in tihemu, neustavljivemu asimilacijskemu procesu živa in krepka, še posebno v tistih prelepih koroških vaseh, kjer je slovenski živelj v večini in trdno kljubuje nemško govorečemu. Eden izmed takih krajev so gotovo slikovite Sele, katerih prebivalce je Bog bogato obdaril z nešteti talenti. To je razvidno že iz razstave treh likovnih umetnikov iz Sel, bratov Čertov, ki je na ogled v predverju KCLB v Gorici. Njeno odprtje 1. t.m. je bilo uvod v goriške prireditve tokratne 22. izvedbe Koroških dni na Primorskem.

Kako se selski zagnanci radi posvečajo gledališki umetnosti, ki ima že osemdesetletno tradicijo kot ena izmed zlaht-

nih delovnjakom mačega Katoliškega prosvetnega društva Planina, ustanovljenega pred sto leti, so pokazali igralci gledališke skupine, ki je prišla k nam v goste v soboto, 16. t. m. Pred žal preskromno publiko (kje so bili vsi naši ljubiteljski igralci, ki bi jim soočenje s koroškimi stanovskimi kolegi zelo koristilo za osebno rast?), so v štandreški župnijski dvorani A. Gregorčič odigrali vrtočljivo komedijo francoskega avtorja Marca Camolettija Boeing Boeing v režiji Francija Končana, ki spremlja skupino že 26 let. Uprizoritev so odrske luči premierno osvetlile v Selah v letošnjem februarju. Režiser Končan je zabavno situacijsko strnjen v zelo hiter tempo, da so zablesteli njeni nagli zasuki in smešne zagate, v katerih se je znašel protagonist Bernard, velik lju-

Foto DP

bitelj žensk. Bernard je v svoji vnemi do nežnega spola imel kar tri zaročenke, stevardese, ki so letele za različne letalske družbe. Vsako je gostil po dva dni v tednu. Strogo se je držal letalskih urnikov in kar dobro izhajal. Idila pa je zvođenela, ko se je pri poletih nekaj zataknilo: vse tri ljubice so se pri njem znašle sočasno in... Se dobro, da sta mu iz zadrege pripomogla njegova hišna pomočnica in prijatelj Robert. Tako se je vse srečno končalo. V mrzlem, deževnem večeru je bilo v enourni, tudi scensko in kostumsko zelo dobro, okusno

pripravljene predstave sproščujočega smeha in razbremenjujoče zabave za zvrhan meh, saj so se igralci, Toni Stern, Silvia Oraže, Katja Roblek, Martin Dovjak, Simona Roblek in Petra Dovjak, sproščeno in živahno prelevili v komedijske like in dosledno, brez padcev notranjega ritma, speljali razplet do konca. Prisrčen aplavz je nagradil njihov trud z željo, da bi se čim prej vrnili na Goriško in nam spet podarili obilico odrskih užtkov.

Selski igralci so predstavo ponovili že osemkrat, tudi v Sloveniji, in jo bodo še enkrat doma. Vadijo tudi že novo vsakoletno premierno uprizoritev, ki bo kot običajno na Stefanovo, 26. decembra. Letos imajo na programu komedijo Zakonski vrtljak angleškega pisca Leslieja Stevensa. Kot nam je povedala gospa Milka Olip, gonilna sila in požrtvovalna organizatorica, je v Selah odrska umetnost zelo priljubljena, saj poleg osrednje ljubiteljske gledališke skupine delujeta še mlajša, ki je pred kratkim pridelala večer poezije, in najmlajša, ki je za minulo miklavževanje naštudirala opereto s koreografijo Goge Schmidt.

Iva Koršič

Občni zbor Prosvetnega društva Štandrež Obračun delovanja in smernice za naprej

Člani PD Štandrež so se 14. t.m. zbrali na rednem letnem občnem zboru, na katerem so pregledali delovanje prejšnje sezone in nakazali smernice za nove pobude. Občni zbor so pozdravili predstavniki nekaterih organizacij, med njimi predsednica ZSKP Franka Padovan in zastopnica društev Oton Župančič in F.B. Sedej iz Števerjana. Zasedanje je pozdravil tudi predsednik štandreškega rajonskega sveta Marjan Breščak. O opravljenem delu je poročala Tiziana Zavadlav. Iz poročila je razvidno, da je bilo delovanje društva zelo bogato in uspešno na raznih področjih. V zadnjem letu je dramski odsek postavil na oder kar tri predstave: Camolettijevo *Pižama za šest*, *Stara garda* Alda Nicolaia in vedro enodejanko *Na trimu*, ki jo je za štandreško skupino

napisal Janez Povše. Vse predstave so doživele številne ponovitve v naši deželi in Sloveniji. Uspešno je bilo tudi delovanje mešanega pevskega zbora, ki ga vodi David Bandelli, saj se je predstavil s dvema samostojnima koncertoma, sodeloval na Cecilijanki, reviji Primorska poje in drugih prireditvah. 2. maja so se pevci udeležili velike zborovskoglasbene prireditve ob vstopu Slovenije v EU. Zbor je pel tudi na predstavitvi zbirke zborovskih skladb člana zbora Patricka Quaggiata. Društvo je organiziralo Prešernovo proslavo in v poletnih mesecih tradicionalni Praznik špargljev z bogatim kulturnim sporedom. Za ljubitelje gledališke umetnosti je priredilo abonma s petimi predstavami in v mesecu juniju srečanje ljubiteljskih gledaliških skupin *Gledališče pod zvezdami*. Veliko priznanje za člane dramskega odseka predstavlja prva nagrada na 43.

Linhartovem srečanju, na katerem je strokovna komisija ocenila predstavo *Stara garda* kot najboljše uprizoritev v celotnem slovenskem prostoru. Društvo je izdalo publikacijo *Za staro pravdo Jeremitišča*, ki jo je napisal Damjan Paulin. Tudi za družabnost so odborniki društva lepo poskrbeli in organizirali tudi nekaj večdnevnih izletov. Predsednik društva Marko Brajnik je nakazal nekaj programskih smernic za novo sezono, ki bo potekala v znamenju 40-letnice delovanja dramskega odseka in tudi društvenega obstoja. V novi odbor so bili izvoljeni: Vanja Bastiani, Marko Brajnik, Marjan Breščak, Joško Kogoj, Lucijan Kerpan, Chiara Mucci, Jordan Mucci, Mario Mucci, Damjan Paulin, Daniela Puia, Alessandra Schettino, Božidar Tabaj, David Vižintin, Tiziana Zavadlav in Rossanna Zotti.

ZA STRANKE
10% POPUSTA
DA-DA
DARINKA MARINČIČ s.p.
DA-DA BOUTIQUE
GRADNIKOVE BRIGADE 49
5000 NOVA GORICA, SLOVENIJA
Tel.: 00386 5 3330366
00386 5 3330367
Fax: 00386 5 3330366
e-mail: dada.damijana@siol.net
www.dada.ws

AGRIKOR S.R.S.
KORSIC MITJA & C.
VRTNARJENJE, SADITEV IN OSKRBA VINOGRADOV
Jazbine 11 - Števerjan
Tel. 0481 390247 - Fax 0481 393021

Trattoria Gastilna
1870 - 1990
Devetak
Domača zelenjava, sadje in dišave!
VRH SV. MIHAELA 48 (Sovodnje ob Soči)
tel. 0481 882005, 0481 882488

Pišot **NOVI DOM**
Salon pohištva in notranje opreme
Stanka Pišot s.p.
Cesta goriške fronte 81/a
5290 Sempeter pri Gorici
tel. 00386 5 3934800, fax 00386 5 3032713
www.novidom.net / e-mail: novidom@siol.net
- kuhinje
- spalnice
- sedežne garniture
- jedilniški program

GALERIJA ARS
Vljudno vas vabimo na odprtje razstave
Bogomile Doljak
IZ KRASA ZA KRAS
Skulpture in slikarski objekti
Umetnico bo predstavila kritičarka **Jasna Merku'**
Galerija Ars, Travnik 25
Petek, 22. oktobra 2004, ob 18. uri

KULTURNO DRUŠTVO SABOTIN
KRAJEVNI SVET PEVMA-ŠTMAVER-OSLAVJE
ŠTMAVER
22., 23. in 24. oktobra 2004
15. JESENSKI POHOD NA SABOTIN
SPORED:
PETEK, 22. OKTOBRA: OB 20.30 na sedežu društva v Št mavru, Znorjšče (Case Noris) 4, predavanje v slovenščini: **Cerkev sv. Valentina na Sabotinu**. Predavala bo arheologinja Beatrice Žbona Trkman (v sodelovanju s CRASG)
SOBOTA, 23. OKTOBRA, OB 20. URI: predstavitev razstave otrok OŠ Josip Abram iz Pevme: **Sabotin v otroških očeh**. Nastop MPZ in OPZ Št maver, vodi Nadja Kovc. Častni gost Janez Bitenc
NEDELJA, 24. OKTOBRA, 15. jesenski pohod na Sabotin. Ob 9. uri odhod, ob 10.30 sv. maša ob ruševinah cerkve sv. Valentina Družabnost na sedežu društva v Št mavru. Toplo vabljeni!
V SODELOVANJU S CENTROM ZA ARHEOLOŠKE IN ZGODOVINSKE RAZISKAVE NA GORIŠKEM (CRASG) IN ŽUPNIJO SV. MAVRA IN SILVESTRA
POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Obvestila
KRUT in Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabita na četrto srečanje STAROSTA MALI PRINC, ki bo v soboto, 23. t.m., v Kulturnem domu v Novi Gorici. Prijave na sedežu KRUT-a na tel. 0481 530927.

Slovensko planinsko društvo vabi v nedeljo, 24. t.m., na družabnost ob kostanju pri Štekarju. Od 12. ure do mraka. Društvo nadalje obveščata, da bo 14. novembra tradicionalno martinovanje.

Misijonski krožek župnije Štandrež vabi na misijonsko popoldne v nedeljo, 24. oktobra. Ob 17. uri molitveno srečanje v župnijski cerkvi, nato bo mag. Božo Rustja predvajal v župnijski (spodnji) dvorani diapozitive z nedavnega potovanja po afriški celini. Odprt bo tudi bogat srečolov.

Občina Doberdob sporoča, da bo od 18. oktobra 2004 tehnični urad na razpolago publiko po tem urniku: ponedeljek 8.30-10., sreda 8.30-10., četrtek 8.30-11. Ostaja na razpolago za pojasnila.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja martinovanje v nedeljo, 7. novembra, v restavraciji Lipa v Šempetru. Vpisovanje na sedežu v ul. Croce 3 ob sredah od 10. do 11. ure ali pri poverjenikih ali na tel. 0481 532092. Odhod z avtobusom iz Sovodenj ob 17.30 uri.

Čestitke
Barbara in Tiziano sta povila

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA - CELOVEC
SLOVENSKA PROSVETA - TRST

22. KOROŠKI KULTURNI DNEVI NA PRIMORSKEM

Petek, 22. oktobra, ob 18.30 - Kulturni center
Lojze Bratuž

SREČANJE SLOVENSKE GLASBENE ŠOLE NA
KOROŠKEM, SLOVENSKEGA CENTRA ZA GLASBENO
VZGOJO EMIL KOMEL IN GLASBENE MATICE

Soprireditelj Slovenski center
za glasbeno vzgojo Emil Komel

Murray Schisgal

LUBEZN

Komedija v dveh dejanjih
REŽIJA: **Sergej Verč**

Ponedeljek, 25. oktobra 2004, ob 20.30 Red A
Torek, 26. oktobra 2004, ob 20.30 Red B in T

Kulturni dom Gorica (Ul. I. Brass 20)

Skupina profesorjev DITZ "J. Vega" iz Gorice

vabi na

VEGOVO PROSLAVO,

ki bo dne 27. oktobra 2004 ob 19.30

v Kulturnem domu v Gorici.

Predaval bo **dr. S. Južnič**

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA in DRŽAVNA KNJIŽNICA

vabita na predstavitev knjige **Tatjane Rojc**

LE LETTERE SLOVENE

DALLE ORIGINI ALL'ETA' CONTEMPORANEA

četrtek, 28. oktobra 2004, ob 17.30

v Državni knjižnici v Gorici, ul. Mameli 12

Ob avtorici, založniku in soorganizatorjih bodo o knjigi spregovorili prof. Marija Kacin in prof. Cristina Benussi

V čudoviti galeriji Skerk v Trnovci do 14. novembra

Razstava naših impresionistov, kakršne pri nas še ni bilo!

Objavljamo glavno misel, ki jih je dr. Andrej Smrekar, direktor Narodne galerije v Ljubljani, povedal na odprtju vrhunske likovne razstave slovenskih

si v stalni zbirki Narodne galerije v Ljubljani. Ob njej je tudi konservativna kritika priznala pomen umetnosti, ki so jo v slovenske dežele prinesli slovenski impresionisti Rihard

ter skritih koticov v naravi. Iz impresionizma izvedeno tehniko in razdeljeno paletu so prilagodili simbolistični in secesijski snovi, tako da po snovni, slogovni in tehnični plati

lahko z vso upravičenostjo govorimo o posebni in prepoznavni regionalni šoli.

Groharjeva lirika izvira iz kontrasta med vehementnim barvnim nanosom in nežnim občutenjem narave, ki ju je prvič zlil v mojstrovino leta

1903 v svoji veliki sliki Pomlad. Tedaj je po svoji nesrečni izkušnji, razočaran nad ljudmi iskal utehe v

nost postavil Jakopičevo drzno in veličastno moč. Vizionarstvo in eksperimentiranje sta ga označila kot polifonično ustvarjalno osebnost, kajti slikal je v različnih načinih hkrati, se vračal k zgodnejšim poskusom in jih razvijal tudi desetletje kasneje. Sam se je najbolj približal aktualnim vprašanjem evropskih avantgard po prelomu stoletja. Že okoli 1905. leta v njegovih studijah sonca zaznamo slikarsko problematiko, ki je sorodna fauvistični in še bolj ekspresionistični. Posebej ga je zaposlovala premišljanje razmerja med impresijo in ekspresijo tako v intimističnih slikah meščanskih interierov, kot v krajini. Končno ga je prignalo v radikalni barvni ekspresionizem, ko je mojster priznal, da je skušal naslikati abstraktno kompozicijo brez motiva v naravi, vendar ga tak poskus ni zadovoljil. Ostal je zvest pričanju, da je slika medij, ki gledalcu omogoča podoživetje slikarjevega razpoloženja ob soočenju z motivom.

enako frontalno se je slikar postavil pred portretiranca.

Matej Sternen se je nekoliko močneje oklepal tradicije. Nemški vzori, med njimi Lovis Corinth in Fritz von Uhde, so mu bili mnogo bližje kot ostalim. Tudi sicer je ostal predvsem portretist dam v meščanskih interierjih in slikar aktov. Krajina se je v njegovem opusu pomaknila čisto na rob, ko se je leta 1911 s svojimi tovariši razšel. Sternen je bil človek slikarskega metetra. Svojo bravuro je utemeljil na zgodovinskih vzornikih zgodnjega modernizma, kakršna sta bila Frans Hals in Diego Velasquez. Slikanje je skrbno varoval kot osebno in celo intimno dejavnost, saj se je preživljal kot restavrator. V poznejših delih se je rad poigraval s sugestivnostjo materialov in kompleksnimi prostori, ki jih je razširil z zrcali.

Slovenski impresionisti so bili prva modernistična skupina v zgodovini slovenske umetnosti, ki so bili hkrati tudi secesija od komaj vzpostavljene umetnostne institucije v Ljubljani, to je Slovenskega umetniškega društva. Njim gre zasluga, da

se je v slovenski kulturi likovna umetnost z ravni podobarskih delavnic dvignila med svobodne umetnosti. Ustvarili so zametke umetnostnih institucij z Jakopič - Sternenovo slikarsko šolo in Jakopičevim pavilijonom, postavili pa so tudi kvalitetne kriterije v slovenski likovni umetnosti, ki so ohranili svojo avtoritativnost vse dvajseto stoletje. Likovna umetnost je z njimi doživela vzpon ob nacionalni emancipaciji Slovencev in nam je ponudila identifikacijske podoobe, ki prav tako utemeljujejo našo posebnost in prepoznavnost. Ne v zgodovini, nacionalnih mitih in tehnoloških dosežkih, temveč v krajini so naši impresionisti našli ikone, ki jih prepoznavajo današnje generacije prav tako samoumevno, kot so jih njihovi predhodniki. Devetdeset let je Slovenski impresionizem argumentiral slovensko identiteto in kulturni prestiž v skupnosti južno-slovenskih narodov. Danes je njegova preizkušnja precej trša. Svojo vajo mora še enkrat ponoviti v kontekstu združene Evrope in mednim, da mu ni težko."

Ivan Grohar: Štivan pri Devinu, 1902

impresionistov v galeriji Skerk v Trnovci na Krasu 10. t.m. Zakonca Zora Koren Skerk in dr. Jože Skerk sta s to razstavo naredila kulturno dejanje na področju upodobljajoče umetnosti, ki mu ni primerjave v povojnem času v našem zamejskem prostoru, saj gre za eno tistih likovnih razstav, ki so zaradi vsebine in kakovosti zgodovinske, prave ločnice. Razstavo slovenskih impresionistov v galeriji Skerk bi si morali ogledati vsi naši šolniki s šolarji in dijaki, pravzaprav vsi ljubitelji umetnosti, ker je imeniten pregled dokončnega, drznega, a zato tem bolj pričljivega vstopa slovenske likovne umetnosti na oder evropske in svetovne umetnosti. Ličen katalog razstave, sam ogled nenadkriljivih likovnih del slovenskih mojstrov in že sam obisk galerije Skerk so razlog, da razstave ne zamudite! Razstava Slovenski impresionisti je v galeriji Skerk na ogled ob koncu tedna, v petek, sobo-

Jakopič, Ivan Grohar, Matija Jama in Matej Sternen.

V Sejalcu so sodobniki prepoznali slovenski nacionalni mit: trdoživo, vztrajno, delavno kmečko ljudstvo, ki je v tisočletnem jarmu tujega gospodstva ohranilo svoj jezik in z njim svojo bit, se je hrabro soočilo z negotovo prihodnostjo v svinčeni atmosferi vrelišča nacionalizmov v imperiju. Receptija umetnosti se malokdaj ujame z intencijami njenih ustvarjalcev. Na zahtevo javnosti po visoki, programski in vzgojni umetnosti so naši impresionisti odgovarjali z osebno iskrenostjo in neposrednostjo doživljanja sveta v prepričanju, da je to prava pot do slovenske umetnosti. Ivan

veliki sliki Pomlad. Tedaj je po svoji nesrečni izkušnji, razočaran nad ljudmi iskal utehe v

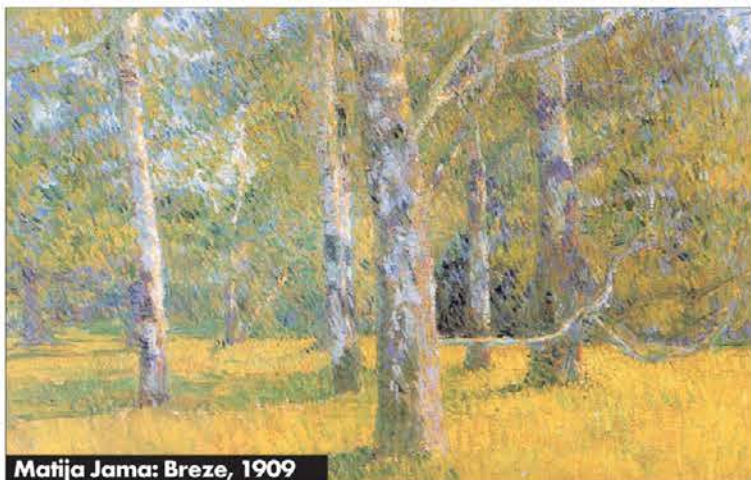

Rihard Jakopič: Kamnitnik v dežju, 1903

njenem naročju. Prav tako je v svojih slikah monumentalno kompozicijo mehal s svetlobo v njenih nešteti pojavnih oblikah od slepeče dnevene bleščave do vizionarnih in simbolistično občutenih sojev. Ko se je pod Jakopičevim mentorstvom oprijel krajine, so se mu slike zvrstile v sijajen premočrtni niz velikih platen. Prav zaradi lirčnosti je Grohar obveljal za najbolj slovenskega v svoji slikarski družini, kar mu je še posebej goreče pripisala kritika v petdesetih letih 20. stoletja, ko smo Slovenci svojo posebno identiteto vzpostavljali znotraj večnacionalne skupnosti.

Jakopič pa je med četverico najbolj evropski umetnik. Cankar je ob Groharjevo než-

Jakopičeva teoretična misel je rasla v izmenjavi pisem z Matijem Jamo, ki je tedaj slikal na Hrvaškem in nato na Spodnjem Avstrijskem. Jama je bil v skupini svinčnica, ki je z neverjetno vztrajnostjo kazala k izhodiščem slovenskega impresionizma. Pri Jami razumska samokontrola nikoli ni zatajala, kar se še posebej lepo odraža v njegovih umirjeni fakturi. Med vsemi je ostal najbolj ortodoksen impresionist, bistvo slikarstva pa je bila zanj registracija retinalnega dražljaja. Zato v njegovih slikah sončna luč nima primere. Zdi se, da je svetloba kot medij vida ostala njegova življenjska obsesija, vendar je kljub temu znal svoje slikarstvo vzdrževati modernistično aktualno. Njegova drevesna debela, reke, rečni bregovi in gore so se vedno postavili vzporedno z robovi slike in

Matija Jama: Breze, 1909

to in nedeljo, od 10.30 do 13. ure in od 15.30 do 19. ure, vse do 14. novembra letos.

"Skoraj sto let je minilo odkar so slovenski impresionisti razstavili v Narodnem domu v Trstu. Razstava je bila izjemno pomembna, kajti po polomu druge razstave Slovenskega umetniškega društva leta 1902 je tržaška razstava pomenila njihov prvi nastop na območju, ki so ga pojmovali kot svojo domovino. Njihov ključni uspeh v Salonu Miethke na Dunaju leta 1904 se je namreč zgodil v tujini. Tako so tedaj pisali časopisi, takšno mentalno topografijo so delili z javnostjo tudi slikarji sami. Osrednja ikona tržaške razstave je bil Groharjev Sejalce, ki danes vi-

Cankar je takoj po Miethkejevi razstavi zapisal: "...narodna umetnost... je odvisna od občutja, od tiste stimulacije, ki je lastna samo slovenskemu umetniku in drugemu nikomur." Izšolani v Münchnu in odvisni od likovnega dogajanja na Dunaju so slovensko likovno kulturo dvignili v evropsko kulturno srenjo. V krajini, ki so se je oklenili po letu 1900, so prepoznali možnost razvoja svoje moderne umetnosti. V slovensko umetnost pa so prinesli luč, paletu sijočih barv in trepetave atmosfere holmov in polj pred slikovitimi alpskimi kulisami

Matej Sternen: Devin (Pomlad ob morju), 1911

Knjižna polica

Nobelova nagrada za književnost tokrat avstrijski pisateljici Elfriedi Jelinek

Avstrijska pisateljica Elfriede Jelinek je letošnja dobitnica Nobelove nagrade za književnost, je pred dnevi sporočila Švedska akademija. Avstrijska pisateljica, ki ima 57 let, si jo je zaslužila za "muzikalno reko glasov in protiglasov v romanih in gledaliških igrach, ki z enkratno jezikovno vnemo razkriva absurdnost družbenih klišejev in njihovo moč podjarmljanja". Tako je po letu 1996, ko je Nobelovo nagrado za literaturo prejela Poljakinja, pesnica Wislawa Szymborska, letos spet prišla na vrsto ženska avtorica. Odkar nagrado podeljujejo, torej od leta 1901, je to priznanje za književnost prejelo le devet pisateljic ali pesnic. Jelinekova je prva avstrijska nobelovka na področju literature. Staroavstrijec Elias Canetti, čigar literarna domovina je bil Dunaj, pa jo je dobil leta 1981. Nagradjenka je po objavi novice izjavila, da je Nobelova nagrada "preseñenje in velika čast". Elfriede Jelinek že dolga leta velja za eno največjih literarnih ustvarjalcev v nemškem jeziku. Njen opus zajema vse literarne zvrsti in zanj je prejela že vrsto nacionalnih in mednarodnih nagrad: leta 1998 ugledno Buechnerjevo nagrado, leta 2002 v Nemčiji tudi slovito Heinejevo nagrado in letos Lessingovo nagrado ter na Češkem nagrado "Franz Kafka". Njena uspešnica "Lust" (1989), krstna izvedba njene porno satire "Raststaette oder Sie machen's alle" v režiji Clausa Peymanna (1994) in igre "Ein Sportstueck" v režiji Einarja Schleea (1998), kakor tudi filmska ekranizacija njenega leta 1983 objavljenega romana "Die Klavierspielerin" (Učiteljica klavirja) v režiji Michaela Hanekeja so vzbudile zanimanje tudi izven literarnih in gledaliških krogov. Njen prvi roman "Wir sind Lockvoegel, baby" (1970), kot tudi romana "Die Ausgesperrten" (1980) in "Die Klavierspielerin" (1983) so navdušili kritike, v isti meri pa so naleteli tudi na hud odpor. Radovednosti in nasprotovanju je bil deležen predvsem roman "Lust" (1989). Za svoje največje delo pisateljica šteje knjigo "Die Kinder der Toten" (1995). Leta 2000 je izšla knjiga "Gier", večplasten kriminalni roman.

Za naš jezik

Sreda, 29. septembra 2004. Zjutraj berem v časopisu: **Osvobodjeni Simoni včeraj v Italiji. Zdrzmem se:** Torej so ju osvobodili! Kako to, da so sinoči po italijanski televiziji povedali, da sta bili **izpuščeni** proti plačilu milijona dolarjev? Ali je mogoče, da se italijanska občila lažejo? Da so v resnici nastopili italijanski vojaki v Iraku in ju z bojem osvobodili? Kajti glagol **osvoboditi** pomeni prav to, kot si na hitro pogledam v SSKJ: *navadno z bojem povzročiti, da postane kdo prost, svoboden: osvoboditi talce, ujetnike. Navsezadnje imamo tudi svoj Narodno-osvobodilni boj!* Simoni sta torej bili **izpuščeni, ne osvobodjeni**, saj glagol **izpustiti** pomeni točno to, kar se jima je zgodilo: *prenehati ohranjati koga na določenem mestu: izpustiti talce; izpustiti iz ječe; zaradi pomanjkanja dokazov so ga izpustili / izpustili so ga iz vojske; izpustiti učence domov, kot trdi SSKJ. Pokukam še v Pravopis. A ta me postavi na laž: **lahko** uporabljamo glagol **osvoboditi** tudi namesto **izpustiti**, saj **osvoboditi koga iz zapora** pomeni **izpustiti, rešiti**. Vendar: ali ne bi ohranili razlike med dvema glagoloma, ki sta tako jasna v svojih glavnih opredelitvah? **Izpustiti** - pustiti, da kdo prosto odide. **Osvoboditi** - z bojem zagotoviti komu svobodo.*

Z 2. strani

Informativni center Slovencev...

Zbiranje in urejanje informacij, ki bodo na razpolago obiskovalcem, poteka v sklopu projekta "Libris", za katerega je Slovenski raziskovalni inštitut prejel finančno podporo iz sklada Interreg IIIA/Phare CBC Italija - Slovenija. Eden izmed otipljivejših rezultatov projekta "Libris" je med drugim informativni bilten "Kam?" (koledar pobud slovenskih društev in ustanov). Sodelavci Librisa poleg tega sproti objavljajo novice in koledar prireditev slovenske narodnostne skupnosti na spletnem portalu Slovencev v Italiji www.slovinci.it, v kratkem pa bodo na njem dostopni razni dosjeji, kot npr. bibliografija publikacij o Slovincih v Italiji, celotna dvojezična verzija biltena "Kam?", dvojezična predstavitev slovenske manjšine v Italiji in italijanske manjšine v Sloveniji (sodelavci Slorija jo pripravljajo v sklopu projekta "Večine spoznavajo

manjšine"), dvojezična predstavitev zamejskih literarnih in likovnih umetnikov (projekt "Skodelica kave") itd.

Foto IG

Na predstavitvi Slovenskega informativnega centra so spregovorili ravnatelj NŠK Milan Pahor, rektor tržaškega vseučilišča prof. Domenico Romeo, dekan Visoke šole za moderne jezike, prevajalce in tolmače, prof. David Snelling. Projekt "Libris" je predstavila koordinatorka Breda Susič. O tem bomo podrobneje poročali še v naslednji številki.

Pomembno zborovanje v Vidmu in Špetru Simpozij o msgr. Ivanu Trinku

Ob petdesetletnici smrti msgr. Ivana Trinka je Kulturno društvo iz Čedad, ki nosi po njem ime, priredilo odmeven simpozij pod pokroviteljstvom Ministrstva za kulturo Republike Slovenije, Dežele F-Jk, Občine Sovodnje in v sodelovanju s Pokrajino Videm, z Univerzo iz Vidma, z Občinsko knjižnico V.Joppi in Goriško knjižnico F.Bevk, z Zavodom Nobili Dimesse, s Slovensko kulturno gospodarsko zvezo, z Zvezo slovenskih kulturnih društev, s Pro loco Nadiških dolin ter s Slavističnim društvom Trst Gorica Videm. Že sam seznam pokroviteljev in sodelavcev simpozija odraža ugled in izreden pomen vplivov, ki jih je v svojem prostoru zapustil msgr. Trinko.

Posvet je naslovil Msgr. Ivan Trinko - spodbujevalec spoznavanja in dialoga med kulturami je potekal od 13. do 16. oktobra v Vidmu in v Špetru. Videmska Univerza se je osebno s msgr. Trinko poklonila že v sredo, 13. oktobra, na Oddelku za jezike in kulture srednjezhodne Evrope s konferenco na temo Msgr. Ivan Trinko, posrednik med kulturami, ki jo je

imel ravnatelj Inštituta za religiozne vede v Vidmu msgr. Marino Qualizza. Istega dne so v Palači Antonini odprli razstavo Trinkovih del. Ta bo ostala odprta vsak dan še do 8. no-

skof Jurij Bizjak. Glavni poseg pa je imel predsednik društva Ivan Trinko Viljem Černo, ki je spregovoril na temo Po Trinkovi poti. Istega dne pa je bil v večernih urah v cerkvi Zavoda

venskem in slovanskem svetu, predvsem so bili izpostavljeni njegovi stiki s češko kulturo (Markus Giger in Giorgio Cadorini) in z goriško stvarnostjo (Lojzka Bratuž in Ivanka Uršič).

Marija Kacin je prikazala pomen Trinkove slovenske slovnice v italijanski, Živa Gruden pa je spregovorila o Trinkovi in naši poti od narečja do knjižnega jezika. Predstavljena je bila tudi njegova politično socialna angažiranost (Giorgio Banchig); o njegovi glasbeni dejavnosti je spregovoril Franc Križnar; o Trinkovi knjižnici, kolikor je je bilo zaupane SA-ZU, je govoril Drago Samec, Trinka kot geografa pa je predstavil Igor Jelen.

Foto J. Namor

vembra, po urniku od 8.00 do 19.30, ob sobotah pa od 8.00 do 14.00. Prav tako so odprli v teh dneh še drugo razstavo o življenju in delu Ivana Trinka v Občinski knjižnici Vincenzo Joppi v Vidmu, ki bo tudi ostala odprta do 8. novembra. Slavnostna otvoritev posveta je bila v petek, 15. oktobra, v Palači Belgrado v Vidmu. Posvet so pozdravili predsednik Videmske pokrajine Marzio Strassoldo, videmski nadškof Pietro Brollo ter koprski pomožni

Dimesse koncert Laudate Dominum; glasbena skupina Gallus Consort je izvedla izbor nabožnih pesmi Ivana Trinka. V soboto se je posvet nadaljeval v občinski dvorani v Špetru. Kljub deževnemu vremenu se je zbralo veliko ljudi, ki so z zanimanjem prisluhnili raznolikim tematikam, od zgodovine (Jože Pirjevec in Branko Marušič) do filozofije (Marino Qualizza), od Trinkovega prevajalstva (Iredora Ferluga Petrovino) do njegovih stikov v slo-

Posvet je torej zaobjel širok obseg tematik, kot je bil širok obseg intelektualnega in pastoralnega dela Ivana Trinka. Zato je prav, da nam ga je posvet predstavil v obsežni, a istočasno zaokroženi obliki. Prav tako pomembno pa je, da razkrivajo in začenjajo ceniti njegovo duhovno dediščino naši italijanski sosedje, vsaj tisti, ki verjamejo v moč dialoga, medsebojnega spoznavanja, povezovalja in spoštovanja.

VTB

Novo pri Goriški Mohorjevi družbi

TATJANA ROJC

LE LETTERE SLOVENE DALLE ORIGINI ALL'ETA' CONTEMPORANEA

V tem zgodovinskem trenutku, ko Evropa postaja vse bolj brez meja in je tudi Slovenija vstopila v Evropsko zvezo, je ta knjiga dragocen prikaz zgodovine slovenskega slovstva od začetkov do sodobnosti. Avtorica, ki predava slovenski jezik in književnost na rimski Univerzi La Sapienza, predstavlja s to knjigo italijanskemu bralcu bogastvo književnega ustvarjanja slovenskega naroda.

CENA: 16,00 evrov

Prefazione di Cristina Benussi

Predstavitvi bosta v Državni knjižnici v Gorici, 28. oktobra, ob 17.30 in v Narodnem domu v Trstu, 29. oktobra, ob 17. uri

Sodoben dvojezični vodnik po naših prireditvah Izšla je jesenska številka biltena "Kam?"

V petek, 1. oktobra, je izšla nova številka dvojezičnega biltena "Kam?", ki prinaša koledar oktobrskih in novembrskih prireditev slovenskih društev, organizacij in ustanov od Trsta do Režije. "Kam?" je nastal v sklopu projekta "Libris", ki ga vodi Slovenski raziskovalni inštitut ob podpori EU iz sklada Interreg IIIA/Phare CBC Slovenija-Italija. Poletna poskusna številka je sprožila veliko zanimanja tako med slovensko kot med italijansko publiko - namenjen je namreč obema. Za italijanske bralce je bilten še posebno dragocen, saj predstavlja morda edino "sredstvo", s katerim si lahko ustvarijo precej izčr-

pno sliko o izredni živahnosti in dinamičnosti slovenske skupnosti v Italiji. Pobude so razvrščene po poglavjih (gledališče, društvene prireditve, resna in lahka glasba, šport, predavanja itd.) in po pokrajinah (tržaška, goriška in videmska). Zadnje poglavje prinaša tokrat bogat seznam slovenskih (ljubiteljskih) društev in organizacij; sami predstavniki društev so namreč na poletnih srečanjih z uredniki

biltena izrazili željo, da bi na začetku šolskega leta v publikaciji opozorili, katera društva delujejo na teritoriju in s katerimi aktivnostmi se ubadajo. "Kam?" bo v naslednjih dneh po pošti došel na naslove raznih obratov, knjigarn, gostiln, turističnih uradov, nekaterih trgovinskih obratov, na večino slovenskih društev, na slovenske šole vseh stopenj in italijanske višje šole, nekatere fakultete, itd. - in sicer v krajih, kjer tradicionalno živijo Slovenci v Italiji. Tu bodo na razpolago vsakomur, ki bo želel bilten prelistati ali ga odnesti domov.

koordinatorka projekta "Libris"
Breda Susič

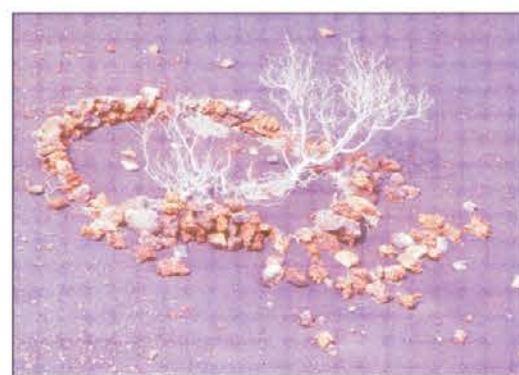

Hit hotel Sabotin v Solkanu / Fotografiska razstava

Rafael Podobnik: Lanzarote

V hotelu Sabotin družbe HIT v Solkanu je na ogled razstava barvnih fotografij avtorja dr. Rafaela Podobnika. Posnel jih je na otoku Lanzarote, enem izmed Kanarskih otokov. Gre za tri najst fotografije, prefinjenih in izvornih, ki so sad Podobnikovega fotografskega znanja, izkušnje in prepričanja, da so fotografije posebna vrsta umetnosti. Doslej je namreč pripravil kar stoeno razstavo v Sloveniji in v raznih tujih državah. Fotografije objavlja v raznih publikacijah, koledarjih, časopisih, revijah in knjigah, pri

čemmer daje prednost izrazni fotografiji. O otoku Lanzarote, motivu njegovega fotografiranja, je v vabi-

lu na otvoritev razstave tudi zapisal: "Ob občudovanju našega Krasa naenkrat zveš za Lanzarote

te, kjer niti osamelega Krasa ni, vsaka trta in figa pa imata svoje polkrožno ali krožno ogrado. Podnevi ščiti pred suhim vetrom, ponoči se na njej nabira rosa. Lahko si predstavljate, da je vinograd, poln ograd, grafična mojstrovina. Podobno, kot so me začarale umirajoče baške senože in z rujem zaraščajoče kraške gmajne, so tudi tu najlepši koticiki, kjer je kmet obupal. Ne vem, zakaj je krajina najlepša, ko nekaj v njej umira." Razstava najnovejših stvaritev fotografskega umetnika dr. Rafaela Podobnika v hotelu Sabotin v Solkanu bo odprta nekaj tednov.

Poklon mesta v zalivu našemu pisatelju

Boris Pahor - pisatelj sveta ali o razstavi v prostorih Trgovinske zbornice

Tržaška Trgovinska zbornica in Narodna in študijska knjižnica sta v četrtek, 14. t.m., z odprtjem monografske razstave o Borisu Pahorju, ki bo gotovo še dolgo blagovžno odmevala v prostoru, naredila Trstu velik duhovni dar. Razstavo samo je uredila knjižničarka Narodne in študijske knjižnice iz Trsta Ksenija Majovski, ki je ob številnih tipkopisih in prvih izdajah zbrala še prevode Pahorjevih del v francoščino, nemščino, italijanščino, angleščino, celo v esperanto in katalonščino ter druge jezike. Skupno 61 knjig in ob tem večje število edinstvenih fotografij ter mnoge literarne kritike o Pahorjevih delih, kar bo gotovo zanimalo študente in profesorje, a tudi številne druge bralce, ki cenijo Pahorjevo neposrednost in jasnost, pred-

Foto Kroma

vsem pa njegovo brezkompromisno zaveznanost slovenstvu in boju za vrednote, ki jih odražata demokracija in pluralizem. Razstavo je z rezanjem traku odprl sam pisatelj, še pred tem

mije, ki je mednarodna in zazrta v širšo Evropo. Sam pisatelj pa je dogodek označil za nekakšno "zgodovinsko nemezo", saj pomeni taka razstava po pisateljevem mnenju predvsem priznanje in poklon slovenskemu jeziku, ki je bil dolgo prepovedan in zasramovan. Udeleženci lepega večera so se nato pomaknili v glavno dvorano Zbornice, kjer je srečanje uvedel predsednik tržaške Trgovinske zbornice Paoletti; v svojem posegu je poudaril Pahorjevo evropsko širino in povedal, da pisatelj izžareva ono pozitivno energijo, ki je Trstu nadvse potrebna. Prisotne je pozdravil tudi predsednik Narodne in študijske knjižnice prof. Viljem Černo in ugotavljal, da je sredi Trsta pripravljena razstava zaslužno priznanje velikemu pisatelju, ki je univerzalen glas, a prav za-

to pomemben oblikovalec tudi krajevne stvarnosti. Samega pisatelja in njegov opus je prisotnim predstavila prof. Tatjana Rojc, končno pa samega slavljence izzvala v zanimivem pogovoru. Pahor se je seveda zahvalil in izpostavil dejstvo, da je s to razstavo slovenska kultura vidno prepoznavna v samem središču mesta. Pozornost je vzbudil tudi s tem, da je pripovedoval o svojem otroštvu prav v tržaškem mestnem središču, kako je videl goreti Narodni dom in kupe slovenskih knjig. Skliceval se je na Kosovela in njegovo vizijo prihodnjega evropskega človeka, ki bo stremel k enotnosti na ravni duha, a obenem tudi za "ohranitev svojih obrazov". V živahnem posegu je Boris Pahor izpostavil stališče, da je za sožitje v Trstu potrebno ne samo medsebojno spoštovanje, ampak tudi poznavanje. Le v tem odkrivanju različnih plasti tržaške duše bo mogoče

načrtovati tudi boljšo prihodnost tega mesta, v katerem so Slovenci živeli od časa Karla Velikega dalje, je še ugotavljal Pahor. Za zgled takega vzajemnega spoštovanja in spoznavanja pa je navedel tržaškega škofa Bonoma in njegovo prijateljstvo ter učenje Primoža Trubarja. To je pot, ki je še aktualna, je pribil Pahor. Kdor spremlja Pahorjeva dela in nastope, si je lahko predstavljal, kateri bodo poudarki, ki jih bo ob odprtju razstave izrazil, saj se vse življenje bori prav za tako plodno soočenje med Slovenci in Italijani. Kakorkoli že, razstava Boris Pahor - pisatelj sveta bo odprta le kratek čas, in sicer do nedelje, 24. oktobra, vsak dan od 8. do 18.30, ob sobotah in nedeljah pa od 11. do 19. ure. Opozoriti pa velja na možnost organiziranja vodene obiska in na to, da bo jutri, v petek, 22. oktobra, v Trgovinski zbornici srečanje s pisateljem, ki se bo začelo ob 17.30. To bo torej lepa priložnost, da bo Pahor širšemu krogu ljudi spregovoril o sebi in svojem delu, a posredno tudi o slovenstvu v Trstu.

MT

Kratke

Sv. Ivan / Sakralni koncert

Zupnja in Marjin dom pri Sv. Ivanu sta v petek, 15. t.m., v sodelovanju s Slovensko prosveto, priredila Sakralni koncert, ki so ga oblikovali argentinski rojaki Ani Rode - sopran, Luka Debevec Mayer - bas in Ivan Vombergar - orgle. Ani Rode in Luka Debevec Mayer prihajata iz Buenos Airesa in sta september in oktober posvetila daljši turneji po Sloveniji, ki ju je zanesla tudi v naše kraje. Ivan Vombergar pa je pred petimi leti zapustil Argentino za Ljubljano, kjer korepetira na Akademiji za glasbo in v ljubljanski opemni hiši. Večer, ki bi si zaslužil več poslušalcev, je uvedel gospod Milan Nemač, ki je izvajalce pozdravil v imenu organizatorjev in jim izrekel pristrčno dobrodošlico. Nakar so zavzele tople nižine Luke Debeveca Mayerja, uveljavljenega solopceva, ki doma nastopa v številnih opemih vlogah in s samostojnimi recitali, pel pa je tudi z glavnimi simfoničnimi in komornimi orkestri v Argentini, s Slovenskimi filharmoniki ter s Slovaško Filharmonijo. V španščini je najprej sam odpel dva pslama Osvalda Catene (Zemlja je polna nebeških glasov in Hvalimo gospoda, ker je dober), tretjega (Hvalimo te, Gospod, zaradi tvoje ljubezni) pa sta izvedla s sopranistko Ani Rode, ki se posebej posveča nabožnemu petju. Sledilo je šest liederjev Ludwiga van Beethovna na besedilo von Gellera in tri arje Felixa Mendelssohna Bartholdyja ter dvoglasen Panis angelicus Cesarja Francka. Iz Božičnega oratorija Johana S. Bacha je Luka Debevec Mayer zapel anjo Veliki Gospod in močični kralj, Faurejevo V molitvi in Gounodevo Obzaložanje. V duetu z Ano Rode sta podala še Dvorakovo O Sanctissima in Saint-Saensovo Ave Maria. Navdušenemu občinstvu sta se nazadnje oddolžila še z dvema slovenskima dodatoma, med katerima je domače zavzela Dajte mi zlatih strun Franza Engelhartha. AL

Simpozij Uil brez podpore občinske uprave

Zvezna delavska zbornica - Uil je minul teden v prostorih hotela Savoia podala svojo oceno glede petdesete obletnice priključitve Trsta Italiji. Tajnik sindikalne zveze Luca Visentini je poudaril, da je vrnitev Trsta Italiji potekala po zaslugi demokratičnih in antifašističnih političnih, sindikalnih in družbenih krogov; ni snela namreč na slabo prikritih režimskih nostalgijah, ki v glavnem zaznamujejo današnje proslavitve. Dokaj občutena je bila namreč odsotnost podpore tržaške občine, ki simpozija z naslovom Prispevek Zvezne delavske zbornice k vrnitvi Trsta pod Republiko Italijo ni vzela pod njeno okrilje, celo prošnjo sindikata, da bi srečanje priredili v avditoriju muzeja Revoltella, je občinska uprava zavrnila. Prizadevanje sindikalne zveze pa je namenjeno v prid mlajšim generacijam, saj je naše mesto, izhajajoče iz svoje zgodovine, zmožno preporoda, razmisleka in sprave. Visentini je nato v svojem posegu obnovil zgodovino Zvezne delavske zbornice - Uil in poudaril, da ga je leta 1945 ustanovil duhovnik Edoardo Marzani, voditelj tržaškega italijanskega Odbora za Narodno osvoboditev. Želja priključitve Trsta Italiji je bila logična posledica antifašistične, predvsem pa demokratične republikanske tradicije, ki sega v italijanski preporod. Sindikalna zveza Uil je v povojnem obdobju zavzela stališče, ki je bilo sorazmerno enako oddaljeno od bolj levičarskega sindikata Cgil in katoliškega Cisl.

Ženske na čelu Stalnega gledališča F-Jk

Na predlog deželne uprave bo podpredsedniško mesto upravnega sveta Stalnega gledališča Furlanije - Julijske krajine zasedla profesorica Cristina Benussi, ki poučuje na tržaški univerzi. Benussijeva je poznana v tržaških krogih kot aktivna kulturna delavka z odprtimi pogledi glede medetničnega dialoga. Pred časom pa je bila na predlog tržaškega župana Dipiazze imenovana za predsednico Stalnega gledališča bivša televizijska napovedovalka Maria Giovanna Elmi.

Mihec in Jakec med Tržačani

Do nedelje sta bila na ogled na knjižnici med ulicama Dante in Genova originalna kipa Mihca in Jakca, ki sta do konca sedemdesetih let "službovala" na vrhu tržaškega županstva. Od takrat sta original bronastih kipov nadomestili dve kopiji. Tržaška občina je že razglasila natečaj za restavriranje starih kipov, ki bo stalo okrog 70 tisoč evrov.

Luka Koper se je umaknila s tržaškega sedmega pomola in družbe TICT

"Niso prenesli, da Slovenci upravljajo srce tržaškega pristanišča!"

Minuli teden je tiskovna konferenca vodilnih mož Luke Koper poskrbela za presenečenje, pravzaprav za žalostno vest, ki je razburila vse pri nas, od gospodarstvenikov do politikov. Luka Koper je torej zapustila Trst, po slabih treh letih. Umaknila se je s tržaškega sedmega pomola, ki ga upravlja družba Trieste International Container Terminal (TICT). Koprška luka je namreč solastnici TICT, družbi T.O. Delta Spa iz Livorna, prodala svoj 70-odstotni lastniški delež. Glavni direktor Luke Koper Bruno Korelič na novinarski konferenci v Kopru ni hotel povedati, koliko so s prodajo iztržili, dejal je le, da niso nič pridobili niti izgubili. Luka Koper se s sedmega tržaškega pomola in družbe TICT umika, ker so imeli od začetka delovanja TICT težave s tržaško politiko. "Jasno nam je bilo rečeno, da Slovenci ne moremo upravljati srca tržaškega pristanišča," je povedal Korelič in dodal, da nad odločitvijo v luki niso razočarani. Razočarani so le zaradi odnosa Trsta in tržaške politike do Slovenije in Slovencev.

Bruno Korelič je po navedbah Slovenske tiskovne agencije prepričan, da so izbrali pravi trenutek za prodajo svojega deleža partnerju iz Livorna, saj so ocenili, da ne bi bilo smiselno čakati do leta 2007, kot je zapisano v pogodbi med obema družbama. Obenem so v Luki prodali tudi svoj 50-odstotni lastniški delež v družbi Adria Distripark družbi Auta Marocchi Spa, ki se ukvarja z distribucijo proizvodov zabavne elektronike, ki prihajajo na tržaški sedmi pomol. Korelič je predstavil tudi poslovne rezultate Luke Koper v prvih devetih mesecih, ki presegajo lanske. Skupni poslovni prihodki v prvih devetih mesecih so v Luki dosegli 12,5 milijarde tolarjev, kar je 15 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Celotni dobiček pa je z letošnjimi 3,8 milijarde tolarjev za 19 odstotkov višji kot v

prvem devetmesečju 2003 in naj bi po ocenah letos za 15 odstotkov presegl letanski dobiček. Ladijski pretovor v Luki je v prvih devetih mesecih letos dose-

stotkov več kot v enakem obdobju lani. Med prihodnjimi ambicijami koprškega pristanišča je Korelič omenil tudi rast pretovora, ki

Foto Kroma

Bruno Korelič

Edi Kraus (foto JMP)

gel 9,3 milijona ton, kar je 15 odstotkov več kot v enakem obdobju lani, ocene poslovanja pa kažejo, da bodo letos dosegli rekordne pretovore v višini od 11,8 do 11,9 milijona ton. Med najuspešnejšimi dejavnostmi pristanišča je Korelič izpostavil pretovor kontejnerjev, ki je v primerjavi z devetimi meseci lani narasel za 24 odstotkov, in pretovor avtomobilov, ki so jih v Luki letos pretovorili za 91 od-

naj bi naslednje leto dosegla 12,5 milijona ton, čez pet let 15 milijonov, čez deset let pa 17,5 milijona ton. Za doseganje omenjenih ciljev pa bo pomembna gradnja tretjega pomola. V projekt, vreden 100 milijonov evrov, so do zdaj že vložili 1,2 milijarde tolarjev, občino pa se dogovarjajo o stavni pravici za območje tretjega pomola. Novi kontejnerski terminal naj bi bil

končan do leta 2008, je še povedal Korelič, ki je tudi dejal, da si koprsko pristanišče v prihodnje predstavlja kot veliko tržnico, kjer se srečujejo kupci in prodajalci.

Vest, da je Luka Koper zapustila Trst, je italijanska desnica v Trstu pozdravila z navdušenjem, njen najbolj vnet predstavnik, poslanec Narodnega zavezništva, je dejal, da gre pri tej gesti za izjemno veselo novice, ker naj bi bil umik Luke Koper najlepše darilo ob bližnji 50. obletnici priključitve Trsta Italiji. Nekateri v Trstu, med njimi tudi tržaški župan, pa so bili le previdnejši in so ob komentiranju dogodka tudi poudarili, da bosta morali tržaško in koprsko pristanišče tudi v prihodnje sodelovati, če bosta hoteli ostati konkurenčni na vse zahtevnejšem tržišču.

Predsednik Slovenskega deželne gospodarskega združenja dr. Edi Kraus se je s pismom Koreliču v slovenščini in italijanščini takoj odzval na vest iz Kopra in začel pismo tako: "Z grenkim presenečenjem smo sprejeli vest, da je uprava Luke Koper odprodala svoj delež v družbi TICT. Čeprav razumemo Vašo odločitev, ne moremo mimo dejstva, da ocenimo to potezo kot veliko škodo za celotno gospodarsko območje severnega Jadrana in Srednje Evrope. V globalni konkurenci je logistika vse bolj pomembna. Mi ocenjujemo, da brez zemeljske povezave in tesnega sodelovanja med lukami severnega Jadrana (Koper, Rijeka, Trst in Tržič) to območje nima razvojnih možnosti in srednjeevropsko gospodarstvo bo zaradi tega manj konkurenčno. Škoda, direktno ali indirektno, bomo občutili vsi gospodarstveniki."

V nadaljevanju dr. Kraus takole pravi: "...Moramo tudi zelo jasno povedati, da vaša izjava 'Podcenjevali smo negativen odnos, ki ga imajo Tržačani do Slovencev. Niso namreč prenesli, da Slovenci upravljajo srce tržaškega pristanišča', nas ni presenetila." Kraus si je v jasnem pismu tudi zaželel, da bi se Trst "premisllil".

GRUDEN ŽBOGAR

griturismo
Kmečki turizem

Poleg tipične domače hrane prodaja kravjega in kozjega sira
Samatorca 47, Zgonik, tel. 040229191

Ob predstavitvi pomembnega zbornika

Različnost jezika naj nas ne ločuje

“Tržaška Cerkev iz preteklosti v bodočnost” je bil naslov drugemu cerkvenemu zborovanju tržaške škofije, ki je trajal dobri dve leti in se zaključil lani na god zavetnika sv. Justa v istoimenski stolnici v Trstu. Sedaj je pripravljani odbor, ki ga je vodil msgr. Mario Del Ben, škofov vikar za pastoralno, zbral celotno dokumentacijo, ki je izšla iz zborovanja, in jo 14. oktobra predstavil članom škofijskega sveta, članom raznih komisij, ki so delovale v okviru zborovanja ter vsem sodelujočim na razpravah v komisijah in na plenarnih zasedanjih, ki so v glavnem potekale v semeniški stavbi v ul. Besenghi v Trstu. Gre za obsežen format štirih zvezkov, ki imajo skupno okrog devetsto strani; številne fotografije in ponatisi važnejših dokumentov izdajo nedvomno bogatijo in vsestransko dopolnjujejo. Omeniti gre predvsem dejstvo, da je v zajetni publikaciji slovenski jezik enakovredno spoštovan in so vsi posegi, ki so bili na zborovanju podani v slovenščini, v zborniku v celoti objavljeni. Uvod v predstavitev vernikom v stolnici sv. Justa je imel škof Evgen Ravignani, ki je med drugim v slovenščini (ter nato dobesedno prevedel v italijanski jezik) povedal tudi misel, ki je posebno v teh mesecih, ko nekateri nacionalistično razpoloženi italijanski someščani

enostransko in večkrat neobjektivno proslavljajo vrnitev Trsta Italiji, kar dobro dela nam vernikom slovenskega jezika v tržaški škofiji. Takole je dobesedno dejal naš škof: “Ob zaključku našega cerkvenega zborovanja ste slovenski verniki izrazili svoje želje in svoja pričakovanja. Najprej ste seveda želeli, da pride vedno bolj do izraza edinost naše Cerkve v

lepe trenutke, ko nas nekateri naši someščani hočejo kar naprej izolirati in diskriminirati, osrednja rimska vlada pa se na naša upravičena pričakovanja v zvezi z zaščitnim zakonom enostavno noče odzvati, kaj šele, da bi začela uresničevati že tako in tako skromne vsebine zakona, ki ga je italijanski parlament izglasoval za nas februarja pred tremi leti.

Foto Kroma

skupni zavzetosti, ki nas zavezuje pri evangelizaciji mesta in pri pričevanju za ljubezen. Nikoli nas ne sme ločevati različnost jezika, v katerem se pogovarjamo, kajti en sam je jezik ljubezni, ki se kaže v iskrenem spoštovanju, v bratskem sprejemanju in postane občestvena vez skupne navezanosti in življenja samega”. Škofove globoke misli in jasne besede so med verniki, ki so napolnili stolnico in med katerimi je bilo mnogo slovenskih vernikov, res dobro dele, saj preživljamo v tem času pripadniki slovenske narodne skupnosti na Tržaškem ne prav

Škof Ravignani je v nadaljevanju svojega uvodnega posega izrazil željo, da bi verniki ponovno odkrivali svojo krščansko istovetnost v globokem ekumenskem smislu tega načela. Vernike je vabil, naj se pogumno odzovejo na znamenja sedanjega časa in na ne lahke probleme, ki jih prinaša moderni čas. Škof se je posebej obrnil ob zaključku svojega nagovora na slovenske vernike, ki so v velikem številu plodno sodelovali na drugem tržaškem škofijskem zborovanju, in ugotovil, da so dali konkretne predloge predvsem za družinsko, social-

no in mladinsko pastoralno ter za splošno oblikovanje laičnih sil. Govoril je tudi o pastoralnih središčih, in sicer za Breg, za Opčine in dve za mesto samo. Prvi odziv na te predloge, je dejal škof, je ravno v Bregu, kjer je Dolina postala središče za pastoralno dejavnost v župnijah tistega področja. “Prosim vas, da se zanjo zanimate in jo podpirate s svojo molitvijo”, je zaključil svoj govor tržaški škof Ravignani.

Na tržaškem škofijskem zborovanju, katerega delo je sedaj zbrano v zajetni in prikupni dokumentaciji, so slovenski verniki plodno sodelovali, iznašali svoje bogate poglede na sedanji čas, predlagali ustrezne rešitve za bodočnost slovenskega vernega občestva celotne tržaške škofije. Bili so aktivno prisotni v vseh komisijah, dve celo vodili, bili prisotni v škofovem tajništvu, ki je z organizacijo zborovanja samega imelo res veliko sprotnega in napornega dela.

Čas, ki je dokončni sodnik vsemu našemu delovanju in iskrenemu hotenju, bo nedvomno pokazal, da je drugo tržaško zborovanje odprlo novo stran v zgodovini tržaške škofije in bo obenem pokazal, da so smernice, ki so izšle iz zborovanja samega, nedvomno bogastvo za celotno občestvo tržaške škofije, ki preživlja gotovo težke čase, ki jih sedanji čas prinaša vsakomur od nas, tudi naši narodni skupnosti seveda, ki so ji problemi rodnosti, rastoče brezbratnosti tudi na verskem področju, pogostega nezanimanja za vrednote krščanskega etosa gotovo pri srcu tako, kot so pri srcu celotni tržaški škofijski skupnosti.

Drago Štoka

Obvestila

Društvo Finžgarjev dom v sodelovanju s Slovensko prosveto v Trstu, Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici in Kršćanska kulturno zvezo v Celovcu vabi v okviru 11. Koroških dnevnov na Tržaškem v četrtek, 21. oktobra, ob 20.30 v dvorano Finžgarjevega doma na Opčinah, Dunajska 35, na predstavitev in predvajanje filma dr. Janka Zerzerja “Po Koroških poteh”.

Župnijska skupnost iz Mačkolj vabi ob priložnosti misijonske nedelje, 24. oktobra 2004, na blagoslov, ki bo v župnijski cerkvi ob 15.30. Po blagoslovu bo v Srenjski hiši srečanje z misijonsko sodelavko Terezo Srebrnič, nakar bo sledil bogat srečolov v korist katoliških misijonov.

Narodna in študijska knjižnica v sodelovanju z Družboslovnim in pedagoškim licejem A. M. Slomšek prireja tudi v letošnjem šolskem letu Otroške urice v NŠK. Prva pravljica bo na sporedu v torek, 26. oktobra 2004, ob 16.30 v Gregorčičevi dvorani. Dijakinje Petra Gruden, Nikol Krizmančič, Tadeja Savi in Sandra Vitez bodo pripovedovale pravljico Saprniška.

11. Koroški kulturni dnevi na Tržaškem. Slovenska prosveta v Trstu, Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici in Kršćanska kulturna zveza iz Celovca vabijo v nedeljo, 31. oktobra, ob 9. uri

sv. maši v Rojanu. Sodelujejo mešani pevski zbor Pevskega društva Sele in člani Slovenske filharmonije z jubilejno mašo Romana Verdele. Ob 11. uri bo sv. maša v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah. Po maši bokratek koncert koroških pesmi.

Duhovna zveza in Hospice Adria Onlus vabita na predavanje Opuščanje pogoj za notranje ozdravljenje. Predaval bo p. Marijan Šef iz Ljubljane, v Finžgarjevem domu, Dunajska cesta, 35 (Marijanišče), dne 5. novembra 2004, ob 20. uri. Večer je omogočila Zadržna kraška banka.

Darovi

V spomin na Tullia Moženiča in na prof. Marico Zupančič daruje rojanska skupnost 415,00 evrov za Društvo Rojanski Marijin dom.

V spomin na Marico Zupančič daruje 10,00 evrov Laura Parovel za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

V spomin na drago Marico Zupančič darujeta Boži in Marta 20,00 evrov za svetoivanski cerkveni pevski zbor in 20,00 evrov za misijonarja p. Lisjaka.

V spomin na prof. Marico Zupančič daruje za Cerkevni pevski zbor pri Novem sv. Antonu v Trstu družina Štrajn 50,00 evrov; Tomaž Simčič 50,00 evrov.

Za slovensko Karitas: N. in J. Jež namesto cvetja na grob Elice Schar 50,00 evrov; K.D. 10,00 evrov.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA in NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

vabita na predstavitev knjige *Tatjane Rojč*

LE LETTERE SLOVENE

DALLE ORIGINI ALL'ETA' CONTEMPORANEA

petek, 29. oktobra 2004, ob 17. uri

v Narodnem domu v Trstu, ul. F. Filzi 14

Glasbena točka Verena Rojč, violina, in Alessandro Bicci, klavir

Ob avtorici, založniku in soorganizatorjih bodo o knjigi spregovorili

prof. Cristina Benussi, pisatelj Boris Pahor in kritik dr. Alessandro Mezzena Lana

556 Premiera: Murray Schisgal Lubezn

Lubezn, neznanka v svetu neiskrenih čustev

Slovensko stalno gledališče je stopilo v novo, od usodnih finančnih stisk utešjujočo sezono 2004/05 z igro o ljubezni, o iskanju tiste iskrene ljubezni, ki je ni več najti, po kateri se naše gledališče samo hrepeni, da bi mu jo že vendar izkazala nekoč tako številna in zvesta publika.

Prva letošnja premierna uprizoritev, Lubezn - Luv, s katero je v šestdesetih letih zaslovel sodobni ameriški avtor Murray Schisgal, je bila v Kulturnem domu v Trstu, v petek, 15. t. m., in se je ujemala z odprtjem Boršnikovega srečanja v Mariboru; morda, upajmo, je prav temu pripisati več praznih sedežev v dvorani, k sreči, vseeno manj kot na kateri drugi premieri zadnjih sezon.

Bulvarna komedija je na angleških in ameriških odrih doživela celo vrsto uspešnih postavitev, tudi blestečo filmsko različico, v novem slovenskem prevodu igralka Vesne Maher pa pridobila sodobnejšo svežino in v režijskemu branju Sergeja Verča izgubila površinsko plitvino in razigranost, čeprav so komični elementi še začinjali celoto, predvsem zaradi igralskih veščin treh dobrih izvajalcev, Vladimira Jurca, Janka Petrovca in

Maje Blagovič, ki so humoristično znali izpostaviti v pravih trenutkih. Verč je v delu namenoma hotel zabrisati komedijantski element in izbrskati njegovo globinsko dimenzijo, ki je vse prej kot komična. Besedilo je tako zadržalo grenak priokus in nas pahnilo v svet današnje družbe in

(Janko Petrovec), in Ellen (Maja Blagovič), ki jim je dom prostor pod Brooklynskim mostom. Prav s tega namerava napraviti samomor neuspešnež Harry, a ga pravočasno zadrži njegov prijatelj iz študentskih dni, Milt, s katerim se slučajno snideta po petnajstih letih. Milt vsilji prijateljstvo svojo že

in vsebine. V takem okolju brez cilja, med realnostjo in fikcijo živijo oz. se naključno srečajo trije protagonisti, klošarji, Harry (Vladimir Jurc), Milt (Melanhholij, nekakšno praznino in nelagodnost, ki jih gledalec občuti ob koncu predstave, v kateri je ob dovršenem izvajanju igralcev zaznati bulvarske komične utrinke, poudarja posrečena scenska zasnova vsečega mostu, s slutnjo strašljive vodne globine pod njim, razsvetljenega s svetilko in obkroženega s preletavanjem galebov in njihovih krikov. Manj prepričljivi so preveč načičkano pisani kostumi, v katere je kostumografka Ana Matijević oblekla protagoniste, še posebno klošarico. Dobro premišljena pa je osvetlitev prizorišča, ki prostoru in dogajanju daje nekakšno nadrealno razsežnost.

Ob koncu naj omenimo še, da je v predverju tržaškega Kulturnega doma na ogled zanimiva razstava kostumskih in scenskih osnutkov za znana dramska dela, postavljena v glavnem na dunajskih odrih, scenografa in kostumografa

Matthiasa Kralja, sina trebenskega igralca Emila Kralja, ki je odrske korake začel na tržaških deskah, preden se je zaposlil v SNG Drama Ljubljana. Razstavo je pripravil Slovenski gledališki muzej v Ljubljani in jo zdaj prenesel še v Trst na pobudo SSG.

Iva Koršič

njenega obrobja, v katerem je težko najti iskrena čustva, saj so vse vrednote poteptane. V tem svetu ni prostora za ljubezen z veliko začetnico, na njem so le njene varljive inačice, ki se razblinijo, še preden zaživijo, pa tudi sreča ne prebiva v njem. Še besede so prazne, izvotlene, brez vsakega smisla

no Ellen, da bi se lahko svobodno spečal z drugo. Ellen se pa povrne k svojemu Miltu, ker tudi pri Harryju ni našla tistega iskrenega ljubečega čustva, po katerem je zahrepenela, in odgovorov na mnogoteri eksistencialna vprašanja, s katerimi se sicer soočajo vsi trije. Ali pa je bilo vse

Nabrežina / Govoril je g. Jožko Kragelj

Mesečna konferenca o msgr. Ivanu Trinku

Tudi Nabrežina se je, sicer skromno, oddolžila petdesetletnici smrti msgr. Ivana Trinka, tega velikega Slovenca, znanstvenika, narodnega buditelja in še marsikaj drugega. Domači župnik Breclj je tokrat povabil pisatelja Jožka Kraglja, ki je Trinka tudi osebno poznal, da nam prikaže lik tega Benečana.

Trinko se je rodil na Trčmunu, preden se je Benečija z referendumom izrekla za Italijo. Svoje šolanje je opravil v Čedadu, gimnazijo in bogoslovje pa v Vidmu, kjer je dokončal študij teologije. Med šolanjem je prišel v stik s slovenskimi knjigami, za katere je tudi v Benečiji skrbela Celovška Mohorjeva. Svoje življenje je posvetil poučevanju in študiju zlasti slovenskih jezikov in kulture ter filozofije. Vse življenje je skoro v celoti preživel v Vidmu na škofijski gimnaziji; domov pa se je redno vračal ob počitnicah. Ljubezen do domače govorice ga je spodbujala, da se je poglobil v njen študij, da je navezal stike z ljubljanskim Zvonom in njegovim urednikom Levcem, z Gregorčičem, ki ga je spodbujal ob začetniških pesniških poizkusih. Njegovo knjižno delo pa je doseglo visoko vrednost v prevodih iz večine slovenskih jezikov v italijanščino, da bi tako med

prvimi dokazal slovansko kulturo nevednim sosedom, najkvalitetnejše pa so njegove folozofske razprave, ki še niso povsem raziskane. Slišali smo, da se je Trinka ukvarjal tudi z glasbo in da je bil skoro umetniški risar, saj so njegove perorisbe zelo kvalitetne.

Trinkova glavna skrb pa je bila osveščanje Benečanov in skrb, da se domača govorica ohrani tako v Cerkvi kot med ljudmi. Stalno je poudarjal važnost ohranjanja domače govorice, ki je dar božji, in zlasti v črni fašistični dobi je posegal pri civilnih in cerkvenih oblasteh za neodtujljivo pravico do materinega jezika. Znana so njegova posredovanja pri videmskem škofu in celo pismo papežu, da se ohrani domače (slovensko) bogoslužje v Benečiji.

Konferenco so tokrat obogatili še Beneški puobi, ki so nam zapeli celo vrsto narodnih pesmi, ki so se prirejane ohranile v beneški inačici skozi stoletja, in to le z ustnim izročilom. Ta pevška skupina skozi tri desetletja seznanja Slovence po svetu z neizmernim glasbenim bogastvom, ki ga premorejo beneške doline. Tokrat zadovoljivo število prisotnih je odšlo domov obogateno in zadovoljno, da nam domači župnik prireja tako zanimive in poučne večere.

Antek

Dvojezični nazivi in drugo

Table in krompir

Na Koroškem se jesen začne nekaj dni pred koledarskim začetkom: v času pliberškega jormaka, to je prvi konec tedna v septembru, se nad Peco kar rado pojavijo nekaj centimetrov snega, v dolino pa neizprosno pada obilno deževje, ki pripomore, da se temperatura zraka krepko zniža.

No, sicer le za nekaj dni.... Ozračje na Koroškem se v času med septembrom in oktobrom ponovno tradicionalno ogreje. Tokrat so se za povečano temperaturo ozračja potrudile t.i. koroške domovinske organizacije. Povabilo ene izmed teh slovenskih veteranov, naj se udeležijo srečanja na Ulrichsbergu, je sprožilo na Koroškem prvo jesensko polemiko. No, slovenske borbovske organizacije se srečanja niso sicer udeležile, vendar je bilo potrebno samo omeniti slednje oziroma Slovence kot take, da je ponovno deževalo retorike kot dežja na pliberškem jormaku.

Simbolike je v tem letnem času na pretek: vsako leto se v času,

ko padajo listi, ponovno oglašajo tisti, ki ne želijo, da bi padale še meje - tiste, ki ločujejo ljudi na Koroškem.

Tudi na Koroškem ni vprašanje dvojezičnih napisov samo zadeva toponomastike. To je razvidno že iz dejstva, da se prav v omenjenem času to vprašanje pojavlja na različne načine in na različnih krajih: ponovno je pred univerzo v Celovcu izgubila dvojezična tabla (namesto nje na pročelju univerze, ki se je med tem poimenovala v univerzo Alpe-Adria, visi dvojezičen transparent), spomenik na celovškem pokopališču, ki je opozarjal na žrtve nacizma, je bil oskrunjen, deželni glavar pa je ponovno poudaril, da na Koroškem ni prostora za nove dvojezične napise ter da bi moralo biti zapisano v deželni ustavi, da je Koroška meja na Karavankah. In to v brk razširjeni Evropi, v kateri naj bi ne bilo meja.

Slovenščina je po vstopu Slovenije v Evropsko zvezo postala enakovreden jezik evropskih institucij v Bruslju, s težavo pa

se zavest, da je slovenščina enakopraven jezik, uveljavlja na obrobju evropskega "imperija". Če bi parafrazirali Kobalov skeč, bi lahko zapisali, da je lahko delati perestrojko v Bruslju, težje pa jo je uresničevati v Trstu ali v Celovcu.

Jesen je čas, ko se tudi kulturna društva pripravljajo na novo sezono. Lutkarji iz Šmihela nad Pliberkom praznujejo letos 25-letnico delovanja. V teh letih so na odru v Šmihelu pripravili kar 29 premier - z dvema novima predstavama pa bodo proslavili kulturni jubilej. Ob jubileju je izšla tudi lična brošura, v kateri lahko razberemo, da se v Šmihelu ohranja tudi s pomočjo lutkarstva slovenska beseda in kultura, v publikaciji pa zasledimo tudi oglaš Bäckerei Pecjak, to je podjetje iz Slovenije, ki se na avstrijskem Koroškem oglašuje enojezično in brez strešic....

Tudi letos se je "zgodil" deseti oktober. Za to priložnost so se domovinske organizacije ponovno zedinile, kmetje pa so si kot ponavadi zavijali rokave in pobirali krompir na njivi z otroki - kmečka pamet veli, da se za prvi maj krompir seje, desetega oktobra pa se pobira.

Peter Rustja

S 3. strani

"Živelimo smo..."

Še kakšen oseben spomin na g. Sedeja in na tista leta?

Mene je g. Ciril imel vsekakor rad. Vpisala sem se v zadnji letnik učiteljskega. Srečo sem imela, ker sem že poučevala. Čeprav nisem imela diplome, so zavazniki pustili, da sem učila brezplačno. Vozila nisem imela; kolo so mi rekvirirali partizani. Ob moji strani je bila tudi prof. Viktorija Komjanc. Bila je vidna osebnost, diplomirala je na univerzi, a v žepu ni imel nikdar niti sto lir, ker je vse razdajala revežem. K njej sem hodila iskat knjige, zvezke ali navodila; če ni imela drugega, mi je dala vsaj malo oparjene zelenjave in kosček kruha. Bila je ena velikih dobrodelnic, ki jih danes nihče ne priznava! Kasneje je morala zbežati, saj bi jo ponoči odpeljali; šla je v Ameriko, kjer je pokopana.

Na učiteljsku je kar šlo, šepala sem v latinščini. Profesorji pa so bili z mano dobri. Tedaj je bilo veliko pomanjkanje slovenskih učiteljev; bili so namreč ali premeščeni v notranjost države ali pa so šli čez mejo. Zato so nas precej upoštevali.

G. Ciril Sedej je s svojim duhovnim in kulturnim delovanjem vtisnil Števerjanu močan pečat.

"Po treh letih prava se je v avstrijskem velemestu srečal z revščino. Zato je - v veliko veselje strica - stopil v bogoslovje. Novo mašo je pel leta 1914, star

26 let. Najprej je bil župnijski upravitelj v Kojkem, kjer pa se po mojem ni znašel prav dobro. Leta 1920 je nastopil kot kurat v Števerjanu (šele 1. 1931 je nadškof Sedej dvignil števerjansko kuracijo v župnijo; op.p.). Tedaj sta bili v Števerjanu dve struji: orli so bili bolj pobožni, sokoli pa bolj liberalno usmerjeni. Zanimivo je, da so šli sprejeti g. Sedeja na mejo med Števerjanom in Kojkim ne orli, ampak liberalci s kolesi. G. Sedej je med vojno bil na strani partizanov: sicer ne politično, ampak vojaško. Obsojal je družjenje z Nemci oz. okupatorji; jaz sem tako razumela. Znal se je pogovarjati z drugačnimi, če je le bilo pravo razpoloženje.

Tudi jaz nikogar ne obsojam. Vsaka glava mora imeti svojo pamet in se opredeliti za to, kar jo veseli. Ne obsojam komunistov; če so uverjeni, da imajo prav, naj kar živijo v svoji veri, toda ne na škodo tistega, ki misli drugače. G. Sedej je živel v kolonski vasi; ljudje so plačevali maše, če so imeli denar. Premožni ljudje so mu tudi pomagali v živežu, med njimi so bili gotovo Komjančevi. Kmetje so mu nosili tudi drva, da ne bi zmrzoval. Imeli smo ga radi.

Spominjam se, da je nekoč, ko sem bila v šoli, vse naokoli streljalo. Jaz sem bila mlada in še nisem videla smrti v obraz. On pa je takoj pritekkel k nam: če so bili Nemci, jim je kaj povedal po nemško; fašisti so tedaj še upoštevali besedo duhovnika; tisti iz vrst X. Mas pa so bili vzgojeni za streljanje in

ubijanje..."

Gospa Ada me iz dneвне sobe pospremi v bližnjo sobo, kamor se očitno rada zateka. Na stenah sta med drugimi obešeni sliki Prešerna in Cankarja; vmes je kakšna fotografija iz preteklosti. Ima tudi klavir, na katerega od časa do časa še zaigra; med njenimi mentorji je bil tudi Emil Komel ("Ker sem hodila delat, nisem bila pridna gojenka..."). Predvsem pa je v sobi skrbno urejena knjižnica, ki govori o njenem življenju, o tem, s čimer se je skozi desetletja hranila. Razkaže mi nekaj knjig, ki ji veliko pomenijo, med drugimi Kacinovo čitanko *Klasje* in druge stare mohorjevke. Končno najde to, kar je iskala: z občutkom človeka, ki hrani velik zaklad, mi pokaže staro slovensko slovnico, ki jo je priredil Ferdinand Bobič in je izšla v Ljubljani leta 1939. "Ta me je rešila pred italijansko patroljo, da me niso ustrelili!" pove. Na prilepljenem listku v orumeneli knjižici piše: "Popravljenno izdajo odobril visoki komisariat za ljubljansko pokrajino z odlokom (...) za šolsko leto 1941/42, 1942/43, 1943/44, 1944/45." "To mi je rešilo življenje..."

Gospa Adi se zahvalim in ji želim še veliko zdravja. Ima namreč papeževa leta in jih prav dobro nosi. "Verjetno imam še kakšen teden več kot on. Zelo je bolan, in vendar ogromno dela. Ne morem si predstavljati, kaj bo, ko ga ne bo več. Zelo ga občudujem. Veste zakaj? Ker je pogumen in vsakemu pove, kar misli!"

Letošnjim maturantom ŠG Vipava podelili spominska priznanja

Hvaležnost dijakov in učencev za dosežene uspehe

Na Škofijski gimnaziji v Vipavi so pred kratkim pripravili slovesno podelitev spričeval in spominskih listin najboljšim letošnjim maturantom. Trem zlatim maturantkam pa še posebna priznanja. Srečanje so dijaki popestrili z glasbenimi nastopi, obe razredničarki pa z recitacijami. Potem pa so se profesorji, maturanti in njihovi starši za slovo pomudili še, ob prigrizku in soku, v gimnazijski jedilnici.

Ravnatelj Vladimir Anžel se je vsem zahvalil za uspehe, ki so jih dali tej ustanovi, posebne pohvale pa so prejele tri maturantke za zlato opravljeno maturo: "Koliko truda vseh je bilo treba, da je tukaj življenje teklo tako, da je omogočilo pogoje, v katerih nastajajo ti uspehi, ki niso le uspehi pridobivanja znanja, ampak tudi odnosa do življenja. Vse, kar smo delali, smo delali z veseljem, da bi mladi postali dobri ljudje, in smo na vse to, kar nam je uspelo, tudi ponosni. Želeli bi, da bi vse v življenju delali z zadovoljstvom. Na fakulteti boste veliko trenirali vaš razum. Želim, da bi sorazmerno s treniranjem razuma trenirali tudi svojega duha. Ne pozabite ob tem krepi ti tudi svojega telesa. Vsaj, ko boste prišli v naša leta (ne povnavljajte nekaterih naših napak),

boste videli, kako je to potrebno....

Prihajate še k nam. Veseli bomo vsakega vašega obiska in takrat vas bomo dijakom z veseljem predstavili, da ste naši bivši dijaki."

Ob podelitvi priznanj zlatim maturantkam je še povedal, da "se mi bo v spomin vtisnilo veliko utrinkov in med njimi noben slab. Kot stari mački ste pokazali, da se da stopati skozi šolsko leto v prijetnem vzdušju. Želim, da

bi bilo druženje nekdanjih dijakov že ena takšna oblika, ki bo dala tudi nadaljnje ideje skozi vaše nove življenjske izkušnje in potrebe.

Želim vam, da bi poslušali tudi našega največjega učitelja in se srečevali tudi v Njegovem imenu. Če ga boste poslušali in Njegov glas upoštevali, bo vaša pot srečnejša in to ne želim nič manj prav vsem prisotnim."

Posebna spominska priznanja so prejele tri zlate maturantke:

Maša Babič, Katarina Fatur in Jakoba Šraml. Kot so povedale, gre Maša Studirat medicino, Katarina dvopredmetno - angleščino in filozofijo; Jakoba pa kulturologijo.

V času, ko morajo imeti po slovenskih šolah varnostnike, ko se že po osnovnih, kaj šele po srednjih šolah in domovih dogaja marsikaj zelo zaskrbljujočega, nekateri pedagogi in tudi starši menijo, da je to pač takšen čas in se ne da nič kaj dosti popraviti.

Katoliške škofijske gimnazije dokazujejo, da je mogoče mladino vzgajati in pripraviti, da se lahko živi tudi v tem času na šolah in dijaških domovih normalno: spoštljivo, sproščeno in brez strahu za prihodnost, če je pri vzgoji, v tem ozračju prisoten globlji smisel življenja.

MM

Vida Valenčič

Pogled dekleta, ki si zarezuje britvico v meso

Pravijo, da je televizija odsev družbe. Sprašujem se, kakšna je torej italijanska družba: odražajo mogoče nanizanke s stalno figuro nekoga v uniformi (policija, karabinjerji, sodniki, zdravniško osebje ipd.) in pa avtoritete nasploh stalno željo italijanskega naroda po nekakšnem *deus ex machina*, ki bi vse rešil, dal smisel do ločenim dogodkom in dejanjem, navsezadnje pa tudi prevzel nase breme odločitev in odgovornosti, s katerimi prebivalci škorjnja večkrat odlašajo? Ali pa je televizija - kot kraljica sredstev javnega obveščanja - ustvarjalca določene kulture, potreb, prepričanij, ne pa le odsev slednjih? Resnica verjetno združuje oboje: nedvomno smo (tudi, vsaj delno) to, kar je prikazano na TV-ekranu, smo pa tudi rezultat tega, kar sama televizija ustvarja v današnjem svetu.

Ko si v tujini, se duhu naroda in prostora približajo predvsem tako, da se pogovarjaš z ljudmi, posredno pa ti lahko marsikaj pokaže tudi televizija. Spominjam se svoje valižanske sestanovke Eire, ki mi je nekega večera zakrčala v kuhinjo, da je Cardiff po televiziji. Ker sva pač živeli v Cardiffu, sem takoj pritekla v dnevno sobo in naslednjih petnajst minut skoraj negibno sledila dokumentarcu o nasilju po britanskih cestah v večernih urah. Razbite steklenice po cestah, avtomobili, ki drvijo, rodeo teles, glasbe, alkohola in mamili, s pobruhanimi cestnimi vogali in ostanki hitre hrane na pločnikih ob koncu vsega. Nič kaj spodbudno, nič kaj vabljivo, zato so mi vsi tudi pravili, naj se ob petkih in sobotah zvečer raje ne odpravljam v mestno središče. In televizija je situacijo ovekovečila, nedvomno alarmirala, sama pa sem vse skupaj doživljala kot nekaj povsem novega, na kar nisem bila navajena. Ob večerih, ko sem se z Eiro in Geraintom ob koncu vseh naših različnih opravkov usedla na rumeni kavč, z vonjem vanilije velike prižgane sveče, s kozarcem vina ali skodelico vročega čaja na masivni izrezljani arabski mizi, sem se postopoma približevala kulturi oz. doživljanju današnjega časa britanske države, ki je tudi precej različno od "našega". Britanski televizijski dokumentarci imajo nekakšno

misijo, da prikažejo svet tak, kakršen je, vključno z vso gnilobo, strahom, nerazumljivimi dejanji in odločitvami. Gledala sem programe, ki jih verjetno v Italiji nikoli ne bi, ker jih pač ni na programu. Italijanska televizijska oddaja "Report" je bela vrana na prizorišču in si je nagrade ter polena pod nogami prislužila predvsem zaradi svoje izven-rednosti, poleg izrednosti. Britanski kanali stalno ponujajo programe, ki zelo jasno kažejo na raznorazne škandale, podkupovanja, sleparije, grozote. Sledila sem daljšemu reportažnemu intervjuju s storilcem atentata, ki ga je IRA pred desetletji povzročila v Brightonu, t.i. "Brighthorn bomb" (...Geraint je (Zal) komentiral, da se je terorist le boril za svobodo...), reportaži v vseh možnih psiholoških detajlih o angleškem serijskem morilcu, zaradi katerega je za vedno utihnilo nekaj desetletij mladih dečkov in deklic, sledila zanimivi seriji dokumentarcev z naslovom "My crazy parents" (Moji zmešani starši), ki je ovekovečila nekaj zelo težkih družinskih situacij z zelo nazornim prikazom življenjskih bolezni in psihičnega trpljenja. Vse to bi ne bilo možno v Italiji - ne vem, če bi prejšnjim besedam pripisala na srečo ali pa na žalost. Kako lahko doživljaš direktno in dolg pogled šestnajstletnice v kamero, medtem ko ti kaže, kako si je v trenutkih največjega življenjskega obupa zaradi hude družinske situacije zarezovala britvico v nadlakti, tako kot že ničkolikokrat prej? Kako doživljaš njene besede o tem, da se v določenih trenutkih mora fizično raniti do krvi, da bi ublažila svojo duševno bolečino? Kako doživljaš posnetke - vključene v daljši "real life" dokumentarec - obupnega in naveličanega dvajsetletnega fanta, ki je sam želel posneti očeta med alkoholno morijo slednjega? V Italiji smo navajeni na televizijsko prikazovanje lažnih ali fikcijskih čustev, razneslo pa bi nas, če bi razgaljali bedo in skušali tudi s pomočjo takega tipa šokantnih dokumentarcev iskati rešitev za boljše življenje. Nisem si še na jasnem, če je to slabše ali bolje, stoodstotno pa vem, da ti taki prizori ostanejo zarezani v spominu, vključno tudi s sporočilom upanja (v obliki zdravljenja ipd.), ki so ga na koncu "protagonisti" dokumentarcev iznesli.

Kurat Ciril Sedej (levo) s šolskimi otroki leta 1922

Novi veleposlanik ZDA želi dejavno sodelovanje Slovenije v ZDA

Janez Janša se pogovarja s strankami o sestavi vladne koalicije

Politično življenje v Sloveniji je pestro in razgibano, saj se stranke prilagajajo spremenjenim razmeram in potrebam nastalih po zmagi desnosredinskih sil na nedavnih parlamentarnih volitvah. Vodja nove večine Janez Janša se s predstavnikami strank posveta o možni vladni (in seveda tudi parlamentarni) koaliciji, ki bi imela trdno večino glasov in s tem možnost za uspešno upravljanje države. V koalicijo že sodi največja Janševa zaveznica, Nova Slovenija, krščanska ljudska stranka, zanjo pa naj bi predvideni mandat za sestavo vlade najbolj verjetno pridobil še SLS in demokratično stranko upokojencev (DE-SUS). V javnih občilih, posebej tistih, ki so tradicionalno uperjena zoper SDS in Janeza Janšo, skoraj ne omenjajo več možnosti, da bi pogovori o novi vladni koaliciji ne bili uspešni, zaradi česar bi bile v Sloveniji potrebne dodatne (izredne) državnozbornske volitve. Tako možnost je v zadnjih dneh v komentarju, objavljenem v ljubljanskem časniku Dnevnik pod naslovom Nova predvolilna kampanja, poskušal utemeljiti le časnikar in znani Janšev politični nasprotnik, Mile Šetinc.

Prva, t.i. ustanovitvena ali umestitvena seja državnega zbora v novi sestavi, bo jutri, v petek, 22. oktobra. Izvolili bodo predsednika in funkcionarje drugih parlamentarnih teles, tako kot je to določeno v ustavi in zakonih. Med najbolj verjetnimi kandidati naj bi bil dr. Andrej Bajuk, predsednik Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke, ki skupaj z Janšev

SDS tvori politično koalicijo Slovenska pomlad. Poslansko skupino LDS bo začasno vodil predsednik te stranke in bivši

premier Anton Rop. V nekaterih političnih strankah, najbolj v LDS in ZLSD, posamezniki ne morejo prikriti starih zamer, predsodkov in celo sovraštva do bodočega mandatarja vlade Janeza Janše. V vodstvu ZLSD nekateri celo grozijo, da bodo izstopili iz stranke, če bi se njen predsednik Borut Pahor odločil za vstop v koalicijo. Takšna nepopustljiva stališča posameznikov (denimo Mirana Potrča) so tudi posledica poskusov "medijskega umora", ki so se več let dogajali predsedniku SDS. O Janezu Janši je bilo, denimo, v omenjenem obdobju napisanih več kot 200 sramotljivih člankov. Časnikar in politični komentator dnevnikov Delo in Dnevnik, Vlado Miheljak, je v enem od svojih antijanševskih člankov navedel kar petindvajset negativnih lastnosti, ki naj bi jih imel vodja desnosredinskih političnih strank. V Dnev-

niku je 25. julija že davnega leta 2000 zapisal, "da bi zato, da Slovenija ne bi padla iz krize v krizo, iz vojne v vojno, bilo najbolje, da bi se Janša za nekaj let umaknil." V politični in osebni zadržki se je po volitvah nepričakovano znašel dr. Janez Podobnik, predsednik SLS. Po preštetu glasov poslanih iz Argentine in iz drugih tujih dežel, je Republiška volilna komisija izračunala, da predsednik SLS ni dobil dovolj glasov, da bi bil lahko izvoljen v parlament. Sam pravi, da ni bil izvoljen zaradi tega,

ker se je preveč posvečal stranki, ki je bila v krizi, skoraj razsulo, premalo pa svojim vo-

lilcem na območju Idrije in Cerknega.

Pravi preplah je po volitvah nastal med direktorji in drugimi poslovniki, ki tvorijo kapitalne in politične centre moči, pod okriljem LDS. Nekatere bo nova oblast zamenjala, pri čemer omenjajo zlasti velike gospodarske družbe, v katerih je država večinski lastnik. Med imeni, ki bi jih zamenjali ali odstavili, naj bi bili tudi predsednik uprave trgovskega velepodjetja Mercator, Zoran Jankovič, Herman Rigelnik iz podjetja Autocommerce, Franjo Bobinac iz Gorenja v Velenju, Jože Lenič iz zavarovalnice Triglav, ter Vekoslav Korosec iz slovenskega elektrogospodarstva.

Z zakonom ali referendumom zoper obvezno članstvo v gospodarski zbornici

Življenje v Sloveniji se sicer nadaljuje v običajnem ritmu, dogodkov je veliko. Novi veleposlanik ZDA v Sloveniji Thomas Bollin Robertson, ki je svojo službo nastopil tudi z nekaj znanja slovensčine, je v obsežnem intervjuju za časnik Dnevnik - objavljen je bil 16. t.m. - obravnaval tudi možno vlogo Slovenije v Iraku. Dejal je med drugim: "Slovenija je sedaj del NATA. Izziv v Iraku ne bo izgubil in upam, da bo Slovenija kot ena naših dobrih zaveznic, ki nam pomaga v Afganistanu, uvidela, da je zanje mogoča tudi vloga pri prinašanju miru, stabilnosti in blaginje v Irak." Emil Milan Pintar, direktor Gospodarskega interesnega združenja za transport je državnemu zboru vložil pobudo za spremembo zakona o Gospodarski zbornici Slovenije. Članstvo v njej naj bi ne bilo več obvezno. Meni, da je zbornica prerasla v paradrazavno ustanovo, ki pobira visoke članarino članov, ki pa jim ne pomaga dovolj. Če s pobudo za spremembo zakona ne bodo uspeli, si bodo prizadevali, da o obveznem članstvu odločajo na referendumu. Pobuda naj bi veljala tudi za Obrtno in Kmetijsko-gozdarsko zbornico Slovenije.

Marijan Drobež

SNG Nova Gorica / Goriški vrtiljak - Dva abonmaja za otroke

Pravljичne zgodbe za vse okuse

Že dvaindvajset let novogoriško gledališče s posebno abonmajsko ponudbo pod igrivim naslovom Goriški vrtiljak, za katerega repertoarne izbire skrbi režiser Emil Aberšek, vabi v svoj čudežni hram najmlajše gledalce in si tako zanesljivo privzga vneto občinstvo za prihodnost, tako, ki bo znalo ceniti dramsko zvrst in ustvarjalno delo gledaliških umetnikov. Na tem pisanem, veselja polnem vrtiljaku so dobrodošli tudi zamejski otroci od rezijanskih in beneških dolin do kraških obmorskih krajev. Lepo bi bilo, da bi se naši mali navihančki pridružili otrokom iz Novogoriške, čeprav se bo zanje na Goriškem že osmo leto sukal Goriški vrtiljak s svojimi štirimi ponudbami v jutranjih urah kot učni dodatek k šolskemu programu, na Tržaškem pa sedmo leto Gledališki vrtiljak s sedmimi igrkami kot lepo do-

polnilo nedeljskih popoldnevov. V glavnem se namreč predstave teh abonmajskih programov razlikujejo med seboj, zato so vsi cicibani, ki se radi zatekajo v domišljjski svet, najprisrčneje vabljeni, da se vrtijo z neštetimi pravljicnimi junaki in podoživijo njihove dogodivščine. Kot vsa leta doslej je SNG Nova Gorica razpisala dva otroška abonmaja. Mali polžek je namenjen otrokom od četrtega do šestega leta starosti ali še kaj več, Veliki polžek pa učencem do petega razreda devetletke. Prvemu so letos pripisali geslo: "Tišina! Gledamo!", drugemu pa: "Predstava bo! Povej naprej!". Oba vsebujeta šest pravljicnih uprizoritev, odbranih izmed najboljših slovenskih predstav, katerim se bo za vse abonente pridružila še dodatna sedma, brezplačna predstava. Vse bodo v dvorani Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica ob sobotah,

in sicer ob 10.30 in 16. uri. Če otroci ne želijo ostati sami v dvorani, si lahko abonma prikrbijo tudi starši. Vpis poteka pri blagajni SNG vsak delavnik od 10. do 12. ure in od 15. do 18. ure, ob sobotah od 10. do 13. ure.

Cena abonmajev znaša 3.800 SIT v parterju, na balkonu ali na morebitnih dodatnih sedežih pa 3.000 SIT.

Najmlajši so v pravljicni svet zaplavali že 16. t. m. z Mavricno ribico, ki jo je predstavilo Gledališče Koper; 6. novembra jim bo Lutkovno gledališče Maribor prikazalo Zverinice iz Rezije; 27. novembra se bodo srečali s Tacamuco in Lutkovnim gledališčem Ljubljana; 11. decembra jim bo Amaterski mladinski oder Nova Gorica razkril Dogodivščine Pedenjpeđa; 15. januarja 2005 bodo zaplesali s Tremi praščiki in Mini teatrom Ljubljana, za konec pa se bo zadržala Žogica Nogica z

igranci Doma Španskih borcev Ljubljana.

Abonenti Velikega polžka pa se bodo prvič srečali v gledališču 23. t. m., ko jim bo Gledališče Tone Čufar Jesenice odigralo priljubljeno pravljico Pepelka; Lutkovno gledališče Maribor jim bo 20. novembra predstavilo igrice Deklica in angel; 4. decembra bodo odpotovali v tropske dežele s Cankarjevimi domom Ljubljana in pravljicno pustolovščino Juri Muri v Afriki; 18. decembra bodo poleтели na krilih domišljije z Zlato ptico Lutkovnega gledališča Fru - Fru; 22. januarja 2005 bodo izvedeli, kako se je godilo Svinjskemu pastirju, ki ga bo predstavilo Lutkovno gledališče Ljubljana; Dom Španskih borcev Ljubljana pa jih bo za sklep odvedel do Čarovnika iz Oza.

S programa je razvidno, da so igrice skrbno odbrane in da se lutkovne predstave in igralski prikazi homogeno prepletajo, tako da bosta abonmajska repertoarja gotovo kar najbolje ustregla okusom malih gledalcev, nabolj iskreni, a tudi kritični publiki, ki se ne da preslepiti. Iva Koršič

Kratke

SNG Nova Gorica / Pester oktobrski spored predstav

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica ima na oktobrskem sporedu predstav tri gostovanja, ki gledalcem omogočijo vpogled v delovanje drugih gledaliških hiš in njihov umetniški pristop do dramskih del. Eno je bilo že v petek, 8. t.m., ko je na novogoriškem odru nastopilo Slovensko ljudsko gledališče Celje z avtorskim projektom režiserja Jermeja Lorencija Koža, po motivih Strindbergove Gospodične Julije, ki razkriva temeljne odnose med moškimi in žensko. Igralci Barbara Vidovič, Tjaša Železnik, Miha Nemec in Branko Jordan so za izvedbo predstave Koža prejeli priznanje Združenja umetnikov Slovenije za igralske dosežke v letu 2003.

V petek, 29. t.m., bo prišlo v goste gledališče Narodni teatar Bitola iz Makedonije, ki bo v režiji Aleksandra Popovskega prikazalo znano delo A. Čehova Tri sestre. V soboto, 30. t.m., pa bo gledališče HNK Ivana pl. Zajca Rijeka iz Hrvaške predstavilo svojo inačico dela Eduarda De Filippa Filumena Marturano v režiji Jagoša Markovića, ki je navdušila hrvaško publiko. Obe predstavi bosta ob 20. uri. Kdor še ni videl zvitega Volpona ali Lisjaka Bena Jonsona v režiji Vita Tauferja in dražji- vi interpretaciji Radoša Bolčine, si ga lahko ogleda v torek, 26. t.m., ob 20. uri. Ta mesec si tudi sledijo večeri z Iztokom Mlakarjem v mali dvorani / Mestni galeriji. Njegove storije in baldorije ob kitari je bilo možno poslušati v ponedeljek, 18., in v torek, 19., ter bo še v četrtek, 28. t.m., vsakič ob 20.30. Domači ansambel je šel v goste v Tolmin z Jonsonovim Lisjakom, k nam v Gorico pa z Beckettovim delom Čakajoč Godota v genialni režiji Vita Tauferja, ki ga je predstavil našim srednješolcem in višješolcem. Z istim delom se je v petek, 15. t.m., udeležil Borštnikovega srečanja v Mariboru, kjer je v torek, 19. t.m., odigral tudi Cankarjevo Pohujšanje v Dolini šentflorjanski v režiji Diega de Bree. S Cankarjevimi Pohujšanjem so igralci gostovali v SLG Celje v sredo, 20., v Drami SNG Ljubljana bodo v petek, 22., v Sežani pa v ponedeljek, 25. t.m. Ljubljanska publika si bo v soboto, 23. t.m., v Drami ogledala novogoriško uprizoritev Čakajoč Godota. V oktobru se je začela tudi otroška gledališka sezona. V ponedeljek, 11., jim je SNG ponudilo svoje Mehurčke v režiji Primoža Beblerja, Goriški vrtiljak pa je osrečil svoje najmlajše abonente, Male polžke, z Mavricno ribico gledališča Koper v soboto, 16. t.m. Veliki polžki pa bodo zasajali s Pepelko gledališča Tone Čufar z Jesenic v soboto, 23. t.m., ob 10.30 in ob 16. uri. Pravljicnim igrkam se seveda lahko pridružijo tudi zamejski otroci. IK

Titove obljube

V Knjižnici mesta Beograd so 21. septembra predstavili knjigo: "Aleksa Dragičević Titova obečanja zemljama Jugoslavije" ali Titova obljuba državam Jugoslaviji. Avtor je bil rojen v Ameriki leta 1912. Doktoriral je na kalifornijski univerzi Berkly. Med drugo svetovno vojno je bil politični analitičar na ameriškem pravosodnem ministrstvu. Od 1947 do 1950 pa kulturni ataše ameriške ambasade v Beogradu. Po stroki je bil zgodovinar in je odlično poznal srbski jezik in tudi srbsko zgodovino. Od blizu je spremljal tedanje povojne dogodke v Titovi Jugoslaviji, zato tudi v knjigi neposredno prikazuje življenje in dogajanje tedanjega časa v Jugoslaviji. Knjiga je v angleškem jeziku izšla že 1954. leta in je bila šele sedaj prevedena v srbski jezik. Kot zgodovinar je avtor lahko spremljal dogajanja v tedanji komunistični Jugoslaviji z drugega zornega kota, kot smo ga bili v tedanji Jugoslaviji navajeni. Najprej obravnava prihod komunistov na oblast, nato njihovo politiko in konča z mnenjem o vplivu, ki ga bo imel komunizem na celotno Jugoslavijo. Bralec takoj spozna, da je delo napisal poklicni zgodovinar, zato je ta knjiga obenem zelo pomemben zgodovinski vir za proučevanje tedanjega jugoslovanskega obdobja.

Avtor je v knjigi predstavil celotno sliko časa, odstranitev predstavnikov meščanskega sloja in novih kandidatov za novo jugoslovansko elito. Aleks Dragičević je član Srbske akademije znanosti in umetnosti, pa tudi član "Krunskov večja dinastije Karadjordjević." 8. oktobra je bila knjiga predstavljena tudi v New Yorku. A. Kodelja

V Ljubljani označili pomembne stavbe in spomenike

Na pobudo območnega zavoda za turizem v Ljubljani so zaključili prvo od treh faz označitve pomembnih stavb in spomenikov v glavnem mestu Slovenije. Gre za obsežen projekt, ki upošteva kar 113 objektov in spomenikov. Doslej so označili štirideset objektov, avtor projekta pa je profesor Vladimir Pezdirc. Financirajo ga iz koncesijskih dajatev posebnih iger na srečo. Predvidevajo, da bo druga faza, ki zajema postavitev dvajsetih novih tabel in ureditev fasad pomembnejših stavb zaključena čez približno en mesec. Tretjo fazo izvajanja omenjenega projekta pa bodo končali leta 2005. Skupna vrednost celotnega projekta, ki naj bi prispeval k večji prepoznavnosti Ljubljane, v Sloveniji, predvsem pa v tujini, bo znašala okoli 17 milijonov tolarjev.

Idejna zasnova napisov (tabel) je taka, da je iz vsake označitve razvidno, v katero obdobje objekt oz.

spomenik sodi. Zato je Zavod za turizem izdal štiri nove publikacije o tematskih poteh po Ljubljani. Glede na obdobje, na katere se nanašajo, so jih poimenovali arheološka, baročna, secesijska in Plečnikova Ljubljana.

Nekaj pikrih o poslancih prejšnjega sklica državnega zbora

V Sloveniji javna občila pred ustanovnim zasedanjem parlamenta v novem mandatu pišejo tudi o liku posameznih poslancev prejšnjega sklica. O tem je glavni in odgovorni urednik revije Mariborčan Srečko Pirtovšek v novi številki te publikacije napisal uvodnik, ki mu je dal naslov Reveža za župana. Takole piše: "Poročila bivših poslancev o premoženju, ki ga imajo, so se brala kot humoreska. Le kako naj bo Slovenija bogata država, če so bili med poslanci sami reveži; stanovali so v najemnem stanovanju ali pri starših, vozili so vsaj pet ali šest let star avto, svoj denar pa so porabili sproti. Ko to berem, se mi tako zasmilijo, da bi jim k 500.000 neto plače še sam primaknil kakšen tisočak. Eden od poslancev, ki mu je vroča želja postati tudi župan Maribora, si je celo privoščil nakup 30 kvadratnih metrov velikega stanovanja v mestu ob Dravi. Le kaj bo Maribor s takšnim županom, ki mu skoraj pol stoletja ni uspelo zaslužiti več denarja kot za nakup majhne garsonjere. In kaj le bo z mestom ob Dravi, če je glavna vrlna revščina". Taka razmišljanja bi bila aktualna tudi za druga mesta oz. občine v Sloveniji. V prenesenem smislu bi za vse lahko veljala zaključna misel glavnega in odgovornega urednika revije Mariborčan. Zatrdil je namreč, "da bi veliko raje imel bogatega župana, ker če je znal poskrbeti zase, bo znal tudi za skoraj 120.000 Mariborčanov".

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica

V Novi Gorici na ogled fotografije in filmi iz podvodnega sveta

V Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica so v soboto zvečer razglasili rezultate letošnjega mednarodnega natečaja v podvodni fotografiji in videu Vodan 2004, ki ga je pod pokroviteljstvom Slovenske potapljaške zveze in v sodelovanju z ministrstvom za kulturo

Irena Čok

že sedmo leto zapored pripravilo kulturno in športno društvo Vodan iz Nove Gorice. Odrptju razstave najboljših fotografij, ki bodo v rotundi SNG Nova Gorica na ogled do 22. oktobra, je sledila podelitev nagrad in priznanj najboljšim podvodnim fotografom in snemalcem ter projekcija vseh na natečaj prispelih fotografij in video filmov.

Na letošnji natečaj je prispelo 385 fotografij in 24 video filmov 59 avtorjev iz 13 evropskih držav. Podvodni fotografi so se potegovali za priznanja v devetih fotografskih kategorijah, podvodni snemalci pa so sodelovali v enotni video sekciji. Letos so bili k sodelovanju prvič povabljeni tudi fotografi, ki uporabljajo digitalno opremo, novost 7. mednarodnega natečaja v podvodni fotografiji in videu Vodan 2004 pa je tudi posebna kategorija Portofolio začetniki, namenjena še neuvpeljavljenim fotografom.

Vse prispele podvodne fotografije so bile, tako kot prejšnja leta, razdeljene v več kategorij. Mednarodna komi-

sija je ločeno ocenjevala fotografije iz tropskih morij ter fotografije, posnete v Sredozemskem oziroma Jadranskem morju. V obeh skupinah so bile razpisane kategorije Makro, Riba in Ambient. V posebno kategorijo so bile uvrščene fotografije iz sladkih voda. V vsaki od omenjenih kategorij so bile razpisane nagrade za prvo mesto. V točkovanju za najboljšega v skupni uvrstitvi (Grand Prix) pa so bile upoštevane vse fotografske kategorije razen digi-

talne. Nagrada Grand Prix je bila letos podeljena slovenski pod-

vodni fotografiji Ireni Čok, pa tudi drugo in tretje mesto v skupni razvrstitvi sta zasedla slovenska fotografa Smiljan Zavrtnik in Andrej Voje.

Organizatorji natečaja, ki sledi tradiciji velikega podvodnega festivala v Antibesu na francoski obali, poleg zveze nečih imen v mednarodni žiriji in kakovostnih del pa ga odlikuje tudi lep oblikovan katalog, so z zadovoljstvom pozdravili dejstvo, da se je natečaja letos udeležilo kar 27 slovenskih avtorjev. Izrazili so tudi prepričanje, da so z uvedbo dveh novih kategorij pritegnili tudi veliko število fotografov, ki se do zdaj niso udeleževali podobnih tekmovanj.

Za posnetke v video tehniki ni bila zahtevana posebna tema-

tika, tako kot prejšnja leta pa so bile postavljene določene tehnične zahteve: video ni smel biti daljši od 15 minut, vsaj polovica vseh posnetkov pa je morala nastati pod vodno gladino. Komisija, ki je ocenjevala prispele filme, je ugotovila, da poleg visokega števila prejetih filmov razveseljuje tudi njihova visoka kakovost.

Na natečaj so prispeli potopisni in dokumentarni filmi, pa tudi dela izrazito umetniške narave; čeprav je bila večina prispelih filmov vsebinsko in tehnično zelo dobrih, so nekateri še posebej izstopali in so bili po mnenju komisije na nivoju produkcije National Geographic. "Gre za filme, ki bi jih ne smel zamuditi noben ljubitelj dokumentaristične ali fantastične filmske umetnosti," so se strinjali člani med-

narodne žirije. O zmagovitem filmu špankega avtorja

Leandra Blanca z naslovom "Ocean Cronicles" pa so člani žirije zapisali, da je vsestranski umetnik ustvaril

nov način predstavljanja podob iz podvodnega sveta.

V sklopu 7. mednarodnega natečaja v podvodni fotografiji in videu Vodan 2004 je potekalo tudi slikarsko tekmovanje na temo morja in sonca, namenjeno učencem slovenskih osnovnih šol. Najboljša od petdesetih del mladih likovnih ustvarjalcev si je mogoče ogledati v avli Mestne občine Nova Gorica.

Nace Novak

Andrej Voje

Tudi Italijani radi obiskujejo Slovenijo

Po mnenju Angležev smo najbolj priljubljena turistična dežela

V novi številki ekonomskega ogledala, ki ga izdaja vladni Urad za makroekonomske analize in razvoj, so objavljeni tudi podatki in primerjave o turističnem prometu v letošnjih prvih osmih mesecih. Število turistov se je od začetka ja-

prvih osmih mesecih največ nočitev ustvarili Italijani, Nemci in Avstrijci. Sledili so jim turisti iz Hrvaške, Anglije in Nizozemske. Gostje iz teh držav so opravili 68% vseh tujih prenočitev v Sloveniji. Po prenočitvah so prednjačili gostje iz Velike Britanije. Na

(za 4,8%). Tuji turisti so največ nočitev opravili v Ljubljani ter v gorskih in zdraviliških krajih. Po podatkih iz omenjene analize o turističnem prometu v Sloveniji v prvih osmih mesecih letošnjega leta je devizni priliv od potovanja znašal 697.1 milijonov

evrov. Izdatki slovenskih državljanov za potovanja v tujino (največ se jih odloča za Hrvaško) pa so v istem obdobju znašali 395.2 milijonov evrov. Devizni presežek iz naslova potovanja je tako v osmih mesecih znašal 301.9 milijonov evrov in je bil nominalno za 5.1% višji kot v istem obdobju leta 2003.

M.

nuarja pa do konca avgusta - tedaj turistična sezona dosega vrh - povečalo za 2%, glede na enako obdobje v letu 2003, število njihovih prenočitev pa se je zmanjšalo za slab odstotek. Upoštevaje samo tujce, pa so le-ti v obravnavanem obdobju opravili za 2,2% več nočitev.

Med pomembnejšimi državami za slovenski turizem so v letošnjih

Nove navade?

Gre mo večerjat v gostilno? Ne, hvala, raje doma!

Ob koncu tedna imamo navadno več časa za druženje s prijatelji in takrat se pojavi vprašanje, kako in kje se bomo s prijatelji srečali. Večkrat se odločimo za tako srečanje, kjer se kaj malega poje, kaj popije in kakšno reče. Drug problem pa je, kje naj bi se s prijatelji srečali. Možnosti je veliko: od raznih picerij, do gostiln različnih cenovnih razredov, pubov ipd. V zadnjih mesecih pa ekonomisti opažajo, da se vedno več ljudi najraje srečuje kar pri kakem izmed prijateljev doma. Te podatke potrjujejo po eni strani gostinci, ki se pritožujejo nad vse bolj skromnim obiskom, po drugi strani pa tudi uradi za statistiko, ki stalno opazujejo in analizirajo obnašanje potrošnikov.

Pred kratkim so v Italiji izvedli zanimivo anketo o tem, kje se ljudje najraje družijo s svojimi prijatelji in skupaj kaj pojejo. Iz analize izhaja, da kar 80% intervjuvanih najraje sprejema svoje prijatelje doma, samo 20% pa gre raje v restavracijo, picerijo ali kako etno-restavracijo. Najbolj zanimivi pa so razlogi, zakaj se ljudje odločajo za eno ali drugo varianto. Kar 28% intervjuvanih je izjavilo, da raje večerjajo s prijatelji doma, saj je to precej bolj poceni. Potrošniki se namreč pritožujejo, da so cene gostinskih storitev nesorazmerno visoke in da je že obisk picerije nižje kategorije zelo draga zadeva. Drugih 28% pa se odloča za večerjo s prijatelji doma, ker je to bolj primerno za srečevanje

s prijatelji, saj lahko ustvarijo bolj intimno atmosfero. Kar 16% intervjuvanih, predvsem ženske, se odloča za večerjo s prijatelji doma, saj lahko preko

izjavilo, da je tam boljša postrežba, 4% se odloča za gostilno, ker imajo na tak način možnost, da srečajo več ljudi, 3% oseb pa se odloča za gostil-

ponujene hrane posredujejo še občutke, ki jih čutijo do svojih gostov. Ti intervjuvanci so izjavili, da lahko vložijo v pripravo hrane tudi nekaj občutkov, ki jih imajo do svojih prijateljev in da taka hrana veliko bolj tekne. 1% intervjuvanih pa je izjavil, da veliko raje sprejemajo svoje goste doma, saj se lahko na tak način kulinarčno izživljajo in pri pripravi hrane sproščajo svojo kreativnost.

Izvedenci so tudi analizirali, zakaj se 20% intervjuvanih odloča za obisk kakega gostinskega obrata: 7% intervjuvanih je

no, ker želi spoznati nove načine priprave hrane in ker lahko na tak način spozna vedno nove obrate.

Za picerije in gostilne se navadno ogrevajo moški z univerzitetno izobrazbo med 35. in 54. letom starosti. Mlajši od 35 let, in to ne glede na spol, se najraje odloča za skupen obrok doma v družbi prijateljev. Razlog za tako odločitev je najverjetneje ekonomski, saj so cene gostinskih storitev vedno višje, razpoložljivi zneski v tej kategoriji potrošnikov pa bolj skromni.

Mara Petaros

Naložbeni načrt (2)

za uresničitev osebnega programa. Za boljše razumevanje navajamo v tabeli 1 plan družine, ki razpolaga s kapitalom 100.000 evrov, mesečno potrosi 1.000 evrov ter zasluži 2.500 evrov mesečno.

4) Časovni razmah. Slednji je obdobje, v katerem želi investitor uveljaviti posamezne cilje naložbenega načrta. V nekaterih primerih je časovni razmah zelo lahko opredeljiv (npr. pokojnina, šolanje otrok) v drugih nekoliko manj (nakup avtomobila ali stanovanja). V tem oziru je "napor investitorja" vsekakor bistveno potreben, ker od dolgotrajnosti časa razmaha za posamezen cilj je odvisna izbira finančnega

tržišča. Na voljo so varčevalcu možnosti s 4 finančnimi trgi (glej tabelo 2). Daljšemu časovnemu razmahu bolje odgovarjajo finančna tržišča z višjim tveganjem, ker nudijo vlagatelju možnost višjega donosa.

V glavnem razne oblike investicij omogočajo preprosto zaščito vložene kapitala, čim večje ovrednotenje slednjega ali koriščenje neke rente na vloženi denar. Oblike vlaganja, ki istočasno vsebujejo vse te značilnosti, preprosto ne obstajajo.

Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

Nasveti varčevalcem

3) Cilji naložbenega načrta.

V osnovi se varčuje za namenom, da v določenem trenutku se koristi privarčevani kapital za nakup določenih dobrin ali uslug. Bodoče izdatke za pridobitev slednjih lahko okvirno opredelimo v štiri območja: a) nepredvideni dogodki; b) nakup trajnih dobrin (hiša, zemljišče, avto); c) pridobitev rednih finančnih prilivov v daljni prihodnosti (npr.: dodatna pokojnina); c) potrebe otrok. Slika bodočih ciljev omogoča vlagatelju, da določi potrebna finančna sredstva

Tabela 1

CILJI	PRORAČUN	ČAS
Nakup novega avtomobila	15.000 evrov	za 24 mesecev
Nakup drugega stanovanja	75.000 evrov	za 48 mesecev
Univerzitetni študij za hčerko (trajanje 5 let)	10.000 evrov	za 72 mesecev

Tabela 2

OBDOBJE	ČASOVNI RAZMAH	FINANČNO TRŽIŠČE
Kratkoročno	do 12 mesecev	monetarno (it.: monetario)
Srednjeročno	od 12 do 48 mesecev	obvezniško (it.: obbligazionario)
Srednje-dolgoročno	od 48 do 72 mesecev	mešano (it.: bilanciato)
Dolgoročno	preko 72 mesecev	delniško (it.: azionario)

Dijaki klasičnega liceja Primož Trubar - Gorica

Kosovel v naših srcih

Ali se ljubiva? Ali sva samo zvezdi, ki gresta čez iste pokrajine?

26. maja 1926

Predraga, kaj je sploh življenje? Brinjevka, ki leta skozi obširne gozdove, deroče reke, mirna polja. Naenkrat pa... Votel strel v nebo. Brinjevka obleži. Obleži. Kam je bila namenjena? Kaj jo je še čakalo? Tema. Noč. Ne vem, kaj me sili, da se mi v tem trenutku misel nate pretaka po krvi, tvoj glas mi bobni v ušesih, pred sabo vidim tvojo nežno podobo v belem krilu, ki plapolja v vetru... Boš sploh kdaj brala to pismo? Pismo, polno nametanih misli, krikov, slik, poezije, polno slutnje smrti. Smrti, ki se kakor črna senca pojavlja za vsakim vogalom kot nevidna zver, ki me muči in grize...

Toliko načrtov imam... toliko načrtov... Rad bi rešil ta svet vseh laži, vseh prevar, rad bi svojo poezijo podaril vsakomur, ki jo potrebuje.

Ali se ljubiva? Ali sva samo zvezdi, ki gresta čez iste pokrajine? Zvezdi sva... Gledava se, občudujeva najin bledava, siliva ena proti drugi... Vsaokrat pa naju prekrije in loči temen, težak oblak, da se kot tujca oddaljava. Bojim se, da nisem uspел razkriti prav vsakega delčka tvojega sijaja. Utesnjen sem v železni, temni kletki. Vse, kar me obdaja, je le svinčen oblak smrti. Ta grozoviti občutek, ki mi ne daje miru!...

Veš, draga, ko sem te zadnjič videl na ulici, sem tako koprnel po tebi... Ali nisem bil dovolj pogumen, da bi te vprašal, ali želiš z menoj v neznanu; leteti od zvezde do zvezde, prehoditi vso nebesno pot in zaspati v nočnem objemu... Ni mi uspelo. Prepozno je zdaj... Spreletel me je tesen občutek, da sva res le zvezdi, katerih poti se ne bosta nikdar srečali. Morda sta se le za trenutek približali, potem pa se takoj spet oddaljili v neznanu...

Vse to kriči iz mene! Toliko bi še rad naredil. Tople zvezde padajo na polja. In izginjajo za vedno. Vem, da me nekaj čaka, nekaj, kar bo pretrgalo nit. Slutnja smrti. Rad bi tekel ven, kaj naredil, zaključil vse nedokončano, rad bi objel življenje, objel vse, kar me obdaja in kar me je vedno osrečevalo. Vsako jutro sem stopal v nov dan, v novo življenje. Vsak dan so me čakali novi načrti, nova vprašanja, ki čakajo svoj odgovor, napisane poezije, cvetice, ki jih nisem še občudoval, obrazi, ki se mi niso še nasmehnilili... Vedno sem zrl skozi to okno. Ponujalo mi je krasen pogled na mogočne in veličastne bore. Vsaokrat so se mi kazali z drugačnim čarom. Zdaj so le nemi bori v tih grozi. Le obupane sence smrti. Srce mi neizprosno tolče v prsni, kakor da bi želelo do zadnje sape izkoristiti svoj krotki obstoj. Sam pa se ne morem premakniti. Moje svinčeno telo je priklenjeno. Še duša izgublja svojo razposajeno igrivost...

Nemočen kot vojak, ki je vdan vrgel svoj oklep, tonem v vrtinec, ne da bi svetu in tebi razkril svoj obraz. Bolečina me popolnoma razjeda, do zadnje celice, do zadnjega tkiva. Škrlatna kri mi preplavlja dušo, svet pa ostaja isti. Moje sanje so se razblinile. Preostaja mi le zaiti v ekstazo smrti...

Zbogom, ljubezen!

Tvoj Srečko

Tanja Zorzut, 2. kl. licej

Bodi svetilka, če ti ni mogoče biti človek; ker težko je biti človek.

Kaj pomeni biti človek? Biti za-

skrbljen, iskati svojo pot, boriti se za lastne ideale, trpeti, če se ne uresniči želja, v katero si vložil toliko truda in upanj? Ali pomeni biti vesel, ko se zaveš, da ni razloga za zaskrbljenost; srečen, pa čeprav ne najdeš svoje poti, a kljub temu visokoglavo nadaljuješ; ponosen, ko vidiš, da so tvoji ideali uresničeni: močan, ko se zaveš, da kljub porazom želiš še nadaljevati? Po svetu je mnogo ljudi in vsi so med seboj različni. Življenje ni vsem enako naklonjeno. Nekateri se ne zavedajo, kako je težko biti človek, drugi pa ne morejo pozabiti na to. Vse je odvisno od značaja, od zornega kota, s katerega vsakdo gleda na stvari. Lahko se odločiš, da vztrajaš, pa čeprav ne zaznaš svoje poti, lahko pa se tudi ustaviš, spremeniš se v svetilko in drugim razsvetljuješ pot. To so tvoje odločitve, ne obotavljaj se, ko jih moraš zbrati, saj, kar tebe osrečuje, je vedno dobro. Vsak človek živi na tanki plošči, pod njim pa so stebri, ki ga dvigajo nad prepad. Kaj so ti stebri, le vsak posameznik ve zase: lahko so to družina, lahko ljubezen, otroci, prijatelji, delo, denar, lepota, lahko so tudi svetilke ob poti. Včasih se lahko kak stebel zamaje, počni in se pogrezne v prepad; ravnina, na kateri stojiš, pa ne pade, le zamaje se, rahlo nagne, vedno pa ostane visoko nad dnem. Manjkajoči stebel pa je treba čim prej nadomestiti z drugo vrednoto in paziti, da se število teh ne zmanjša, kajti če ostane plošča samo na enem velikem stebri, se zelo zamaje, in če ta edini stebel zmanjka, nimaš več nobene druge opore in težko je najti oprijem, ko strmoglavljavaš nad dno prepada. Če se boš spet povzdignil ali boš obležal, pa je odvisno od moči in pomoči, ki jo vsakdo ima.

Človeštvo je mnogolično bitje, maska, ki ji ne moreš opredeliti oblike, barve ali obraza, kajti v sebi združuje vse značilnosti posameznih ljudi in v njem si tudi ti svetilka, ki, čeprav zase nič ne delaš, si opora in pomoč mnogim drugim osebam. Saj konec koncev ni tako hudo biti ti, kar si. Družba kritizira tiste, ki v življenju navidezno ne delajo nič. Proti temu stališču se lahko mnogo pove, saj "včasih splošna morala ne odgovarja absolutni resnici" (A. Manzoni). Kako lepo je biti svetilka, mnogi se nate opirajo, so ti hvaležni, mnogi gredo mimo tebe in zanimivo je na njihovih obrazih razbirati njihovo preteklost, njihovo življenje, vsrkavati njihova čustva in jih nato kot zvezdni prah potrositi na osamelega pesnika, ki v temni noči pod tvojo toplo lučjo piše pesmi in izpoveduje lastna čustva svetu. Lepo je biti koristen, pa čeprav ne zase, vsaj za druge. Tako veš, da tvoje življenje ni bilo zaman, pomagal si osebami, ki bi brez tebe težje našle svoj smisel. Težko je biti človek, a to je naša narava in jo moramo sprejeti. Veseliti se moramo, da nam je bila dana ta možnost, in uživati v vsakem trenutku polnosti življenja.

Tina Klanjšček, 3. kl. licej

Ves svet je kakor v modrino poplavljen, ves svet je moder in zelen.

Zapah se je s težavo odprl. Končno mu je grenak zrak pre-

plavil pljuča. Čeprav je bilo komaj rano jutro, ga je že dušil prah, ki se je dvigal z uličic. Jezni vonj vdanosti mu ni dajal uživati življenja. Čemu se ljudje v mestu prebujajo tako zgodaj? Saj ni polj, da bi poželi. Saj ni cvetic, da bi zalili. Saj ni lesketajoče rose, da bi opazovali. Modrino pa je nosil v sebi. Svojo modrino. Vanjo je zaupal bolj kot v karkoli drugega...

Spominjala ga je in svarila, da človek ni vsemočen. Podarila mu je drobec zavesti, da je vse le zrnice prahu. Tistega pomembnega prahu, ki je del narave. Pred seboj se je razprostiral otroče mali svet: otožno je zrl predse in veroval. Verjel je, da smo nepomembni. To pa ga ni vznemirjalo. Še več, vedel je, da se nam v tej modrini ne more zgoditi nič hudega. Ko bi le vsi uprli oči v nekatere odtenke barv, ki nas ovijajo! Lažje bi bilo sprejeti našo končnost, ko skozi ta pisana očala lahko uzremo neskončni svet, ki nas v toplem naročju brani. Metulj se je ustavil na roži, ki je samevala na okenski polici. Kako skrbno jo je vsak dan zalival! In kako lepo se je spajala živordeča barva cvetov z nežno sinjo barvo kril novega prišleka. Kaj počenja tu? Ga morda polja in trate in žuboreči potoki ne veselijo več? Ko pa podrobneje zaustavi pogled, vidi, kako sesa iz kruto rdeče rože nektar. Presladki nektar. Njegov je! Sam je vzgojil rožo, nihče mu je ne bo vzel! Tudi pisani metulj ne!

V daljavi zasliši zvonove. Glasno spremlja trudne noge k maši. Tu v mestu je pri prvi jutranji maši morda le pet duš: kaplan, pomagač Venko, Stanika s sestro in še stari Vitko. Da, oni še verujejo. V Vsemogočnega, ki je vse ustvaril. Seveda, čemu pa? Človek naj ima vse! Človek je pomemben. Vse je bilo ustvarjeno z nekim ciljem. Tudi sam je leno stopical za materjo, ko ga je vlekla k bogoslužju. Poslušal je očarljive zgodbe, ki so utemeljevale življenje. Človek ni sam, ni nepomemben drobec. Le toliko se mora spomniti, da je prah, da se noče povzpeti nad Vsemogočnega. Tistega, ki je za nas izbral najboljši svet in ki nam je pripravil najboljši načrt. Postavil najboljšo zakone in cilje. Velikokrat mu je bilo toplo pri srcu, ko je v jasni noči opazoval rože zvezd in vedel, da je njihova rože zvezda, izvoljena zvezda. Saj ne more sam sebi tajiti, da se še sedaj včasih zaloti ob sanjarjenju, ko zre v nebo. Sprašuje pa se, katera je njegova zvezda...

Še sam ne ve, kdaj je pristopical k njemu modrina. Kdaj je na lahko potrkala na njegova vrata. Kdaj je raztreščila stekleno molčanje na tisoče mavričnih prizem, da je daleč naokoli vse sijalo iz globine večnosti. Kdaj ga je dregnila v plahe sanje in mu vtila v srce zavest, da lahko postanejo resnične. Kdaj je na stečaj odprl duri in pustil, da sta

se modra in zelena barva izlili. Morda lakota. Morda vojna. Morda revščina. Morda osamljenost. Ni črnogled. To je vedno zatrjeval. Svet je dinamičen. Svet je lep. Tako lahko te boža, da vselej vzplamtiš v novi luči...

Ko je v sebi začutil praznino, ki ga je sčegotala, se je takoj zazrl v oblake in ni se čutil majčkenege. Ni se čutil nepomembnega v tej kraljevi modrini. Ni ga bilo sram, da opazuje te lepote, ker je sam bil del te narave. S svojo bitnostjo je prispeval k nastanku družine, vasi, mesta, države, sveta, celo na vesolje si je upal pomisliti! Pa nič ne de, če je prah. Čeprav je modrina svarila, kako je omejen, se je v njenem naročju počutil del njenega načrta. Saj ga ni nikoli zapustila, svobodno je odločal o svojem življenju, vsaokrat pa, ko je uprl pogled v nebo, je bilo nebo tam. Zanj. In za tisoče drugih ljudi. Vsi enaki: vsi ljudje ljudem - ljudje. Njegova modrina ne dela razlik. Njegova modrina ni bogata. Vsem odseva isto luč, vsem poje isto melodijo. Če ji človek le zna prisluhnuti, okusiti jo, zgrabiti. Bilo nam je dano! Vzemimo! Le ne pomilujemo se, da bo nekoč vsega konec. Res bo, toda življenje nam je bilo dano, da ga živimo. Ne vzdihujemo, da nam je Bog poslal nesrečo, vse ima nek smisel. Tu v mestu te modrina silno težko najde. Tu ni valujoče modrine in vzgibajočega se zelenja. Tu ti vrabec ne tveži o smislu življenja, črček ne opominja o vrednosti življenja. Sam si moraš utirati pot, iskati novih gotovosti in zadoščenj. Kdor pozna skrivnosti, za katere je vredno živeti, ta preživi. Ta razume neskončnost in sprejme omejenost. Modrina ti pomaga široko razgrniti svileno upanje, ki pridržni ponižane, teši razklane... Pod enim nebom združuje sonce in luno. Bogate in revne. Stare in mlade. Srečnih pa ni. Nesrečnih ni. Ljudje! Vsak zaverovan v svojo bolest... Vse je tako veliko, tako splošno, tako večno. Dandanes vsi skušajo postavljati vse v predalčke. Sveta pa ne moremo tako omejiti, človeka upogniti in spraviti. Nekoč je v sobi imel veliko

omaro. Nič se mu ni zdelo primerno, da bi razkazoval. V prvem predalu perilo, v drugem hlače, v tretjem srajce, četrti je bil namenjen drobnarijam, ki bi se sicer prašile po hiši, v pe-

tem predalu pa je shranjeval najdragocenejše stvari. Sedaj mu ni žal nositi najlepše obleke, podariti hčerki ženinine prstane, si nu zlato uro, ni ga sram razobesiti na zid mladostniško sliko. Vsak dan je poseben, vsak dan je vreden, da ga živimo v popolnosti. Ne sramuje se več preteklosti, ne hlepi, da bi vedel, kaj mu hrani prihodnost... Metulja ni več. Odletel je, izpil je sladki nektar in odšel. Našel je korist, sedaj pa že leti v modrino. V življenje! Njemu je podaril kanček sreče, spomnil ga je na čudovito življenje, ki ga velikokrat ni hotel uvideti, da bi lahko naprej tožil v nesreči. Spet je zrl modrini v oči, v slanih solzah se je spet lesketalo upanje...

Tjaša Nanut, 2. kl. licej

IŠČEM SVOJ OBRAZ

Sovražim sonce. Vedno toplo, žareče, nikdar otožno ali žalostno. Še bolj pa sovražim ljudi, ki te skušajo potolažiti s stavki, kot: "Glej, kako lepo sonce! Bodi, no, malo nasmejana!" To me res spravlja ob živce. Po drugi strani ljubim svojega fanta, čeprav mi tudi on večkrat govori o "lepem sončku". Sovražim nasilje, a ljubim kriminalke. Sovražim temo, a ljubim noč. Včasih se mi celo zgodi, da sovražim osebo, ki jo ljubim: sovražim njene misli, njeno osebnost, njena dejanja, a jo občudujem.

Sovražim sebe: zdi se mi, kot da sem dvoje skupaj, da tako imenovano Ivano sestavljata dve različni polovici. Kakšni polovici, kar dve celoti! Zaradi tega pa večkrat naletim na težave, ki se pojavljajo predvsem pri odločanju (Iva in Ana se večkrat pripravata med seboj: "Tvoj najljubši čas je poletje." "Ne, tvoj najljubši čas je zima!"); Le ne pomilujemo se, da bo nekoč vsega konec. Res bo, toda življenje nam je bilo dano, da ga živimo. Ne vzdihujemo, da nam je Bog poslal nesrečo, vse ima nek smisel. Tu v mestu te modrina silno težko najde. Tu ni valujoče modrine in vzgibajočega se zelenja. Tu ti vrabec ne tveži o smislu življenja, črček ne opominja o vrednosti življenja. Sam si moraš utirati pot, iskati novih gotovosti in zadoščenj. Kdor pozna skrivnosti, za katere je vredno živeti, ta preživi. Ta razume neskončnost in sprejme omejenost. Modrina ti pomaga široko razgrniti svileno upanje, ki pridržni ponižane, teši razklane... Pod enim nebom združuje sonce in luno. Bogate in revne. Stare in mlade. Srečnih pa ni. Nesrečnih ni. Ljudje! Vsak zaverovan v svojo bolest... Vse je tako veliko, tako splošno, tako večno. Dandanes vsi skušajo postavljati vse v predalčke. Sveta pa ne moremo tako omejiti, človeka upogniti in spraviti. Nekoč je v sobi imel veliko

Ivana Nanut, IV. gimnazija

Iščem smisla življenja povsod, v vsakem koraku, v vsaki misli, v vsaki besedi, ki izraža moje življenje, v vsakem utripu srca, v vsakem dihu. ...Iščem in iščem in ne najdem rešitve, ne najdem cilja; vse okoli mene se zdi ovito v temo. Blodim v senci in noben predmet nima svoje prave oblike. Oziram se na levo in desno, povsod iščem oporo. Zgrabljam roke, ki pa so mokre in me ne morejo držati. Zakaj sem pa sploh na svetu? Kdo je želel to? Če bi me ne bilo, bi bilo vse drugače, lažje: nič kreganj, za-mer, nesporezumov, solz, trpljenja. Ne bi bilo pa niti nasmehov, objemov, poljubov in sladkih pogledov. Vem, da mi ne bo mogel nihče dati pravega odgovora. Na kratko, sem, obstajam in ni razloga za to. Sem sad ljubezni, torej sem ljubezen, sad objemov in popolne predanosti drugemu; to sem jaz. Zakaj sem, pa ni pomembno. Če moja obstojnost prinaša veselje, srečo, luč v temini in lepša svet, ni pomembno, čemu živim. Gledam ptičke, ki zvrngolijo na drevsih. Če ne bi živela, bi jih ne mogla videti in slišati, ne bi mogla zaznati odtisov, ki jih posušam za sabo, ko stopam po pesku; ne bi mogla videti mlake pod sabo, ko točim solze, ne slišati žuborenja potokov in vetra, ki pihlja okoli mene. Ne bi mogla poslušati svojega srca, ki utripa in ki bije, ko sem zaljubljena, ne globokih vzdihov in toplote žarečega sonca. In predvsem, ne bi mogla plesati, pretvarjati čustva v gibe, ganiti publike in ne bi mogla poslušati ploskanja navdušenih gledalcev. Smisel vsega je v slabih in dobrih trenutkih, v čustvih, ki jih imam, v veselju, ki ga drugim prinašamo. Smisel je v bistvu sina, poroki, diplomi, dobri oceni. Smisel je že v poljubu. Življenje je dar, ki se ga je treba čim bolj posluševati. Smisel je v nas samih.

Mirjam Spazzapan, 1. kl. licej

Sam sam, sam moram biti, da pozabim misliti in govoriti in da občutim v sebi le eno veličanstvo, vesoljstvo tihega: Rast. V svoji sobi sem. Vse je tiho, slišijo se le kapljice dežja, ki curljajo po strehi; maloštevilne ptice letajo po zraku; občasno različni polovici. Kakšni polovici, kar dve celoti! Zaradi tega pa večkrat naletim na težave, ki se pojavljajo predvsem pri odločanju (Iva in Ana se večkrat pripravata med seboj: "Tvoj najljubši čas je poletje." "Ne, tvoj najljubši čas je zima!"); Le ne pomilujemo se, da bo nekoč vsega konec. Res bo, toda življenje nam je bilo dano, da ga živimo. Ne vzdihujemo, da nam je Bog poslal nesrečo, vse ima nek smisel. Tu v mestu te modrina silno težko najde. Tu ni valujoče modrine in vzgibajočega se zelenja. Tu ti vrabec ne tveži o smislu življenja, črček ne opominja o vrednosti življenja. Sam si moraš utirati pot, iskati novih gotovosti in zadoščenj. Kdor pozna skrivnosti, za katere je vredno živeti, ta preživi. Ta razume neskončnost in sprejme omejenost. Modrina ti pomaga široko razgrniti svileno upanje, ki pridržni ponižane, teši razklane... Pod enim nebom združuje sonce in luno. Bogate in revne. Stare in mlade. Srečnih pa ni. Nesrečnih ni. Ljudje! Vsak zaverovan v svojo bolest... Vse je tako veliko, tako splošno, tako večno. Dandanes vsi skušajo postavljati vse v predalčke. Sveta pa ne moremo tako omejiti, človeka upogniti in spraviti. Nekoč je v sobi imel veliko

Marija Ferfolja, 1. kl. licej

Gojenci Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice so s svojimi profesorji letos poletni teden dni poglobljali glasbeno znanje in se tudi zabavali ob Bohinjskem jezeru

"Veliko smo se naučili, še bomo veselo prišli!"

Dom Bohinj (Center za šolske in občelske dejavnosti Republike Slovenije)
Od torka, 31. avgusta, do nedelje, 5. septembra

UČITELJI:

- ♦ Damijana (zborovodja)
 - ♦ Marja (korepetitor + delavnica Orffovih glasbil)
 - ♦ Dalia Vodice (pianistka)
 - ♦ Martina Hlede (pomožna pianistka)
 - ♦ Frančišek Tavčar (komorna glasba)
 - ♦ Mirko Ferlan (komorna glasba)
 - ♦ Martina Gereon (komorna glasba)
 - ♦ Dario Šavron (tolkala)
 - ♦ Silvan ("ravnateljstvo")
 - ♦ zaključno mašo je daroval p. Mirko Pelcon iz Gorice
- POSEBNOST IN NOVOST PEVSKEGA TEDNA:**
- ♦ prof. Rafael Martin Del Campo, vokalist pri deškem zboru Sikstinske kapele v Rimu, po rodu Mehikanec (vokalna tehnika)
 - ♦ poglobljanje vokalne tehnike
 - ♦ spoznanja novega (drugačnega) repertoarja
 - ♦ prijateljstva
 - ♦ skupna bivanja

ogledati jezera, ker smo se morali vrniti v dom na vaje. Naslednje dni nas je spremljalo sonce, tako da smo lahko izkoristili tudi naravo (oz. zelenje), ki je obdajala dom. Na velikem travniku smo se igrali bugblinton, freezby in se pogosto sprehajali s hoduljami. Skratka, narava je tu v Bohinju zelo zelo lepa! (Karen Ulian, Irena Magliacane, Tjaša Devetak)

BAZEN:

V četrtek popoldne smo bili v bazenu. Zjutraj smo najprej imeli pevske vaje. Pred kosilom smo si pripravili torbe in jih odnesli v pritličje. Po kosilu smo vzeli vse potrebno in šli čakati avtobus. Ko je prišel, nas je popeljal na cilj. V bazenu so nam dali plastične obročke, s katerimi se odprejo omarice za

Pri pevskih vajah se nam je pridružil gospod Rafael Martin Del Campo, vokalist pri deškem zboru Sikstinske kapele v Rimu. Učil nas je vokalno tehniko in dihalne vaje. Od teh smo veliko odnesli. Poleg tega smo z njim imeli tudi individualne vaje, tako da bi utrdili naše znanje. Prve dni tedna je bil program sicer nekoliko intenziven, vendar počasi smo se tega navadili. Pesmi nas je učila naša zborovodkinja Damijana Čevdek s pomočjo drugih profesorjev. V tem tednu smo se naučili veliko pesmi. Večina teh je bila v slovensščini, naučili pa smo se tudi nekaj latinskih, eno rezijansko in eno špansko. Letos smo poleg tega prestopili iz dvoglasja v triglasje. Za zaključni nastop smo pripravili tudi kratke pesmi, ki smo jih igrali z našimi

Od torka, 31. avgusta, do nedelje, 5. septembra, ko so imeli tudi zaključno prireditev za starše, so gojenci glasbene šole Emil Komel iz Gorice bili na pevskem tednu v Bohinju. Kot so nam obljubili pred odhodom, so nam pripravili svoje vtise o delu na tem pomembnem študijskem tednu.

POTOVANJE:

Pot je bila zelo dolga. Zdelo se je, da smo bili v vlaku kar tri ure, pa so bile samo polovica. Ko smo bili približno na polovici poti, nam je Damijana razdelila vozovnice, ki jih je potem sprevodnik pregledal. Ko smo prišli do Bohinjske Bistrice, nas je čakal avtobus, ki nas je peljal do šolskega doma. (Stefania Pizzolato, Marta Carlesso)

KUHINJA:

Ura je bila poldan, ko smo nestrpno čakali na vablivo jed. Zavohali smo slastno govejo juho. Otroci smo se kot čreda ovac napotili proti kuhinji. Vsak se je približal lastnemu krožniku. Vsi smo si na-

polnili krožnik s toplo juho. Ko slastna jed je bila končana do zadnje kapljice, si je vsak nabasal krožnik s krompirjev in klobaso. Pili smo okusen rumen sok. Po kosilu smo razmišljali, kaj bi lahko bilo drugi dan: gobava juha, riž, polenta, gulaž... Na vratih jedilnice je pa bil napisan menu'. Ni smo navajeni na tako jed. (Aleksija Antonič, Tina Paljk)

OPIS OKOLICE, NARAVE, SPREHOD:

Po dolgem dnevu dežja smo v sredo popoldan šli na sprehod z Martino in Mirkom. Hodili smo ob jezeru, da bi se sprostiti po napornem jutru pevskih vaj s profesorjem Rafaelom Del Campo. Hodili smo približno pol ure. Na žalost pa si nismo mogli natančneje

oblačilo. Skoraj vsi so se spustili po toboganu. Eden pa se je ponesrečil in so ga morali odpeljati proč. Mi pa smo se veliko zabavali in prav žal nam je bilo, ko smo morali oditi spet v šolski dom. (Andrej Brešan)

IGRE:

Skoraj vsak večer se igramo na karte. Po malici in po večerji se igramo s frisbiem. Nekateri so poskusili hoditi s hoduljami, a niso vsi uspeli, ker je zelo težko. (Angela Mastracco, Alessia Fantini, Francesca Fantini)

PEVSKI PROGRAM:

Program letošnjega pevskega tedna je bil nekoliko drugačen od prejšnjih. Imeli smo pevske vaje, med prostim časom razne športne igre, sprehode, kopanje v bazenu in druge dejavnosti.

instrumenti in s spremljavo Orffovih glasbil. V tem pevskem tednu smo se vsi zelo zabavali pa tudi peli, peli, peli in se vsi lepo imeli. (Lucija Tavčar, Harjet Antonič, Lucrezia Bogaro)

INSTRUMENTALNA GLASBA ORFF:

Letos na pevskem tednu v Bohinju so nas naši profesorji razdelili na skupinice, kjer otroci igrajo razne instrumente, kot so npr. godala, klavir, kitare, pihala, Orffova glasbila. V eni skupini igramo pesem Oh, Susanna. Veronika, Lucrezia in Marta igrajo violino; Eliza zvončke, Ivana in Tanja xilofon, Harjet in Karen pa metalofon. Poleg tega pa tudi Mihal in Irena, ki igrata violončelo. V drugi skupini igrajo polno, in

to sicer Aleksija, Francesca, Jakob, Guglielmo, Federico in drugi. Pri instrumentalnem pouku se zelo zabavamo. (Ivana Paljk, Eliza Petrovčič, Veronika Srebrnič)

sledile instrumentalne vaje. Večerjali smo ob 19. uri. Do 22. ure smo imeli skupne igre in pripravljane na spanje. Pol ure kasneje je morala vladati v cellem šolskem domu popolna tišina. (Sara Passoni, Tatjana Fabiani)

POTEK DNEVA:

Ob 7.30 smo bili že vsi zbujeni in smo se začeli pripravljati na jutranjo telovadbo. Po zajtrku, ki je bil ob 8.30, smo se odpravili v pevsko sobo. Do 10.45 smo imeli upevalne in pevske vaje, potem je sledila malica, nato pevske in instrumentalne vaje. Od 13.30 smo imeli kosilo in prosti čas. Od 15. do 18. ure s kratko pavzo smo imeli petje. Nato so

INSTRUMENTALNA GLASBA:

Čeprav je to pevski teden, smo poleg zborovskega petja igrali tudi na različne instrumente. Pihalni kvartet sestavljajo tri prečne flaute in klarinet, ki bodo na zaključni prireditvi predstavili razgiban minuet. Skladbo Oh, Susanna bodo izvedli dva čela, dve violini in skupina tolkal. Na programu je še nekaj pesmi, ki jih igrajo violina in dva čela, nato še nekaj skladb. Pri nekaterih pesmih, ki jih poje zbor, igrajo nekateri instrumenti spremljavo. Rezijansko pesem Da hōra ta Banerina spremljata violina in čelo, špansko pesem pa tolkala. (Jerica Klanjšček in Mihal Nanut)

